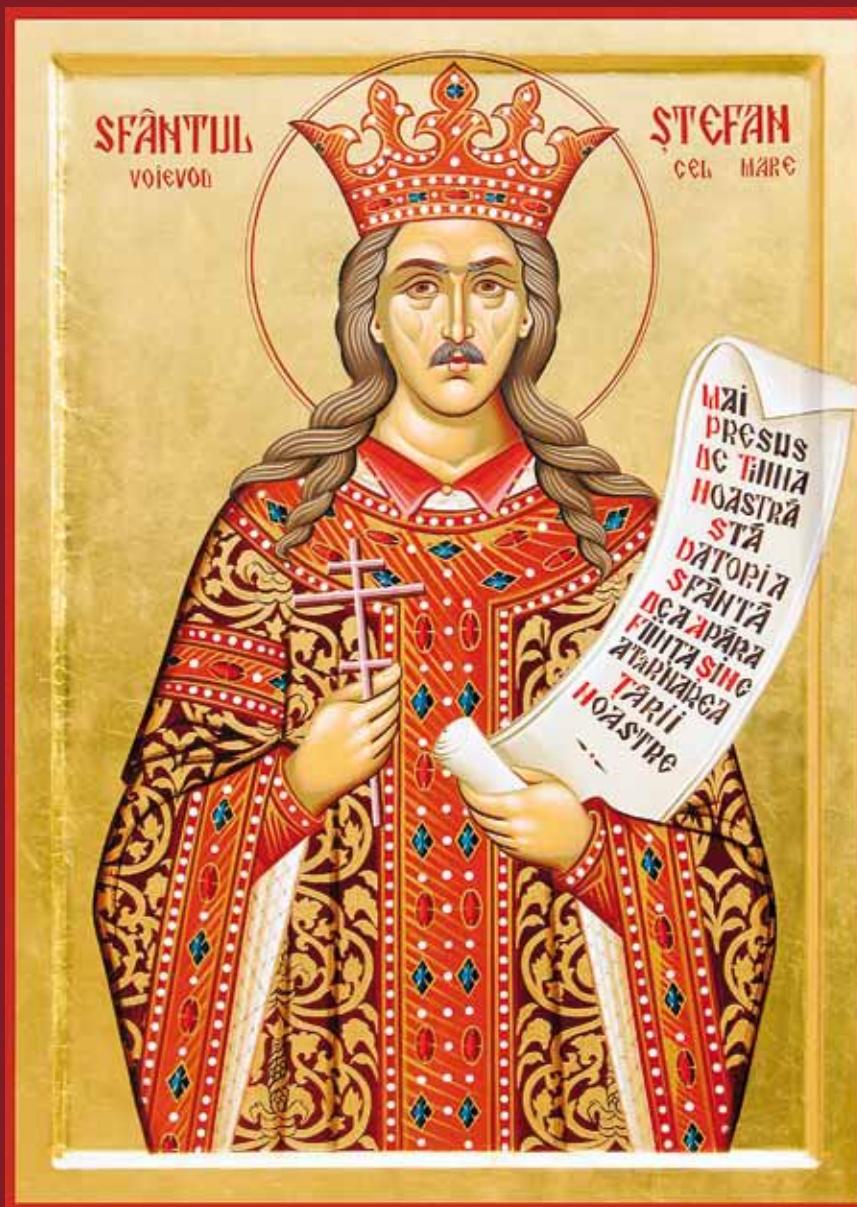

Cuvinte către tineri

Sfințirea picturii Putnei · Să fim mereu bucuroși! · Tinere, trezește-te! · Sufletul românesc în secolul XXI · Oare nu toți căutăm fericirea? · Biserica din sufletul nostru

Mănăstirea Putna

IV - 2011

Cuvinte către tineri

Spre slava lui Dumnezeu, întru cinstirea Maicii Domnului, căreia îi este închinată mănăstirea, a Sfântului Voievod Ștefan cel Mare, ctitorul ei, spre cinstirea înaintașilor și slujirea tinerilor, apare această publicație, cu binecuvântarea IPS Pimen, Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților, prin osteneala viețuitorilor Mănăstirii Putna, cu sprijinul financiar al **BCR** căreia îi aducem calde mulțumiri.

Cuprins

- 1 Cuvinte către tinerii de azi / IPS Pimen
- 3 Hristos, izvorul vieții noastre / Arhim. Melchisedec Velnic

SĂRBĂTOARE

- 5 Sfințirea picturii Putnei
- 12 Dacă au existat vreodată sfinți pe pământ...
- 17 „Slujba ta fă-o deplin!”

CUVINTE DUHOVNICEȘTI

- 19 „Să fim mereu bucuroși!”
- 20 Sfântul Maxim Mărturisitorul la Putna
- 22 IPS Iustinian – Un suflet tânăr la 90 de ani
- 24 Românii și Țara Sfântă

IDENTITATE

- 26 15 august 1871 – Prima Serbare a studenților la Putna
- 28 Să arătăm frumusețile Ortodoxiei – interviu cu IPS Teofan
- 31 Icoana Maicii Domnului de la Putna
- 32 70 de ani de la masacrul de la Fântâna Albă
- 34 Un ortodox în Albion / Ilie Armașu
- 36 Vocația mărturisitoare a creștinului astăzi / Protos. Nicodim Petre
- 40 Știați că... / Ilarion Argatu

ACTUALITATE

- 42 Sufletul românesc în secolul XXI / Radu Belega
- 45 Învățămintul românesc, încotro? / Virgiliu Gheorghe
- 47 Poate auzi și poate vorbi cu sufletul omului
- 53 Știați că...

INTERVIU

- 54 Să construim biserica din sufletul nostru – interviu cu neurochirurgul Lidia Gheorghîțescu

DIALOGURI

- 60 Întrebări ale tinerilor
- 62 Frumusețea și riscurile libertății / Ierom. Teofan Popescu
- 64 Oare nu toți căutăm fericirea?
- 65 Tinere, trezește-te! / Ierom. Filotei Tifiniuc
- 67 După trei ani de căsnicie
- 69 Dăruire

CRONICĂ

- 70 Colocviile Putnei
- 72 Fertilitatea mitului
- 73 Tabăra de iconografie

GÂNDURI DE PELERIN

- 74 Au câștigat limba română și dreapta credință
- 77 Trecerea dintre ani la mormântul Sfântului Ștefan cel Mare
- 78 Gânduri de pelerin

Dumnezeu să primească gândul bun al tuturor celor care au ajutat la apariția acestei reviste: Pr. Nicholas Apostola, Pr. Constantin Ciofu, Protoiereu Peter Perekrestov, Diac. Nicholas E. Denysenko, Aurora Ursachi, Dorina Zdroba, Dr. Cristina Suciu, Florin Bulică, Ilarion Argatu, Alexandru Ropotă, Cezar Machidon.

Cuvinte pentru tinerii de azi

Înaltpreasfințitul Pimen,
Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților

Tineretul nostru de astăzi, viitorul societății noastre românești de mâine, trebuie să aibă călăuză în trăirea vieții lor poruncile lui Dumnezeu sub îndrumarea Bisericii precum și învățăturile, experiența vieții, gândurile înalte ale înaintașilor, ale oamenilor de seamă ai Neamului nostru românesc. Dintre aceștia, amintim doar câteva nume, începând cu Sfântul Voievod Ștefan cel Mare și poetul „nepereche” Mihai Eminescu. Mai amintim și numele unui loc binecuvântat de Dumnezeu, cu totul aparte, în afară de multe altele din țara noastră, anume Putna – mănăstirea Putna.

Într-adevăr, în vremuri de restriște pentru credința, dănuirea și integritatea noastră națională, oamenii, și îndeosebi tinerii noștri, au găsit la mănăstirea Putna locul și omul – Ștefan cel Mare dătător de nădejde și putere sufletească – întru păstrarea unității de neam și de credință. Amintesc doar de perioada de stăpânire a regimului comunist-ateu. Tinerii prezenți în fața mormântului lui Ștefan cel Mare, numit de Mihai Eminescu „altarul conștiinței naționale”, trăiau cele mai adânci simțăminte patriotice și creștinești; vizitând colecția de obiecte bisericesti mărturiseau că au înțeles cu adevărat că religia nu este un „opiu pentru popor”, ci izvor de cultură și moralitate. Privind harta Moldovei cu bisericile și mănăstirile ctitorite de Ștefan cel Mare împreună cu Cetățile de apărare de pe malul Nistrului, înțelegeau adevărata istorie a Neamului și pământului strămoșesc.

În fața bustului lui Mihai Eminescu din incinta mănăstirii Putna, ascultând poezia Doina – „o rugăciune românească” cum o numea un bărbat român de seamă – sau în camera de la Turnul porții, numită camera Eminescu – în care sunt expuse obiectele artistice aduse cu ocazia primului Congres Studențesc din 1871, condus la Putna de Eminescu – tinerii noștri trăiau, se întăreau în tot ce înseamnă valoare morală și culturală și demnitate personală și națională.

Să-l ascultăm pe Mihai Eminescu și să fim și plinitori ai cuvintelor lui, nu numai auditori: „Civilizația adevărată a unui popor constă nu în adoptarea cu deridicată (haotică) de legi, forme, instituții, etichete, haine străine. Ea constă în dezvoltarea naturală, organică, a propriilor puteri și a propriilor sale facultăți. Nu există o civilizație umană generală, accesibilă tuturor oamenilor în același grad și în același chip, ci fiecare popor își are civilizația sa proprie, deși în ea intră o mulțime de elemente comune și altor popoare... Deci orice civilizație adevărată nu poate consta decât într-o parțială

Sfântul Ștefan cel Mare, portet
votiv din Tetraevanghelul de la
Humor, 1473

întoarcere la trecut, la elementele bune, sănătoase proprii de dezvoltare.” (*Semibarbaria*) Forța motoare a acestei transformări, în viziunea lui Eminescu, era tânăra generație: „și trebuința cea mai mare ni s-a părut că ar fi o singură direcțiune a spiritului pentru generația ce crește...” (*Notiță asupra proiectatei întruniri la mormântul lui Ștefan cel Mare, la Putna*)

Ideea începută era continuată de Mihai Eminescu în altă parte: „De aceea meritul nostru va consta numai în formularea ideilor și trebuințelor existente ale poporului, nu în crearea altora; ne vom lăsa înduplecați de cugetarea și trebuințele poporului nostru, nu de ale noastre proprii primite poate de la străini, ne vom lăsa conduși de curentul națiunii și nu vom pretinde rolul de a conduce noi prin ideile noastre individuale.” (*Scrisoarea – către – Dl. Dumitru Brăteanu în legătură cu serbarea de la Putna, 1871*) Aceste cuvinte de încheiere a scrisorii mărturisesc cea mai înaltă virtute, smerenia, de care Mihai Eminescu a fost stăpânit în întreaga lui viață, un exemplu pentru tinerii din toate timpurile, îndeosebi pentru cei din vremea noastră, epoca globalizării.

Pentru îmbogățirea cunoștințelor și întărirea sufletească a tineretului nostru de astăzi, trăitor în marea vâltoare a globalizării, găsesc de cuviință să adaug la cele scrise și mărturisite de Eminescu și un cuvânt al unui mare bărbat, slujitor al Sfântului Altar și al catedrei de teologie din Biserica noastră Ortodoxă: „Neamul nostru românesc este chemat să realizeze o cultură de un clasicism original, de-o limpezime, de-o armonie dar și de-o adâncime neajunsă încă pe fața pământului. Dar ca această chemare să se realizeze, trebuie să nu ne forțăm a ieși din originalitatea noastră, care este legată de Ortodoxie, și a umbla după idealuri de import. Mai aproape de Ortodoxie înseamnă mai aproape de noi înșine și de misiunea noastră...” (Pr. Prof. Dumitru Stăniloae - *Ortodoxie și Românisim*)

Tinerii noștri împărtășindu-se de aceste alese cuvinte și învățături consemnate în aceste pagini, vor dobândi luminarea minții, puterea voinței, dragoste curată care zidește sufletul și mai ales înțelepciunea, dreapta cumpănire a vorbelor și faptelor pentru a putea contribui la o cât mai bună stare duhovnicească și economică a oamenilor. Iar, la vremea rânduită de Dumnezeu, tinerii vor fi bărbații de seamă care vor sta în fruntea treburilor țării și a slujirii Bisericii neamului lor. ■

Humor

Hristos, izvorul vieții noastre

Arhimandrit Melchisedec Velnic,
Starețul Mănăstirii Putna

În una dintre cântările Slujbei de Înviere se spune că „Hristos este izvorul vieții”. Voi reaminti o parte dintre învățăturile fundamentale, esențiale, ale vieții noastre duhovnicești. Căci numai pe baza acestor învățături putem să Îl avem pe Hristos ca izvor al vieții noastre.

Ne-am născut prin Taina Botezului și-L avem pe Hristos sălășluindu-Se înlăuntrul nostru. De-a lungul timpului, însă, noi am întinat chipul Lui prin păcat. Păcatul își face loc, vrem, nu vrem, prin gânduri, prin cugete, prin privire, prin mișcările noastre, prin toate simțurile. De aceea, avem nevoie de taina cea mare a Sfintei Spovedanii. Fără spovedanie nu putem avea părtășie cu Hristos. Spovedania ne smerește, ne umilește, ne face să ne cunoaștem mai bine, să ne

vedem cine suntem cu adevărat. Acolo, în fața duhovnicului, mărturisindu-ne păcatele noastre, Hristos Domnul ne iartă și ne dezleagă. Voi adăuga aici un cuvânt al Sfântului Ioan Gură de Aur din Tratatul său despre preoție. El spunea: „Am să-ți mai arăt cât de mare este preoția în Taina Spovedaniei, că Stăpânul ascultă de rob. Pentru că, atunci când preotul zice te iert și te dezleg, Tatăl, în ceruri, iartă și dezleagă, șterge păcatele. Stăpânul ascultă de rob, atât de mare este Taina Spovedaniei”. Mai adaug un cuvânt al unui părinte contemporan, care zicea: „De te-ai supărat cu Dumnezeu, de te-ai certat cu Dumnezeu, ai duhovnic. El te poate împăca cu Dumnezeu. Dar, dacă te-ai supărat cu duhovnicul sau dacă n-ai duhovnic, atunci este greu.

Cine te împacă cu Dumnezeu?”. Dacă vrem să Îl avem pe Hristos ca izvor al vieții noastre, avem nevoie de spovedanie. Avem nevoie mai întâi de botez, avem nevoie să ne creștem pruncii în frica lui Dumnezeu și să-i împărțăm. Să nu vă fie frică să-i împărțăm de mici. Hristos este Viața, este viața noastră. El vine și Se sălășluiește întru noi și Se face una cu noi, atunci când noi ne plecăm smeriți înaintea Lui.

Să nu așteptăm numai cele patru posturi din cursul anului, ci, ori de câte ori simțim nevoia, să mergem la duhovnic, să ne mărturisim păcatele, să luăm dezlegare, să ne curățim, să intrăm din nou în baia botezului. Căci Taina Sfintei Spovedanii, a mărturisirii, este botezul cel nou; este apa care curăță sufletele, botezul pocăinței, botezul lacrimilor, prin care noi renaștem la viața cea întru Hristos și, în felul acesta, Hristos este izvor al vieții noastre. Dacă vrem ceva mai bun de la Dumnezeu, dacă vrem să renaștem la o nouă viață, dacă vrem ca neamul nostru să-și revină, să se oprească din povârnișul pe care a luat-o cumva la vale, trebuie să ne alegem duhovnici, să ne spovedim, să punem punct păcatului. Să ne trezim din bezmeticia în care suntem, din amorțirea, din adormirea sufletească în care ne-a prins păcatul. Căci de 20 de ani, de la Revoluție încoace, păcatul și-a făcut loc și este chiar legiferat. Să le spunem celor în drept că nu avem nevoie de pornografie, că nu avem nevoie de prostituție, că nu avem nevoie de legi care să faciliteze păcatele despre care rușine este a și grăi, păcatele împotriva firii și toate celelalte pe care le vedem în țara noastră.

Vrem ceva nou? Să punem punct la toate acestea! Și fiecare, acolo unde este, să fie cu tragere de inimă, să fie cu frică de Dumnezeu și să nu accepte compromisul sub nicio formă. Nici compromisul moral, nici compromisul social, nici compromisul politic, absolut sub nicio formă, dacă vrem ceva nou și dacă vrem ca această societate să se schimbe cu ceva. Fără Dumnezeu, fără rugăciune, fără biserică, fără Taine, fără Taina Spovedaniei și fără Taina Împărțășaniei nu

putem porni la drum. Să nu-i cerem cutăruia sau cutăruia, primarului, sau conducătorului, sau guvernatorului, să nu le cerem lor să se schimbe. Nu! Ci cu mine însumi să încep să schimb ceva. Eu să devin lumină, eu să nu mai fiu corupt, eu să nu accept fărădelegile, eu să fiu demn, eu să fiu cu frică de Dumnezeu, eu să arăt lumii că trebuie, că vreau să-L am pe Hristos și că vreau să fiu cu adevărat român. Suntem lângă mormântul celui mai mare român, al Slăvitului Voievod Ștefan. Fără ochii ațintiți asupra strămoșilor, fără valorile strămoșești, fără a ne cunoaște istoria, fără o trezire a conștiinței noastre naționale, nu se poate realiza nimic.

De aceea, luând aminte la toate acestea, haideți să schimbăm ceva. Într-un cuvânt, să fim demni acolo unde este chemat fiecare dintre noi. Facă Bunul Dumnezeu ca aceste cuvinte să meargă la inima noastră, a tuturor, și să plecăm de aici, de la mormântul Marelui Ștefan, în această noapte mântuitoare a Învierii, hotărâți să schimbăm ceva înlăuntrul nostru, să ne înnoim pe noi, căci Hristos pentru aceasta a venit. ■

Din cuvântul rostit în noaptea de Înviere a anului 2011

Sfințirea picturii Putnei

La hramul Mănăstirii Putna, Adormirea Maicii Domnului, 15 august 2010, visul a generații întregi s-a împlinit: noua pictură a bisericii voievodale a fost sfințită. Pe lângă podoaba frescelor, mănăstirea a mai primit un veșmânt duhovnicesc: Preafericitul Părinte Patriarh Daniel și Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Pimen au acordat mănăstirii al doilea hram, pomenirea Sfântului Voievod Ștefan cel Mare. Istoria acestei împliniri este redată în cuvintele de atunci ale Părintelui Stareț al mănăstirii.

Mi-a rămas în minte imaginea Părintelui Patriarh când a sfințit Altarul, când a însemnat cu Sfântul și Marele Mir monograma creștină pe pictură, și apoi cum ceilalți ierarhi, pe rând, au mers și au sfințit fiecare câte o latură a bisericii cu Sfântul și Marele Mir. E o pecete care se pune, e „Pecetea darului Duhului Celui Preasfânt”, așa cum la Taina Botezului, după ce pruncul este botezat în apă, urmează ungera cu Sfântul și Marele Mir, și atunci se rostesc

aceste cuvinte: „Pecetea darului Duhului Celui Preasfânt”. Ei bine, după botezul pe care l-a primit Putna, după înnoirea prin care a trecut, biserica a primit această pecete a Duhului Celui Preasfânt. O pecete care s-a pus undeva nu se poate retrage. Oricât ai încerca să o îndepărtezi de acolo, ea rămâne, întipărită pentru totdeauna. Tot așa, și aici, s-a pus această pecete.

Acum s-a săvârșit o lucrare adâncă, tainică. Generații au așteptat ca pictura Putnei să se

împlinescă, ca Putna să se picteze și să se sfințească. Mai bine de 350 de ani au trebuit să treacă. Monahi, clerici, boieri, voievozi au așteptat un astfel de moment tainic, adânc duhovnicesc. De ce s-a împlinit acum? Nu știm. Un singur lucru știm: că am simțit că o pace s-a așternut peste întreaga suflare de aici și peste întreaga Putnă. Este o pace care dăinuie.

Putna a fost „tot cu aur poleită, mai mult aur decât zugrăvală, și pre dinlăuntru și pre denafară”, așa cum spune cronicarul Ion Neculce. Dar la mijlocul veacului al XVII-lea, pictura s-a pierdut din cauza greutății timpurilor și a neprietenilor.

Din anul 1662 și până în prezent Putna a așteptat. Au fost și încercări de repictare a bisericii. Mai întâi în timpul mitropolitului Iacov Putneanul, care este considerat al doilea ctitor al mănăstirii, care a și refăcut-o după cutremurul din 1739.

La 1863-1865 s-a încercat iar pictarea mănăstirii, de către Mitropolia de Cernăuți și

mănăstire. Din acești ani se păstrează hotărâri ale Consistoriului de la Cernăuți, rapoarte care menționează existența unui plan iconografic. Nu s-a reușit, făcându-se doar o probă, care se afla în pridvorul bisericii, probă care nu i-a calificat pe cei care au realizat-o.

În 1936 starețul Atanasie Prelipcean încearcă și el să picteze biserica, dar nu reușește. În anul 1942, în timpul celui de al Doilea Război Mondial, mitropolitul Bucovinei, Tit Simedrea, înainta Mareșalului Ion Antonescu un memoriu în care propunea un plan de refacere a Mănăstirii Putna, în care prevedea și pictarea bisericii. Din nou, lucrurile s-au oprit la stadiul de dorință.

În anul 1973, după lucrările de restaurare din anii 1968-1972 și după ce Putna a fost pregătită într-o oarecare măsură pentru a fi împodobită cu frescă, mitropolitul Moldovei de atunci, Iustin Moiescu, a sfințit-o și, când conducerea mănăstirii, câțiva ani mai târziu, a cerut aviz pentru pictarea paraclisului, a dat această rezoluție: „Să picteze paraclisul cine va picta și biserica mănăstirii”. Câțiva ani mai târziu, în 1981, frații Mihail și Gavriil Moroșan au început lucrările, fără a ști că tot ei aveau să picteze și biserica mare!

Pe 7 decembrie 1992 am primit ascultarea de stareț. În seara aceleiași zile vine la ușa chiliei unde stăteam Părintele Iachint Unciuleac, starețul mănăstirii de până atunci, și îmi dă câteva pachete de foiță de aur spunându-mi: „eu nu am reușit să văd începute lucrările de pictare a bisericii. Poate Sfinției tale îți va ajuta Dumnezeu să o faci”. L-am ascultat neîncredător.

S-a apropiat anul 2000; mai erau patru ani până la împlinirea a 500 de ani de la mutarea la locașurile de veci a Slăvitului Voievod Ștefan. Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Pimen a dat

blagoslovenie să mergem la mai multe biserici pictate de pictori de categoria I, care aveau dreptul de a picta Putna. La întoarcere mi s-a spus: „Ai fost? Ai văzut? Ei bine, cum crezi, dar mai buni ca frații Moroșan nu o să găsești, sunt bucovineni și ei o să pună tot sufletul”. Am luat ca de la Dumnezeu acest cuvânt. La întâlnire, Preafericitul Părinte Patriarh Teoctist îmi spune: „Când te apuci de pictura bisericii, că, iată, frații Moroșan s-au întors de la Ierusalim și nu lucrează niciunde?”

Am făcut demersurile și în 2001 a venit, de la Comisia de Pictură Bisericească, vestea cea bună a pictării din nou a bisericii mănăstirii Putna. Actul era semnat de fericitul întru adormire Patriarh Teoctist. Părintele Sofian Boghiu, președintele Comisiei pe atunci, ne-a sprijinit. Ne-a arătat planul iconografic întocmit în 1973 de Sfinția Sa și de doamna Olga Greceanu, atunci când și Prea Sfințitul Gherasim se străduia să picteze din nou Putna. Acest plan a fost respectat și acum.

Pentru că Putna a fost pictată de Sfântul Ștefan pe fond de aur, gândul nostru a fost să respectăm și acum această dorință a ctitorului mănăstirii. Am fost încurajați în mod deosebit de Părintele Patriarh Teoctist și de Mitropolitul de atunci, Preafericitul Patriarh Daniel.

Pe 10 iulie 2001, în aceeași zi în care în 1466 se începea zidirea mănăstirii de Ștefan cel Mare, dar fără ca noi să știm aceasta, Înaltpreasfințitul Pimen a făcut o rugăciune de începere a lucrărilor. Primele linii au fost trasate la 31 iulie.

Îmi amintesc că, după ce s-a pictat turla mănăstirii și absida altarului, când s-au pictat scenele „Pogorârea Sfântului Duh” de la baza turlei și am văzut frumusețea picturii pe aur am zis: „oricât de greu va fi, nu mă vor lăsa românii din țară și din străinătate; și până la capătul pământului mă voi duce, dar toată va fi pe fond de aur”.

Când s-a terminat de pictat gropnița, în anul 2008, a plecat la Domnul unul dintre pictori,

10 iulie 1466 Se pune piatra de temelie a mănăstirii.

3 septembrie 1469 Sfințirea mănăstirii de către Mitropolitul Teoctist al Moldovei alături de 64 de arhierei, preoți și diaconi.

1484 Un incendiu devastează mănăstirea. După refacere, biserica este pictată în interior și în exterior.

1653-1662 Refacerea mănăstirii de către domnii Vasile Lupu, Gheorghe Ștefan, Istrate Dabija. Biserica rămâne nepictată.

sec. XVIII Ion Neculce (c. 1672-1745) scrie despre Putna că fusese „cu aur poleită, mai mult aur decât zugrăveală, și pre dinlăuntru și pre dinafară”.

1863-1865 Demersuri ale mănăstirii, sub vicarul egumenesc Sevastian Georgescu, către Consistoriul din Cernăuți în vederea pictării mănăstirii.

1936 Încercări ale egumenului Atanasie Prelipcean de a picta biserica.

1942 Tit Simedrea, Mitropolitul Bucovinei, înaintea-ză Mareșalului Ion Antonescu un memoriu privind pictarea din nou.

1973 Pictorița bisericească Olga Greceanu a întocmit un proiect iconografic pentru pictarea bisericii, dar proiectul a fost abandonat.

1991 Starețul mănăstirii, Arhimandritul Iachint Unciuleac, adresa Preafericitului Părinte Patriarh Teoctist un memoriu în care solicita din nou începerea pictării.

10 iulie 2001 IPS Pimen binecuvintează începerea lucrărilor de către frații pictori Mihai și Gavriil Moroșan.

31 iulie 2001 Se trasează primele tușe în turla mănăstirii.

31 iulie 2010 Încheierea lucrărilor de pictare.

15 august 2010 Sfințirea picturii de hramul mănăstirii, Adormirea Maicii Domnului.

Gavril Moroșan. Îl considerăm ca pe unul care s-a jertfit pe altarul acesta al Putnei, căci de aici a plecat la spital și apoi a trecut la cele veșnice. Și de acolo din cer el privește acum desăvârșită lucrarea sa și a fratelui său.

Un alt moment important a fost pictarea pridvorului. Acum dumnea-voastră puteți privi scena „Înfricoșatei Judecăți”. Pentru ca pridvorul să fie pictat am avut un sprijin deosebit. Acel sprijin a venit din partea Părintelui Patriarh Daniel. Astfel s-a reușit ca proba care a fost dată în veacul al XIX-lea să fie extrasă și să fie păstrată ca un document pentru viitor, în Muzeul mănăstirii. Și acum avem în pridvor pictate de sus, scena creării omului, până la scena Înfricoșatei Judecăți, moment pe care toți îl vom gusta.

Lucrările au fost terminate în acest an, la 31 iulie 2010, iar astăzi, de dimineață, prin mâna Părintelui Patriarh, s-a desăvârșit: pictura s-a sfințit. Pentru Putna, dar și pentru monahismul românesc și pentru Biserica noastră, este un eveniment deosebit. Sunt, practic, mai bine de 350 de ani de când aceste ziduri așteptau să fie împodobite cu frumusețea sfințeniei. Un eveniment ca acesta, la Putna, nu a mai fost din timpul lui Ștefan cel Mare.

Am spus despre dorința noastră din 2001 ca pictura să fie gata în 2004, ca un dar Sfântului Ștefan. Dar Dumnezeu și Măria Sa au rânduit altfel. Nouă ani a durat pictarea, nouă ani a durat și refacerea din secolul al XVII-lea. Iar când am cugetat să se sfințească pe 2 iulie, de ziua voievodului, a venit gândul lui Dumnezeu prin Părintele nostru Patriarh care a spus: „Dar de ce țineți voi la 2 iulie? Să fie pe 15 august”. Am înțeles și am zis: noi așa am cugetat, dar se vede că aici este Maica Domnului, căci Măria Sa Ștefan a închinat Putna Maicii Domnului.

Acestea au fost câteva crâmpie din istoria pictării. La sfințirea ei, mulțumim preabunului Dumnezeu, dătătorul a tot binele, Cel întreit în Fețe, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh. Mulțumim Maicii Domnului care nu a căutat la nevrednicia obștii noastre și a rânduit ca în acești ani să fie pictată biserica. Mulțumim Slăvitului Voievod Ștefan pentru binecuvântarea pe care

ne-a dat-o pentru a picta „mănăstirea sa cea dragă” – căci așa se spunea despre Putna în vremea sa – și pentru că s-a arătat biruitor atunci când ispitele ne înconjurau.

Vrednicului de pomenire Patriarh Teoctist, smerită închinăciune, pentru binecuvântarea începuturilor și cele pe care doar el și Dumnezeu le știu că a mai lucrat pentru ducerea la bun sfârșit a picturii. Părintelui Patriarh Daniel metanie și mulțumire adâncă pentru purtarea de grijă pe care a arătat-o ca mitropolit al Moldovei, pentru momentul de astăzi, desăvârșirea picturii, și pentru lucrarea lui Dumnezeu care s-a dovedit a fi prin el. Din partea noastră, a viețuitorilor mănăstirii, înmănăm Preafericitului Părinte Patriarh o icoană cu Sfântul Cuvios Daniil Sihastru, ca mulțumită și smerită închinăciune. Îi înmănăm și un album pe care Putna l-a publicat cu prilejul acestei zile, în care sunt cuprinse trecutul și prezentul mănăstirii, publicat cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Arhiepiscop Pimen.

Mulțumim în chip deosebit

Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Pimen, care a fost alături de noi de la început, și când am plecat să vedem diferite biserici pictate pentru a alege pictorii, și atunci când se pune problema schimbării lor, și acolo sus, la 28 metri înălțime, în turla bisericii, când a făcut prima rugăciune de binecuvântare a lucrării. A fost alături de noi în toate ispitele și încercările care au fost. El este arhipăstorul care ne-a fost scut! Să ne trăiți întru mulți și fericiți ani!

Mulțumim ierarhilor prezenți astăzi aici: Înaltpreasfințitul Teofan, Mitropolit al Moldovei și Bucovinei, Preasfințitul Corneliu, Episcop al Hușilor, Preasfințitul Varsanufie, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, Preasfințitul Calinic, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Iașilor, Preasfințitul Ioachim, episcop vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, Preasfințitul Emilian, episcop vicar al Arhiepiscopiei Râmnicului. Ne-am bucurat și de prezența unor arhierei oaspeți din străinătate: Înaltpreasfințitul Serafim, Arhiepiscop de Ottawa și Canada, care se află pentru a patra oară în Bucovina, de care este foarte legat, Preasfințitul Irineu de Priluțki și Nijinski, Preasfințitul Meletie, Episcop al Hotinului, din

partea Bisericii din Ucraina. Mulțumim celorlalți părinți slujitori, care au venit de la mănăstirile și parohiile Sfinților lor. Cred că am fost, în total, arhierei, preoți și diaconi, peste 80 slujitori care ne-am rugat astăzi la altarul Putnei.

Mulțumim pictorilor, domnului Mihai căruia îi dorim, nu ca meșterului Manole, ci să împodobească altă mănăstire, și mai frumoasă; iar domnului Gabi îi dorim ca Dumnezeu să-i primească osteneala pe care a depus-o la atâtea biserici pictate și să-l odihnească în lăcașurile de veci.

Mulțumim ctitorilor prezenți, cei pe care i-am menționat și celor care nu au fost menționați.

Mulțumesc obștii mănăstirii care a înțeles să se dăruiască lui Dumnezeu și să se jertfească și în lucrarea acesta mare a pictării mănăstirii cu post și rugăciune: câte trei părinți în fiecare zi, cât timp pictorii au fost pe schelă. Monahul, iubiți credincioși, spun Sfinții Părinți, nu este altceva decât darul lui Dumnezeu. În ascultarea și tăierea vocii, mucenicia albă, el se consumă, arde pentru lume ca o jertfă lui Dumnezeu. El este cu adevărat darul pe care lumea îl face lui Dumnezeu și darul pe care Dumnezeu îl face lumii, ca rugător și mijlocitor pentru lucrul mâinilor lui - întreaga

creație. Cum frumos spune în Psalmi: „Ca să fac voia Ta, Dumnezeul meu, am voit” (Ps. 39, 11). Acesta este monahul!

Obștii îi doresc ca și pe viitor să se dăruiască și să se jertfească pe altarul acesta al Putnei.

Mulțumim și pelerinilor care au fost alături de noi. Dintre ei, în chip deosebit, mulțumim „obștii celei mari a Putnei” – bucovinenii din satele din jur care ajută, cu timp și fără timp, mănăstirea. Ei s-au identificat cu interesele mănăstirii. Au lăsat, de multe ori, casele lor și trebuințele lor, și au răspuns la glasul mănăstirii când a fost nevoie.

Nu pot să îl uit pe Părintele Ionel Maloș, care m-a încurajat în anii grei ai începutului picturii și ne-a fost alături. El a fost jertfa de la 2 iulie 2004, pârga osteneții acelor zile, în care Dumnezeu și Sfântul Ștefan l-au chemat la cele de sus. Nu îl uităm nici pe Mircea Motrici, care prin vocea lui, de la Radio România Actualități făcea să răsună de multe ori clopotele Putnei și ale celorlalte mănăstiri din Bucovina, cântul acestor mănăstiri.

Tuturor smerită închinăciune, mulțumire și rog pe Maica Sfântă ca pașii tuturor să fie numărați și osteneala să vă fie primită în sfântul și cel mai presus de ceruri Jerfelnic. Amin! ■

Cu ocazia sfințirii noii picturi a mănăstirii, a fost publicat albumul „Sfânta Mănăstire Putna”. Cele mai bine de 500 de pagini sunt rodul cercetărilor mai vechi și mai noi despre istoria Putnei, desfășurate de către profesorii și monahii membrii ai Centrului de Cercetare și Documentare „Ștefan cel Mare” al Mănăstirii Putna. Volumul a fost tipărit la editura Centrului, „Mitropolit Iacov Putneanul”.

Lucrarea beneficiază de un bogat aparat critic, index și rezumate în limbile engleză, franceză, rusă și greacă.

Pentru cine iubește mănăstirea și vrea să o cunoască, albumul reprezintă o fereastră ce deschide drumul spre istoria acestei vetre de spiritualitate ortodoxă și românească.

Dacă au existat vreodată sfinți pe pământ...

„Caracteristica spiritualității românești este smerenia”, le spunea părintele Dionisie Ignat ucenicilor săi. Astfel, neputincioși fiind în a surprinde măreția duhovnicească a Arhiepiscopului Victorin, ne-am mărginit în a deschide mici ferestre prin care să privim în sufletul acestui părinte blând și smerit. Îl rugăm pe Înalt Preasfințitul Victorin să ne ierte nevrednicia. Iar pe cititor îl îndemnăm să-și umple sufletul de pace, mângâiere și bucurie punând o smerită închinăciune la mormântul său de la Putna.

Păstorul

Vlădica Victorin spunea: „Călugărul trebuie să fie ca un pompier, oricând gata de acțiune”. Ei bine, dânsul a fost cel dintâi care împlinea acest cuvânt. Nu-și îngăduia nici cel mai mic confort personal.

A străbătut întreg continentul nord-american, cu autobuzul, pentru a predica, a sfătui, și a mângâia. A hirotonit preoți și diaconi, a întemeiat noi biserici pentru nevoile credincioșilor și a păstrat (lucrul cel mai important) legătura canonică-spirituală cu Biserica Mamă și cu întreaga Ortodoxie, în ciuda tuturor greutăților și încercărilor ce le-a întâmpinat din toate părțile. A mers pe cărarea cea dreaptă și strâmtă, principala grijă fiindu-i turma încredințată lui de Dumnezeu. A făcut aceasta în felul său delicat de a fi, dar a făcut-o cu determinare.

Și-a păstorit turma în principal prin puterea exemplului personal. Era un om modest, simplu, fără orgolii. Prezența sa emana liniște și pace sufletească. Îi simțea prezența ca pe o adevărată binecuvântare.

Libertate

Una din spusele pe care le repeta adesea era: „Dumnezeu ne-a făcut liberi”. Vedea în tensiunile și controversele iscate în parohii ocazii pentru oameni de a alege bine sau rău. Tot timpul termina examinarea acestor cazuri prin cuvintele: „Cine sunt eu ca să iau libertatea pe care ne-a dat-o Dumnezeu?” Pentru el, alegerile pe care le facem în momentele critice erau inima vieții duhovnicești.

Cu copiii, ca un copil

Arhiepiscopul Victorin a fost unul dintre acei puțini oameni care știu cum să se poarte cu copiii. Și asta pentru că niciodată n-a uitat cum este să fii copil. Le vorbea ca unor adulți mai mici. Tot timpul avea pregătite pungulițe cu bomboane pentru copii. Mulți dintre ei, fermecați de sfințenia și blândețea lui, le spuneau colegilor la școală: „L-am întâlnit pe adevăratul Moș Crăciun!”

Vlădica spunea nu numai că copiii sunt la fel de importanți ca adulții, ci și că adulții au tot atât de mult de învățat de la copii pe cât au copiii de învățat de la adulți.

Rugăciune

Era un om al rugăciunii, ascultător și smerit. Când ședea pe scaunul arhieresc din Sfântul Altar, aveai impresia că doarme, dar mâna dreaptă cu cele două degete erau îndreptate spre inimă și, în momentul când trebuia să-și zică partea sa ca Arhieru, de la sine se scula fără să fie atenționat de cineva, de parcă un înger îl ajuta să fie cât mai prezent la Sfânta Liturghie, dar și la rugăciunea neîntreruptă a inimii.

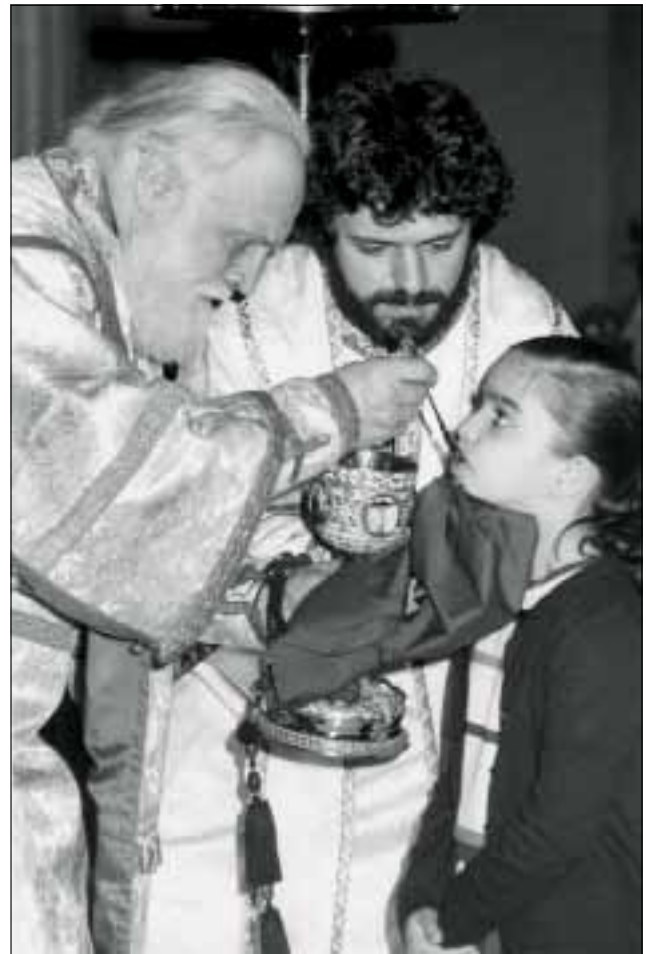
Părintele Teofilact de la Putna, adormit într-un Domn anul trecut, spunea: „Nu am văzut un om în care să vibreze rugăciunea precum în Înaltpreasfințitul Victorin”.

Sfânta Cruce

La toate otpusturile pe care le rostea la sfârșitul Liturghiei, indiferent că era sărbătoare mare sau mică, praznic împărătesc, Paști, Crăciun, Rusalii, pomenea și Sfânta Cruce. Întrebat fiind de ce făcea acest lucru, răspundea „Eu am fost superiorul Bisericii Ortodoxe Române de la Locurile Sfinte 10 ani. Acolo am fost martor la multe minuni săvârșite de Sfânta Cruce asupra acelorora cu credință în puterea Sfintei Cruci, pe care a fost răstignit Domnul nostru Iisus Hristos, pentru noi și pentru a noastră mântuire.” Mai spunea: „Cinstim Sfânta Cruce ca fiind fața lui Dumnezeu îndreptată către oameni.”

- **24 iulie 1912** Se naște în satul Mănăstioara, comuna Siret, județul Suceava, Victor, cel mai mare dintre copiii lui Dumitru și ai Nataliei Ursache.
- **1924-1932** Frecventează cursurile liceului „Lațcu Vodă” din Siret absolvind cu rezultate excepționale
- **1932-1936** Student la Facultatea de Teologie din Cernăuți.
- **1936-1940** Profesor al Seminarului Teologic de la Mănăstirea Neamț.
- **1940** Este tuns în monahism, primind numele Victorin, la sugestia viitorului Patriarh Nicodim care i-a spus starețului: „Pune-i numele de Victorin, căci s-a dovedit că știe să rabde ca un mucenic și va ști să se poarte ca un Ierarh”.
- **1940-1944** Stareț al Mănăstirii Neamț.
- **1946-1956** Reprezentant al Patriarhiei Române la Ierusalim. A fost preot la Sfântul Mormânt și a dus o viață de sihastriu.

De ce Putna?

O nepoată l-a întrebat: „Vreți să fiți îngropat la Mănăstirea Neamț?” „Nu! Eu la Putna mă duc!” Totdeauna a considerat că Putna este cel mai sfânt loc al românilor. Putna reprezenta locul sfânt de venire acasă. Acolo pentru dânsul era liniștea, pacea... Tot ce exista, exista în Putna...

Întâmplare

În toamna lui 2001, călugărul care avea grijă de mormintele din cimitirul mănăstirii a găsit candela de la mormântul Înaltpreasfinției Sale spartă în multe bucăți și a simțit o mare întristare în suflet. Când au calculat momentul în care a avut loc această întâmplare, au realizat că a fost exact în momentul atacului asupra celor două turnuri ale World Trade Center din data de 11 septembrie 2001.

O ucenică apropiată declara: „Dacă sfinții au trăit vreodată pe pământ, Înaltpreasfințitul Victorin a fost unul dintre ei.”

Să-i cerem ajutorul în rugăciune! Amin. ■

Material selectat de monah Ieremia Berbec

În toate împrejurările, ființa omenească de orice vârstă este o icoană vie, un exemplu de viață pentru semenii lui. Asemenea Sfinților amintiți în Calendarul Bisericesc, și toți credincioșii Bisericii lui Hristos au chemarea Sfântă de a fi cu adevărat Lumina lumii în viața lor și de a propovădui Evanghelia lui Hristos prin cuvânt și faptă, în familii, în mijlocul parohiilor din satele și orașele în care trăiesc, în școli și biserici, prin tot ce vorbesc, prin tot ce înfăptuiesc, în fiecare zi și în toate zilele vieții lor. Indiferent de chemarea vieții lor, fiecare om e înzestrat de Dumnezeu cu un mare dar al cunoașterii binelui și răului prin conștiința sa. Din cea mai fragedă vârstă a copilăriei și până la adânci bătrâneți, glasul conștiinței îi strigă fiecăruia că nu e bine să furi, să lovești, să ucizi, să spui neadevărul, să săvârșești fapte ale necurăției trupești... până și cei care n-au cunoscut poruncile lui Dumnezeu. Iar cei care săvârșesc asemenea fapte rele, se ascund, fug, se înfricoșează de răspundere și urmările faptelor lor rele.

Indiferent de chemarea ce o au, Ierarhi, Preoți, Profesori, părinți ai familiei și în toate ocupațiile lor, orice vorbire se poate asemăna cu o adevărată predică din fața Sfântului Altar. Și dacă unul sau mai mulți l-ar întreba pe predicator: Personal credeți și îndepliniți ceea ce ne propovăduiți nouă? Adică Rugăciunea, Postul, Faptele milosteniei trupești și sufletești, adevărul în lumina conștiinței, împlinirea Poruncilor lui Dumnezeu și ale credinței și iubirii de Dumnezeu și a aproapelui?

Această întrebare ne așteaptă pe toți în ziua chemării noastre întru viața cerească cea veșnică, fără nici o deosebire, pe fiecare, în măsura răspunderii ce o avem în viață. Aceasta am considerat întotdeauna în chemarea îndatoririlor tuturor, Ierarhi, preoți și slujitori în chemările lor sfinte, credincioși, **Adevărul în lumina conștiinței și a credinței în Dumnezeu!**

Toate să le credem, toate să le propovăduim, toate să le îndeplinim numai în lumina Adevărului conștiinței noastre, luminată de Harul Divin al Credinței și Iubirii noastre de Dumnezeu și a aproapelui nostru.

Archbishop Victorin

- **1956** Este chemat de episcopul Andrei Moldovan la Episcopia Ortodoxă Română din SUA: „Fie vii, fie se distruge Biserica Misionară Română”.

- **1956-1966** Profesor de Teologie Dogmatică, Morală și Pastorală la Seminarul Teologic „Sfântul Tihon” din South Canaan, în Pennsylvania. A cunoscut bine limbile greacă, arabă, ebraică, latină, franceză și engleză.

- **1966** Este ales și întronizat ca episcop al Episcopiei Misionare Române din America și Canada.

- **1978** Cetățean de onoare al orașului Winnipeg, capitala statului canadian Manitoba.

- **1982** I s-a conferit Crucea Ordinului Sfântului Mormânt.

- **1997** Cetățean de onoare al orașului Edmonton, capitala statului canadian Alberta.

- **16 iulie 2001** Se stinge din viață la Detroit.

- **22 iulie** Este înmormântat la Mănăstirea Putna.

IPS Bartolomeu Anania, Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolit al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului
21 ianuarie 1993 – †31 ianuarie 2011

Orice plecare seamănă cu o moarte. Orice moarte seamănă cu o despărțire. Orice despărțire este însoțită de tristețe. Cu atât de mult cu cât plecarea este pe totdeauna. Omenește se cade să fim întristați astăzi în fața rămășițelor pământești ale Înaltpreasfințitului Arhiepiscop Victorin. Dar duhovnicește simțim bucuria înălțării lui la cer, unde îl așteaptă ucenicul său, Sfântul Ioan Iacob Hozevitul și deasupra acestuia îl așteaptă Domnul Iisus Hristos cu brațele deschise. Aceasta de ce? Pentru că Arhiepiscopul Victorin a fost un călugăr cu viață aleasă, cu viață curată, cu viață sfântă.

Depune mărturie cel care i-a fost colaborator apropiat vreme de 10 ani de zile, între aprilie 1966 când a devenit arhiereu, Arhiepiscop în America și până în octombrie 1976, când eu a trebuit să părăsesc Statele Unite ale Americii. În acești 10 ani am locuit în aceeași casă, am mâncat la aceeași masă, am împărțit bucuriile și amarul. Și mi-am dat seama că atunci când s-a pus problema să devină episcop al românilor din America dilema era următoarea: dacă trebuie să adopte criteriul politic sau criteriul canonic. Și aici Victorin nu a avut nici un fel de ezitare. Oricare ar fi politica, ea este omenească; guvernele vin și se duc. Noi trebuie să păstrăm sus drapelul canonicității Bisericii, legătura cu Biserica mamă, legătura cu Sfântul Sinod, cu toți strămoșii noștri, cu pământul patriei, cu istoria și tradițiile noastre. Și de aceea, cu toată vitregia vremurilor din țară pe care le-am trăit, acolo se rostea românește mai răspicat și mai puternic.

Răsfoiți orice calendar Credința apărut în vremea comunismului și veți vedea că în el se rostea ceea ce nu se putea rosti în țară, inclusiv Basarabia, Bucovina și Ținutul Herței – pământ românesc. Acestea sunt tipărituri care stau mărturie a sufletului înalt românesc al Arhiepiscopului Victorin.

Despre viața lui curată s-a vorbit. Deși avea cunună pe cap arhierescă, a rămas pe mai departe călugărul de la Neamț. Cu pravila lui, cu posturile lui, cu nevoințele lui, cu privegherile lui. Și s-a spus aici bine. Înainte de a fi om de administrație, a fost misionarul prin excelență străbătând continentul în lung și-n lat prin mii și zeci și sute de mii de kilometri. Așa se face că astăzi, pământul natal, și în special Mănăstirea Putna care i-a fost atât de dragă îl primește astăzi aici, împreună cu noi. Și a fost de la Dumnezeu.

Și acum, când și eu trebuie să mă despart de părintele și de fratele meu, nu am decât să-i adresez:

Înaltpreasfințite! Atâta vreme am viețuit împreună, atâta vreme am făcut planuri, ne-am gândit, ne-am bucurat, ne-am întristat. Uneori ne-am înțeles, alteori nu ne-am înțeles, apoi iarăși ne-am înțeles. Pentru tot ce am greșit omenește față de Înaltpreasfinția ta, te rog din inimă să mă ierți. Iartă-mă! Pentru ceea ce poate mi-ai fi greșit, din aceeași inimă, te iert. Dumnezeu să-ți deschidă vămile lui cele luminoase. Domnul Iisus Hristos să te primească în Împărăția Sa cea cerească cu brațele deschise și norii Săi de lumină. Amin. Fie-ți odihna veșnică și țărâna patriei ușoară. Amin. ■

Predică la înmormântarea IPS Victorin

„Slujba ta fă-o deplin!”

29 iunie 2004 – 29 iunie 2011. Șapte ani ca o zi. S-au scurs deja șapte ani de când vrednicul de pomenire Preotul Ionel Maloș, Protopopul cel iubit și apreciat de toți, a plecat pe drumul veșniciei lăsând un gol imens în urma sa. Se spune că nimeni nu este de neînlocuit; ei bine, totuși, sunt oameni pe care nu-i poți înlocui. Unul dintre aceștia este Părintele Ionel Maloș căruia nimeni nu îi poate lua locul în sufletul atâtor credincioși care l-au cunoscut, l-au iubit, l-au apreciat pentru dragostea lui, pentru râvna lui față de Dumnezeu și pentru a aduce sufletele la Dumnezeu.

La sorocul acesta aș vrea să amintesc câteva cuvinte ale părintelui Ionel. Mai întâi despre familie:

„Familia – așezământ dumnezeiesc și Altar divin. Ce cuvânt scump nouă tuturor! ...zicem „familie” și înaintea ochilor noștri apar chipurile de neuitat ale părinților care ne-au născut și ne-au crescut... zicem „familie” și ne gândim la frații și surorile în mijlocul cărora ne simțim atât de bine.

Familie este căminul cald în care bărbatul și femeia se împărtășesc de roadele binecuvântării lui Dumnezeu și de marile bucurii ale vieții. Familia este leagănul scump al omeniției în care se dezvoltă, ca niște flori în lumina soarelui, vlăstarele tinere ale neamului. Familia, în sfârșit, este patria în mic, de a cărei tărie și sănătate depind vigoarea și viitorul patriei celei mari, a națiunii. Familie este cea dintâi și cea mai importantă celulă a societății omenești. Dar celula aceasta își are dușmanii săi. Este atacată de viruși care o slăbesc și amenință să o distrugă. Sunt patimile urâte, fărâdelegile și năravurile care se arată la tot pasul: neînfrânarea, divorțul, lepădarea pruncilor, educarea greșită a copiilor.

În toate timpurile, aceste rele au secătuit viața de familie. Dar în vremea noastră, ele iau chipuri înspăimântătoare.”

Nu numai familia a fost în atenția Părintelui Ionel, ci aș spune că în atenția lui a fost sufletul curat al românului, sufletul curat al creștinului. De aceea el s-a implicat mult în a aduce pe calea cea bună a mântuirii pe bunii săi credincioși. Căci parohia Laura, Vicovul de Sus, unde el a păstoriț, e cunoscută ca o parohie cu oameni vrednici, atașați bisericii și care au sprijinit bunul mers al lor și al celor din jurul lor. Unde nu s-a implicat Ionel Maloș? Acolo unde nu a fost solicitat. Ori de câte ori la mănăstire, la căminul de bătrâni al Arhiepiscopiei, sau alte șantiere, atunci când au fost inundații sau ori de câte ori i s-a bătut în poartă, el nu a avut decât un singur cuvânt: „Prezent!”, și a fost prezent în casa tuturor. Rar întâlnim un misionar în ziua de astăzi. Ei bine, Ionel a fost un misionar prin excelență al Bisericii noastre.

Și acum, la șapte ani, ne amintim cu vrednicie de misiunea pe care Ionel a făcut-o în rândul păstoriților săi. Ca Protopop a știut să se aplece și să asculte durerile fraților slujitori de la Sfântul Altar. A știut totodată să-i și îndemne pe aceștia, să-i și trezească, să le trezească conștiința de slujitori ai altarului străbun. Atunci când a fost rânduit ca să fie Protopop în Protoieria Rădăuți, Ionel s-a adresat tuturor cu aceste cuvinte:

„Suntem preoți! Să ținem la demnitatea noastră preoțească! Să privim cu seriozitate la lupta care ne așteaptă înaintea, spre a ne păzi pe noi și turma cea duhovnicească încredințată nouă de lupii cei ce caută să o răpească, să o îndepărteze de la drumul mântuirii, conștiinți de responsabilitatea mare ce o avem pentru fiecare suflet în fața lui Hristos.

Să ne implicăm în toate problemele care privesc bunul mers al lucrării noastre preoțești!

Să fim în pas cu problemele actuale, trăitori în realitatea vremii și nu anacronici, serioși, cuminiți, cumpătați, calculați, uniți în cuget și în simțire jertfelnică în fața lui Dumnezeu și în folosul semenilor noștri.

Să răspundem la chemarea: Slujba ta fă-o deplin! (II Tim. 4, 5)''

Nu de puține ori în conferințele preoțești, Ionel atrăgea atenția că preotul este chemat să zidească, că preotul este chemat la zidire și nu la sminteală, că preoția este de sus, este misiune, este înaintare, este chemare; că preotul este purtător de har, de mesaj; el este mijlocitor între om și Dumnezeu:

„Preotul este sare și lumină și în felul acesta el este chemat mereu să contribuie la creșterea împărăției lui Dumnezeu pe pământ, împărăție care este dreptate și pace și bucurie în Duhul Sfânt (Rom. 14, 17). Preotul este chemat să dea sens, să explice, să completeze, să definească. Preoția nu este profesiune, ci este misiune. Preoția este darul lui Dumnezeu, preoția este jertfelnică. Preotul trebuie să îndrume destine. Preotul este sacerdot sfințind viața oamenilor și viața înconjurătoare.”

Credincioșilor săi le spunea:

„Să ne deschidem inimile în scaunul mărturisirii și să scoatem din ele toată necurăția. Să spunem toate greșalele pe care le-am făcut fără sfială, fără a ascunde ceva. Apoi să ne căim! Să ne hotărâm pentru o viață nouă, mai bună, mai creștinească. Iar când preotul, slujitorul lui Hristos pe pământ va rosti cuvintele de dezlegare: „Fiule, iertate-ți sunt păcatele tale” - o mare ușurare vom simți, o adâncă pace ni se va pogori în inimi, iar în ceruri îngerii vor prăznui cu bucurie îndreptarea noastră.”

Iată căutarea lui Ionel, o căutare sfântă. Și de aceea acum, la împlinirea a șapte ani, cu dor ne aducem aminte de cuvintele lui, de comportamentul lui, de dragostea lui jertfelnică. Dumnezeu să-i facă odihnă veșnică, iar toți cei care l-au cunoscut, l-au iubit, l-au prețuit și i-au ascultat cuvintele, să se străduiască să ducă mai departe mesajul lui de dragoste, de iubire față de Dumnezeu, față de neam, față de biserică și cea sfântă și niciunul să nu uite sfatul lui amintit mai sus: „slujba ta fă-o deplin!”, adică acolo unde ești împlinește-ți misiunea pentru care vei răspunde cândva înaintea lui Dumnezeu. ■

Arhimandrit Melchisedec Velnic

„Să fim mereu bucuroși!”

În luna iunie a anului 2011, Înaltpreasfințitul Ștefan Kalaijashvili al Eparhiei de Lentekhi și Tsageri din Georgia a făcut un plerinaj în România. El este păstorul regiunii Tsagerii, locul unde a murit Sfântul Maxim Mărturisitorul.

Să fiți bucuroși tot timpul. Când aveți multe probleme, multe neazuri, încercați să fiți bucuroși. Trebuie să fii bucuros că trăiești în lumea lui Dumnezeu, că ești creat de Dumnezeu, că harul lui Dumnezeu e lângă tine. Dar înțelegerea duhovnicească nu se ivește din senin.

Pentru a putea simți acestea, Dumnezeu a rânduit două lucrări ale harului. După cum soarele răsare peste cei păcătoși și peste cei drepti, și cum plouă peste cei păcătoși și peste cei drepti, așa și harul lui Dumnezeu vine peste toți. Pentru cel ce are în suflet mocirlă, harul vine ca lumina și căldura soarelui. La cel care are inima împietrită, vine ca ploaia. Și soarele și ploaia se schimbă, depinde de ce are nevoie omul.

Ce este soarele? Soarele este legea lui Dumnezeu care ne spune: asta fă-o așa, dacă nu faci așa nu o să fie bine. O lege care este datorie pentru fiecare dintre noi, și pentru credincioși, și pentru necredincioși. Dacă cineva nu crede, nu înseamnă că nu există lege. Căci legea lui Dumnezeu nu este ca legile oamenilor. Legea Domnului este valabilă tot timpul. Dar dacă mergem după lege, cine se va mântui? Și atunci Domnul a zis: milă voiesc, iar nu jertfă. Și a dat

ploaie, ca noi să putem primi harul în inimile noastre împietrite. Ploaia este milostivirea. Cât de mult am fi noi încărcăți de păcate, harul lui Dumnezeu coboară asupra noastră și ne trezește inimile noastre împietrite.

Să ținem minte că harul Domnului este pretutindeni cu noi. Oricât de rău ne-ar fi, Dumnezeu este cu noi; cât de tare ne-am înălțat noi, Dumnezeu pe toate le vede și e lângă noi mereu. De aceea să nu cumva să ne înălțăm, să vrem să fim mai sus decât Dumnezeu, căci oricum nu avem cum să ajungem până la El. Dar nici nu trebuie să avem frica aceea că nu putem face nimic bun, că nimic din faptele noastre nu este primit de Dumnezeu. Fiindcă nu noi facem: Dumnezeu face pentru noi. Dacă însă nu avem voința să fie așa, cu adevărat nu putem face nimic.

Mă rog Domnului să lumineze inimile cu soarele Său, cu căldura legii Sale și a fricii de Dumnezeu. Și am nădejde în El că, atunci când o să cad, El o să vină și îmi va spune: milă voiesc, nu jertfă. Și din cauza aceasta eu sunt mereu bucuros. Să dea Dumnezeu ca această bucurie să nu aibă sfârșit. Să dea Dumnezeu ca în fiecare din noi bucuria Domnului să nu dispară niciodată. ■

IPS Ștefan
împreună cu o
parte din obștea
Mănăstirii Putna

Sfântul Maxim

Mărturisitorul la Putna

La inițiativa IPS Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, mâna Sfântului Maxim Mărturisitorul a fost adusă în Moldova cu ocazia hramului Sfintei Parascheva de la Iași.

Așa se face că, în seara zilei de 18 octombrie 2010, racla cu sfintele moaște a sosit și la Mănăstirea Putna.

Sfântul Maxim Mărturisitorul a fost un aprig apărător al dreptei credințe. El l-a mărturisit pe Hristos Domnul în prima parte a veacului al VII-lea. După îndelungi persecuții, care au culminat cu tăierea mâinii drepte, smulgerea limbii și trimiterea în cel de-al treilea exil, în vestul Georgiei de azi, s-a strămutat la locașurile de veci în ziua de 13 august 662. Sfintele lui moaște au ajuns la mănăstirea Sfântul Pavel din Muntele Athos în jurul anului 1470 și de atunci până astăzi, mâna ocrotitoare a acestui mare sfânt al Ortodoxiei noastre, se păstrează în această mănăstire.

La sosirea lor la Putna, sfintele moaște au fost întâmpinate de întreg soborul Sfintei Mănăstiri, în sunet de clopot și cântări de tropare. După un scurt cuvânt de întâmpinare din partea Părintelui Stareț al Mănăstirii Putna, a început slujba privegherii Sfântului Maxim Mărturisitorul, slujbă care a continuat a doua zi dimineața, încheindu-se cu Sfânta Liturghie.

Bucovenenii, aflând că moaștele Sfântului Maxim Mărturisitorul poposesc la Mănăstirea Putna și rămân peste noapte, au venit în număr mare ca să ia putere din puterea, râvnă din râvnă, dragoste și frică de Dumnezeu din dragostea și frica de Dumnezeu pe care le-a avut sfântul. Astfel, pe tot parcursul privegherii șirul credincioșilor care așteptau să se închine la racla cu sfintele moaște se întindea până

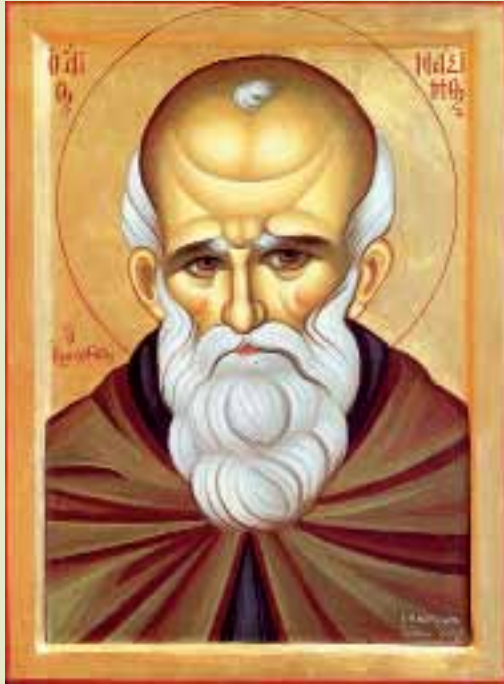

în curtea mănăstirii. Și aproape toată noaptea, până spre dimineață, cete-cete de credincioși au venit și s-au închinat la moaștele marelui Mărturisitor și Teolog al Ortodoxiei.

Întâlnirea cu Sfântul Maxim Mărturisitorul a fost pentru viețuitoarii Putnei și pentru toți creștinii din Bucovina un îndemn la demnitate și la verticalitate, în aceste vremuri de confuzie și indiferentism față de cele sfinte, cele după Dumnezeu. Mesajul lui către noi toți acesta este: **credința nu se negociază!**

Bucuria transmisă, curajul pe care ni l-a dat, sunt o mărturie că sfinții sunt vii. Ei sunt prietenii lui Dumnezeu și apărătorii și sprijinitorii noștri.

Bucură-te, Sfinte Maxime, Mărturisitor al Adevărului celui mântuitor! ■

Calea scurtă spre mântuire este dragostea adevărată, cea din cunoștință, a lui Dumnezeu și izgonirea din suflet a dragostei față de trup și de lumea aceasta. Prin aceasta lepădând pofta de plăcere și frica de durere, ne eliberăm de reaua iubire trupească de noi înșine, înălțați fiind la cunoștința Ziditorului.

Cel ce se dorește după viața adevărată, cunoscând că toată osteneala, fie cu voia, fie fără de voie, se face moarte a plăcerii, care e maica morții, va primi cu veselie toate asprimile încercărilor fără de voie, bucurându-se întru răbdare și făcând din necazurile sale căi ușoare și line, care-l duc fără să-l rățească spre cununa chemării de sus, pe care o va primi, ca unul ce a biruit plăcerea prin sete de virtute și a călcat durerea prin dragostea de cunoștință.

Dându-și omul seama de slăbiciunea proprie, va recunoaște că Dumnezeu e singura putere care răpune în noi patimile și se va smeri pocăindu-se și lepădând umflata părere de sine.

Toate isprăvile Sfinților au fost în chip vădit daruri ale lui Dumnezeu. Fiecare dintre ei a dobândit numai acele bunuri, pe care le-a atribuit Domnului, Care le-a dăruit.

Cel ajuns la Dumnezeu, atât cât e cu putință omului, cunoaște că pe Dumnezeu nu-L strigă decât tăcerea desăvârșită și nu și-L reprezintă decât neștiința totală prin depășire.

Sfântul Maxim Mărturisitorul,
Răspunsuri către Talasie, Filocalia III

” Avem bucuria de a avea în mijlocul nostru pe Părintele Stareț de la Mănăstirea Sfântul Pavel din Sfântul Munte. Pentru noi este o binecuvântare, o întărire în dreapta credință și, aș vrea să spun, o atenționare din partea Sfântului Maxim Mărturisitorul în ceea ce privește credința. Din credință și din adevărul ortodoxiei nu este nimic de tăiat, nimic de adăugat, nimic de ciuntit. Adevărul este Unul și trebuie apărat pe deplin! Căci aceasta este Ortodoxia noastră.

*Arhim. Melchisedec,
Starețul Mănăstirii Putna*

” Mănăstirile țin credința, evlavia și neamul. De aceea ne rugăm ca Dumnezeu să binecuvânteze aceste mănăstiri și toată lumea. Și această mănăstire este o pepinieră unde se formează mulți călugări afierosiți lui Dumnezeu. Pentru ca un monah să se poată afierosi lui Dumnezeu nu este un lucru ușor. Căci monahul care se afierosește lui Dumnezeu, trebuie să se afierosească cu trup și suflet. Să învețe întâi să facă răbdare și ascultare. Călugării trebuie să se roage zi și noapte, să fie iubitori de slujbe, să-și facă canonul lor, să citească sfintele cărți ale Bisericii noastre, sinaxarele și cărțile patristice, să facă ascultare față de Părintele Stareț, căci numai astfel poate un monah să sporească. Dacă monahul începe să-și facă voile și să facă cum îl taie capul, atunci este un monah eșuat. Trebuie ca monahii și noi toți, în general, să practicăm deasa rugăciune „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi”. Să ne rugăm zi și noapte bunului Dumnezeu să ne învrednicească să avem sfârșit bun, cu bună pocăință și un rai bun.

*Arhim. Partenie,
Starețul Mănăstirii Sfântul Pavel*

IPS Iustinian

Un suflet tânăr la 90 de ani

În 28 mai 2011, Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Iustinian Chira a împlinit frumoasa vârstă de 90 de ani. E cunoscut în biserica noastră ca un iubitor al adevărului, al demnității, al cauzei naționale, dar și un apărător și aprig sprijinitor al monahismului românesc. De aceea nu puțini sunt monahii care îi trec pragul și care îi cer binecuvântare și care îi cer întărire în ispite și binecuvântare în viața lor de zi cu zi.

Vrednicul ierarh s-a distins printr-un discernământ deosebit și dreaptă socoteală, dreaptă măsură, prin faptul că a știut de fiecare dată să cumpănească și să dea cuvântul cel după Dumnezeu, și nu după om. Privirea sa de vultur, pătrunzătoare, de multe ori spunea fără ca să-i arăți rana leacul pe care îl meritai, leacul de care aveai nevoie. Astfel de oameni sunt rari și tot mai rari în ziua de astăzi. De ce? Pentru că egoismul, închipuirea și îndreptățirea își fac loc tot mai mult în viața noastră, iar smerenia este înlăturată. Smerenia, dragostea și blândețea le-am găsit mereu pe chipul lui și acestea i-au dat de fiecare dată discernământul, echilibrul și cuvântul folositor.

■ Am pășit pe 90 de ani, dar mă simt ca de 20 de ani. Îmbătrânește osul și carnea. Uite, sunt uscate mâinile! Dar sufletul și mintea, nu!

■ În mănăstire, eu consider că este un om matur nu numai cel care are mulți ani de mănăstire sau care are mulți ani de viață. Pentru mine este un om matur fiecare frate care intră în mănăstire, deoarece faptul că a intrat în mănăstire este dovada că este un om matur, că e un om care a luat o hotărâre foarte matură.

■ Când ne gândim la sfinți, la cuvioși și la martiri, nu ni se pare grea viața, nu ni se par că sunt grele ascultările. Pentru că, în comparație cu cuvioșii, martirii care au fost, la noi e mult mai ușor jugul decât cel al înaintașilor noștri.

■ Statornicia este una dintre virtuțile cele mai sfinte și binecuvântate de Dumnezeu. Dacă ai statornicie, atunci te mântuiești și ai Raiul deschis. Dacă te lași ispitit să te muți de aici dincolo, ești pierdut. E greu să te poți opri, e ca și cu bucata de zăpadă care se rostogolește și nu se mai poate opri.

■ Suntem oameni potriviți, la timpul potrivit. Fiecare secol își are oamenii lui, fiecare mileniu își are oamenii lui. Mileniul al III-lea își are

oamenii lui. Și între acești oameni, ca o sămânță divină, este monahismul. Dacă nu ar exista sarea în apa mărilor, apa mărilor s-ar împuti și ar deveni ucigătoare. Monahismul este sămânță divină în societatea omenească. Așa cum îngerii în ceruri aduc slavă lui Dumnezeu, așa așteaptă și de la oameni. Și atunci noi completăm, că 99% nu aduc slavă lui Dumnezeu, și atunci monahul completează ceea ce nu fac ceilalți.

■ Ce părere ai, mileniul III va fi un mileniu gol, pustiu, fără Dumnezeu? Credeți că va pleca Dumnezeu și va lăsa creația pustie? Nu! Noi nu trebuie să ne facem probleme, ci să ne facem treaba cu care suntem însărcinați. Precum îngerii în ceruri, așa și monahul pe pământ. Noi ne rugăm pentru sfânta familie creștină: mama și tata, bunicul și bunica, și pruncii.

Misiunea noastră, a monahilor, este să aducem slavă lui Dumnezeu, nu numai citind Psaltirea și acatistele. Ci și mintea noastră să gândească, să laude pe Dumnezeu, și când suntem treji, și când dormim. Să vibreze cineva spre slava lui Dumnezeu. Și atunci suntem oameni potriviți la timpul potrivit.

Cel ce crede e un Dumnezeu. Orice om credincios e un Dumnezeu în miniatură, iar cel ce nu crede este un demon, este robul infernului, robul

întunericului, un punct gol. În infinit apare un punct negru și acela este necredința, este iadul, individul fără Dumnezeu. Omul necredincios este mai întunecat decât demonii din iad. Ce spune Evanghelia: „și dracii cred și se cutremură”. Deci iată că și dracii îl depășesc pe cel necredincios, care este, de fapt, un om anormal. Eu în tot ce spun mă bazez pe cuvântul din Biblie. Ce zice Biblia? „Zis-a cel nebun: nu există Dumnezeu”. Deci necredința, ca și starea de păcat, e un moment de nebunie. Nu ești normal când faci un lucru împotriva poruncilor lui Dumnezeu. Ai un moment de întunecare, căci nu ești lucid când faci un lucru de care ți-e rușine.

■ Monahismul este o sămânță divină. Noi ținem echilibrul între lumea văzută și lumea nevăzută, între îngeri și oameni. Asta facem noi.

■ Eu vă sfătuiesc și vă îndemn întotdeauna să țineți legătura cu Hristos, la toate întrebările să cereți răspuns la Hristos. Ce zice Hristos în problema aceasta? Așa am procedat eu o viață întreagă. Și, când n-am primit răspuns, am deschis Scriptura și am primit răspuns. Dumnezeu te luminează. Întotdeauna să reflectăm ce ar zice Hristos în cazul respectiv și vom găsi răspuns la întrebările puse cinstit și sincer.

■ Când te urci pe un vârf de munte trebuie să fii foarte atent să îți ții echilibrul, că altfel pici în prăpastie. Întotdeauna înălțimile de îmbată de cap. Credința este un pisc și trebuie să te lupți ca să-ți păzești echilibrul acesta, să nu te prăbușești în necredință.

■ Dacă ura este un păcat suprem, nu poți să consideri că te vei mântui dacă urăști, fie și pe cel mai mare dușman. Noi trebuie să compătimim și pe evreu, și pe mahomedan, și pe sectar, și pe eretic, și pe toți. Să-i compătimim și să-I mulțumim lui Dumnezeu că cunoaștem adevărul. Îl cunoaștem pentru că l-am moștenit de la apostoli, l-am moștenit de la Sfinții Părinți, l-am moștenit de la părinții noștri. Ei ne-au crescut cu dragoste și cu frică de Dumnezeu. E un păcat oribil să urăști pe cineva. Există în Dumnezeu ură? Nici pe diavolul Dumnezeu nu-l urăște, că l-ar strivi dacă l-ar urî. Îl compătimizește pentru că e tot creația lui Dumnezeu, care a profitat de voia liberă, de slava cu care l-a înzestrat Dumnezeu pe Lucifer, a abuzat de aceasta și s-a răzvrătit.

■ Ignoranța este unul dintre marile păcate. Să căutăm să cunoaștem cuvântul lui Dumnezeu, să aprofundăm cuvântul lui Dumnezeu.

Românii și Țara Sfântă

Sfântul Ioan Iacob Românul

Pentru un om care nu are încredere în Dumnezeu, pruncul Ilie Iacob, născut în satul Crăiniceni din Botoșani, la 23 iulie 1913, nu ar fi avut aproape nici o șansă de reușită în viață. Căci mama, Ecaterina, a murit la șase luni după ce l-a născut, iar tatăl, Maxim, a murit în război când copilul avea trei ani. Îl va îngriji o bunică săracă, Maria, care va muri și ea când băiatul împlinește 10 ani. Cu toate acestea, copilul va deveni

cel mai iubit român care a viețuit în Țara Sfântă, sfânt cu moaște întregi, făcător de minuni tuturor celor care îi cer ajutorul.

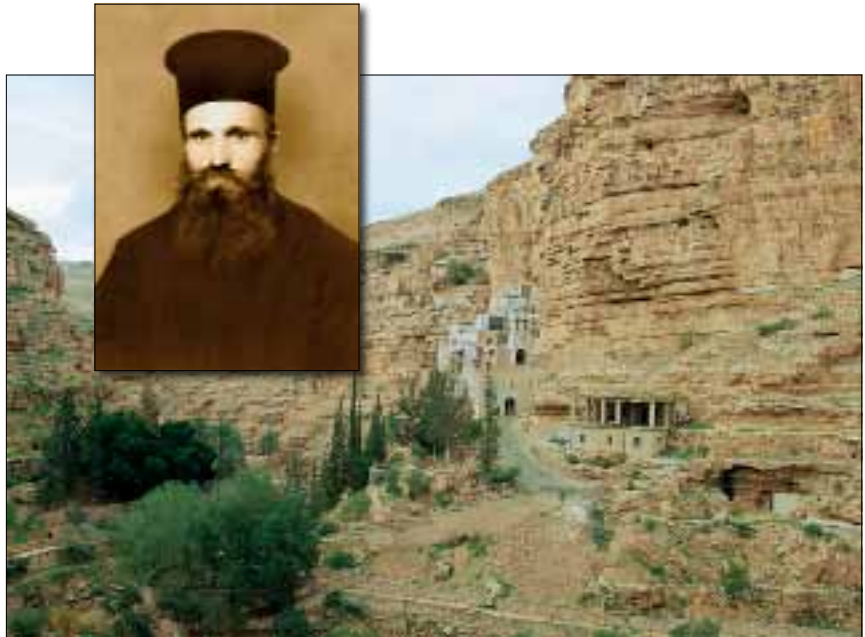
După moartea părinților, oameni de o mare curăție sufletească, cea care va pune temelia vieții duhovnicești a Sfântului Ioan Iacob va fi bunica.

Vara pune copilul într-o traistă, încât numai capul i se vedea, îl așeza în spate, se însemna cu Sfânta Cruce și se ducea la muncă cu rugăciunea pe buze și cu lacrimile în ochi. Acolo îl adăpostea la umbra unui copac, până la apusul soarelui. Apoi îl așeza în traistă și-l aducea acasă. După ce îl hrănea, îl culca lângă sfintele icoane, iar ea se ostenea cu rugăciuni și metanii până târziu.

Când a început să meargă la școală, a învățat foarte bine. Bătrâna l-a învățat pe de rost rugăciuni, l-a dus regulat la biserică. Deși ea nu știa carte, l-a pus să citească la Psaltire. Alteori îi spunea să citească despre Patimile Domnului, iar ea plângea și făcea metanii. Uneori copilul o întreba:

- Mamă, de ce plângi așa tare când citesc Patimile Domnului ? Iar bătrâna îi răspundea, suspinând:

- Dragul meu, tu nu știi durerea din casa noastră. Nu sunt eu mama ta! Ea a murit când tu aveai numai șase luni, iar tatăl tău a murit în război, când erai de trei ani. Eu sunt bunica ta, iar bunicul tău s-a dus la cer de mult. Fiind văduvă, voiam să mă duc la mănăstire, dar, văzând că ai rămas orfan de părinți, am renunțat, ca să te cresc pe tine. De aceea plâng, că sunt bătrână și

după moartea mea vei rămâne singur și orfan pe lume. Dar să ai credință în Dumnezeu, să te rogi Lui mereu, să fugi de păcat și să-ți aduci aminte de noi. De vei face așa, te va acoperi Maica Domnului și vei scăpa de multe primejdii. Eu nu-ți doresc altceva mai bun în viață decât să ajungi preot și să slăvești pe Hristos!

În 1932, termină ca șef de promoție Liceul „Dimitrie Cantemir” din Cernăuți, iar anul următor pleacă la Mănăstirea Neamț. În 1936 merge în pelerinaj la Ierusalim și rămâne în Țara Sfântă.

În 1947, la sfatul arhimandritului Victorin Ursache, superiorul Căminului românesc din Ierusalim, Cuviosul Ioan Iacob a primit hirotonia în preot și a fost egumen cinci ani la Schitul Sfântul Ioan Botezătorul de la Iordan, înființat de Patriarhia Română. Duhovnicul lui, ca și al tuturor monahilor și maicilor români din Țara Sfântă era ieroschimonahul Sava, un macedo-român care viețuia în Mănăstirea Sfântul Sava de lângă Betleem.

În 1952 se retrage cu ucenicul său, monahul Ioanichie Pârâială, în pustiul Hozeva, aproape de Ierihon. Aici se nevoiesc împreună opt ani de zile, în peștera Sfânta Ana, pe valea pârâului Horat.

Sfântul Ioan Iacob a trecut la cele veșnice în 1960, iar în 1980, prin înștiințare dumnezeiască, un monah din Statele Unite a venit și a insistat să se deschidă mormântul. Atunci s-a descoperit că trupul era întreg și izvora mireasmă bineplăcută. Canonizarea sa a avut loc în anul 1992.

Deși departe de pământurile natale, dragostea lui pentru neam și țară a fost născătoare de multă rugăciune. A suferit mult pentru prigoana asupra credinței în perioada comunistă și pentru dezbinarea pe care, din păcate, o vedea la poporul nostru: „De aş avea lacrimi de sânge, cu ele aş scrie rândurile acestea, ca să fie mai bine pricepută durerea pe care o am pentru urgisirea neamului nostru de astăzi și pentru urâciunea și turburarea care domnește între noi!”

„Smintelile dintre noi sunt armele cele mai puternice pe care le dăm vrăjmașilor ca să ne lup-te pe noi.” ■

Patriarhi ai Ierusalimului în Țările Române

În secolul al XVI-lea, Patriarhia Ierusalimului a căzut sub turci. În schimbul permisiunii de a administra locurile sfinte aceștia au cerut rente anuale în bani. În aceeași vreme, reprezentanții statelor catolice din Apus erau și ei pregătiți să ofere bani pentru a prelua locurile sfinte. În aceste condiții, unii dintre patriarhii Ierusalimului au venit personal în Țările Române pentru ajutor. Pe lângă milostenia în bani, domnii români au închinat și veniturile unor mănăstiri Patriarhiei Ierusalimului. Iată câteva exemple din spațiul Moldovei:

Patriarhul Teofan (1608-1644), a fost în Moldova de cinci ori (1617-1618; 1621; 1628; 1631-1632; 1643). Au fost închinat mănăstirea Galata (1617) și biserica Barnovschi din Iași (1628), împreună cu satele Toporașu și Șipot. De la domnul Vasile Lupu, patriarhul a primit ajutoare financiare importante: odată 4000 de galbeni, a doua oară 40.000 de galbeni, iar a treia oară, 56.000 de florini. În noiembrie 1643, la Iași, a sfințit Sfântul și Marele Mir, lucru inedit, întrucât un astfel de act era rezervat exclusiv unei patriarhii, pe când la Iași era doar Mitropolie.

Patriarhul Paisie (1645-1660). Fost egumen al Mănăstirii Galata, acesta a fost hirotonit arhieru și investit ca patriarh în Iași, la 23 martie 1645, de către Sfântul Varlaam, Mitropolitul Moldovei și episcopii Anastasie de Roman, Grigore de Larisa și Lavrentie de Casandra.

Patriarhul Nectarie (1661-1669) a venit în Moldova de două ori (1663-1664; 1664) fiind ajutat de domnului Istrate Dabija.

Patriarhul Dositei Nottara (1670-1707) a fost în Moldova de șapte ori. În anul 1670 au fost închinat mănăstirile Cetățuia și Hlincea, iar în anul 1677, mănăstirea Probota. La prima a înființat o

tipografie în care s-au imprimat cărți teologice și istorice în limba greacă. În anii 1686-1687 a fost închinată mănăstirea Bistrița de Neamț, iar în 1693 a primit un hrisov de întărire a celor nouă mănăstiri închinat în acel moment la Sfântul Mormânt. Ultima oară a poposit în Moldova în anii 1704-1705.

Patriarhul Hrisant Nottara (1707-1731) a fost în Moldova de trei ori: 1714, 1715 și 1728. În 1714 a organizat la Iași o bibliotecă grecească, a înființat o școală și a reorganizat tipografia de la Cetăția. În anul 1715 a fost invitat la episcopia Romanului unde a stat o vreme.

Patriarhul Partenie (1731-1737) a ajuns în Moldova în anul 1743, când a fost închinată mănăstirea Soveja din Vrancea. ■

Danii românești la Ierusalim

Cândva între anii 1661-1665 domnul Moldovei Istrate Dabija dăruiește bisericii Sfântului Mormânt o cruce din argint aurit (1,41m).

În anul 1656, domnul Moldovei Gheorghe Ștefan dăruiește Sfântului mormânt un aghiasmar din argint aurit, pe care este stema Moldovei.

În 1643, domnul Matei Basarab și doamna sa, Elina dăruiesc Sfântului Mormânt un Evangheliar în care apare portretul lor.

Domnul Țării Românești, Radu Paisie (1535-1545) dăruiește o ripidă Sfântului Mormânt.

În tezaurul Sfântului Mormânt se păstrează sabia lui Constantin Brâncoveanu.

Șerban Cantacuzino, domnul Țării Românești, a dăruit un disc de aur care marchează locul Crucii de pe Golgota. ■

Steaua de argint de la Betlem, ctitorie românească

15 august 1871

Prima Serbare a studenților la Putna

„... serbarea de la Putna trebuie să fie un act produs de o națiune întregă; serbarea de la Putna are să fie întrunirea națiunii române în suvenirile trecutului, în însuflețirea prezentului și speranțele viitorului! În trecutul neguros al națiunii române sunt multe puncte strălucitoare, unul dintre acestea, cel mai strălucitor, este acela în care apare umbra măreață a lui Ștefan cel Mare, pe lângă această suveniră să ne adunăm la mormântul acestui bărbat să ne dăm mâna, aici să o zicem în fața lumii, cum că am avut un trecut și voim a avea un viitor! Iată ideea sărbătorii!”
(„Comitetul Central pentru serbarea întru memoria lui Ștefan cel Mare”, 1870)

Ion Slavici

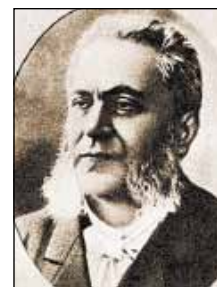
Arcadie Ciupercovici

Teodor Stefanelli

Mihai Eminescu

A. D. Xenopol

Despărțiți de frații lor în 1775, românii din Bucovina nu au încetat niciodată să lupte pentru identitatea lor într-un imperiu care avea ca principiu „divide et impera”. Regimul politic le lăsa doar o mică libertate, atent supravegheată, și îi supunea unor mari presiuni: învățământul și administrația în limba germană, colonizarea intensă a rutenilor, funcționarii de religie catolică. Personalități de seamă din intelectualitatea de origine românească au luptat pe plan politic și religios, atât la nivel local, cât și în capitala Imperiului, pentru păstrarea identității de neam, limbă și credință.

Tinerii români care își făceau studiile în străinătate participau și ei la această luptă. În atmosfera societăților studențești se înfiripau proiecte menite să țină trează conștiința românească.

Prilejul pentru o manifestare cu profund caracter românesc nu a lipsit. La 3 septembrie 1469 avusese loc sfințirea mănăstirii Putna de către Mitropolitul Teoctist al Moldovei, în prezența ctitorului, Sfântul Ștefan cel Mare. Aniversarea a 400 de ani de la sfințire, considerată atunci a fi fost cu exact un an mai târziu, în 3 septembrie 1470,

era un pretext bun pentru ca autoritățile austriece să nu se împotrivescă unei serbări - veritabilă școală națională pentru minte și suflet - la care să participe români din toate teritoriile românești.

Dacă prilejul a fost suficient pentru un mare eveniment, prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu, au existat și oameni pe măsură. Amintirile lui Teodor Stefanelli îl desemnează pe Mihai Eminescu ca fiind autorul ideii de a aduna la Putna tinerimea română: „Eminescu mi-a spus că el a <clocit> această idee și când l-am întrebat de ce tace și nu o spune ca să o știe toți, mi-a răspuns că nu ar fi recomandabil să știe guvernul austriac că românii din România, adică supuși străini, au propus aranjarea acestei serbări, dar el a sugerat ideea în mai multe părți”.

Pregătirile au fost declanșate în toamna anului 1869. Un Comitet provizoriu elaborează la 25 decembrie un apel către conaționalii lor din București, Iași, Paris, Berlin, Torino, Pesta, Sibiu, Oradea, Cernăuți, Arad și Blaj:

„Deși desfăcuți unii de alții în privința politică, ne unește, totuși, aceeași limbă, aceleași obiceiuri și datine, aceeași religie și credință politică și

socială, de la Tisa până la Marea Neagră, de la Nistru și până la Balcan; scopul nostru comun [...] este, însă, o necesitate imperioasă pentru conlucrarea la același scop, ca să ne coadunăm din toate unghiurile spre a ne cunoaște unii pe alții, a ne uni în cuget și simțiri, a ne conțelege despre interesele noastre comune, pentru care suntem și existăm, pentru progres și cultură națională”.

Din cauza suspiciunilor autorităților și a războiului franco-prusac, serbarea nu a putut avea loc la 15 august 1870. După începerea anului universitar, au continuat pregătirile pentru o serbare la Putna. Au intervenit câteva probleme financiare și organizatorice, între care falimentul băncii unde erau păstrate fondurile pentru serbare. Studenții din Viena s-au unit într-o singură societate intitulată „România Jună” și, cu Slavici și Eminescu în frunte, au reușit să-și vadă gândul împlinit în anul următor.

Întâlnirea studenților români de la Putna a avut loc tot de hramul mănăstirii, pe 15 august 1871. S-au ridicat un arc de triumf și un „portic festiv” după planul pictorului Epaminonda Bucevschi, împodobite cu steaguri tricolore. În seara premergătoare hramului, „de-abia preoții intrase în altar, de-abia se începuse sfintele ceremonii, când la pomenirea numelui neuitatului erou, clopotele se clatină, salve de tunuri vulesc pe vârfurile munților”.

Duminică, 15 august, la ora 8 dimineața, „trei rânduri de salve succesive anunță adunarea oaspeților în porticul festiv”. Ioan Slavici deschide oficial serbarea în fața unei mulțimi de peste 3.000 de oameni, care a asistat cu evlavie la slujbă. Liturghia a fost încheiată de cuvântul starețului de atunci, Arcadie Ciupercovici, viitor mitropolit al Bucovinei. A urmat sfințirea darurilor ce aveau să fie depuse la mormântul Sfântului Ștefan cel Mare, între care și urna de argint cu pământ din toate provinciile românești, păstrată până astăzi în muzeul mănăstirii. După Primul Război Mondial, o parte din acest pământ va fi presărat pe locurile bătăliilor care au dus la Marea Unire.

Câștigătorul concursului de discursuri organizat de comitetul central de la Viena, A. D. Xenopol, a ținut un mișcător cuvânt la mormânt, urmat de I. G. Sbiera, din partea „Societății Academice Române” și de episcopul Filaret Scriban, delegat al Mitropoliei Moldovei.

Eminescu, prezent și el, e descris astfel de contemporani: „activ și pios, totodată entuziast și grav, apăsător parcă de răspunderea unui atât de răscolitor moment istoric”. După ce Corul studenților teologi din Cernăuți a intonat imne religioase, prima zi a serbării s-a încheiat cu o mare petrecere populară, cu cântece și jocuri românești. Ciprian Porumbescu a cântat atunci, la vioară, „Daciei întregi”, după cum s-a exprimat.

În acest timp, studenții s-au adunat în trapeza mănăstirii și în turnul porții, pentru a ține un Congres în care să discute problemele ju-

nimii române și perspectivele de viitor prin care să fie folositori neamului.

A doua zi, după tradiție, s-a ținut parastasul de pomenire pentru ctitori și s-au depus la mormânt darurile sfințite mai înainte. A urmat masa în porticul festiv, unde Slavici a declarat închisă serbarea.

Întâlnirea studenților la Putna nu a rămas fără urmări. Pe lângă o vie amintire în sufletele celor prezenți și în tradiția mănăstirii Putna, din generația care a pregătit serbarea s-au ridicat cei care au luptat pentru drepturile românilor din Bucovina și, mai târziu, pentru Unirea Bucovinei cu Patria-Mamă.

În amintirea evenimentului, arhimandritul Arcadie Ciupercovici a ridicat în curtea mănăstirii o cruce comemorativă. Darurile depuse la mormântul voievodului vor rămâne acolo, în biserică, în jur de 50 de ani, iar în secolul XX turnul porții va fi denumit „Turnul Eminescu”.

În anul 1875, Teodor Stefanelli, întors de la studii, înființează la Cernăuți „Cercul studențesc Arboroasa”, după modelul societăților studențești din Viena. Tinerii care au frecventat „Arboroasa” au ținut sus stindardul luptei pentru identitate, unitate și independență. După Unirea din 1918, ei au organizat în anul 1926, tot la Mănăstirea Putna, o serbare prezidată de Princesa Elena a României și au așezat lângă biserică bustul lui Mihai Eminescu realizat de Oscar Han.

S-au împlinit astfel cuvintele lui Mihai Eminescu adresate lui Dumitru Brăteanu la 3 august 1871: „dacă serbarea întru memoria lui Ștefan va avea însemnătate, aceea va fi o dovadă mai mult cum că ea a fost cuprinsă în sufletul poporului românesc și s-a realizat pentru c-a trebuit să se realizeze”. ■

monah Timotei Tiron

Să arătăm frumusețile Ortodoxiei

INTERVIU CU IPS TEOFAN, MITROPOLITUL MOLDOVEI ȘI BUCOVINEI

Înaltpreasfințite Părinte, ați venit ca Mitropolit în Moldova Sfântului Voievod Ștefan cel Mare. Ce gânduri aveți acum după trei ani de la înscăunare?

Mulțumesc lui Dumnezeu pentru toate. Au fost trei ani de bucurii nenumărate, presărate adesea cu încercări. Am pătruns mai adânc în tainele sufletului moldav, i-am înțeles întrucâtva dimensiunea duhovnicească și m-am folosit personal de aceasta. Gândul pe care îl am acum, la trei ani de la preluarea slujirii Bisericii lui Hristos din Moldova este un gând de grațitudine față de Dumnezeu și față de poporul Lui din această parte de țară.

Cum vedeți misiunea Înaltpreasfinției Voastre și a clerului în eparhia Moldovei? Care sunt provocările, care idealurile, care mijloacele?

Ierarhul, împreună cu frații preoți, este chemat să îndeplinească misiunea de slujitor: slujitor al lui Dumnezeu, slujitor al turmei Bisericii încredințată spre păstorire. Misiunea arhiereului este aceea de a apăra dreapta credință și, împreună cu frații preoți și cu creștinii laici, de a mărturisi pe Hristos în parohiile și mănăstirile eparhiei.

Sunt multe provocări. Și nu sunt altele decât cele descrise de Cartea Sfântă: ispitiri de la lume, de la trup și de la diavol. Provocările sau ispitirile de tot felul aduc multe dureri dar, totodată, oferă șansa purificării lăuntrice și a întăririi determinării de a merge mai departe.

Idealul este concretizat în a trăi adâncimea Evangheliei, a apăra valorile Evangheliei și a mărturisi celor de aproape și celor de departe aceste valori. Mijloacele nu sunt altele decât rugăciunea, cuvântul rostit sau scris și încredințarea în mila Domnului, ca,

prin ajutorul Celui de Sus, Evanghelia să fie înrădăcinată cât mai adânc în sufletele oamenilor.

Care este răspunsul Bisericii la provocările lumii de astăzi: secte, libertinaj, internet, globalizare, lume virtuală, sărăcie?

În lumea de astăzi avem pe de o parte Biserica, pe de altă parte, prezența sectelor, libertinajul, internetul, globalizarea, lumea virtuală, sărăcia, așa cum sunt prezentate și în întrebarea dumneavoastră.

În fața sectelor, preocuparea trebuie să fie aceea de apărare cu smerenie, dar și cu fermitate a dreptei credințe. Dincolo de aceasta este necesar să arătăm credincioșilor noștri, enoriași, prieteni, cunoscuți, frumusețile Ortodoxiei, înălțimea și adâncimea credinței noastre.

Libertinajul trebuie combătut prin mărturisirea smerită și curajoasă a adevăratei libertăți care se dobândește prin cunoașterea Adevărului. Iar Adevărul ne va face liberi. Așa ne vom elibera din robia păcatului la care ajungem atunci când folosim greșit libertatea noastră.

Internetul trebuie folosit pentru propovăduirea Evangheliei.

Globalizarea nu trebuie văzută doar

în conotația ei negativă, ci văzută și ca șansă. Prin intermediul tehnicii moderne, cuvântul Evangheliei ajunge în colțurile cele mai îndepărtate ale lumii.

Sărăcia, ca și bogăția, trebuie văzute în adevărata lor valoare. În sine nu sunt nici rele, nici bune. Ne putem folosi și de una și de alta spre a dobândi Împărăția lui Dumnezeu, așa cum citim în viețile sfinților. Depinde de noi.

Se remarcă o mare lipsă de sens la foarte mulți tineri. Parcă nu mai au vlagă, nu mai au pentru ce lupta, nu mai au încredere, nu mai au o țintă? De unde credeți că vine această stare și care ar fi corecta abordare a ei?

În general, tinerii din societatea românească actuală se împart în două categorii: o parte este atașată uimitor de mult de valorile Evangheliei, o altă parte este indiferentă la acestea. Lipsa de sens și lumină definește cea de-a doua categorie. Cântul de sirenă al lumii este atât de insidios, atât de perfid, încât, pe nesimțite, secătuieste sufletul de vlagă, îl lipsește de puterea de a lupta, îl dezbracă de încredere și îl îndepărtează de voința de a atinge un țel sau altul în viață. Răspunsul față de o astfel de stare nu poate fi decât: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața”, spune Domnul. „Eu sunt Lumina Lumii”,

„Eu sunt Sarea Pământului”. Fără de Mine nu puteți face nimic. Doar în Hristos, omul își umple sufletul de lumină, de putere și de rost în viață.

Mulți tineri vor să plece peste granițe, poate chiar definitiv. Ce le puteți spune acestora?

Poate nici școala, poate nici modalitatea în care este organizat învățământul actualmente nu-i mai atrage și nu-i mai motivează. Trebuie totuși recunoscut faptul că, prin mila Domnului, sunt încă oaze de normalitate de-a lungul și de-a latul țării, iar aceste segmente de normalitate în școala românească ar trebui mai mult cunoscute și în cele din urmă urmate de tot mai mulți.

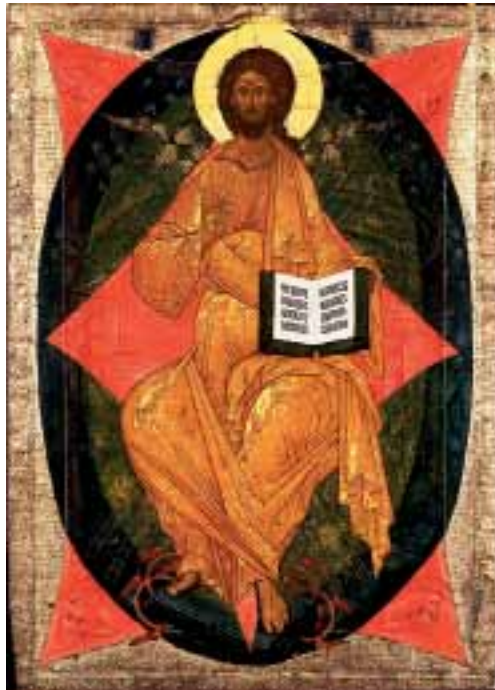
Sunteți optimist? De ce?

Pentru că, îndrăznesc a spune, am credință în Dumnezeu și în Biserica Lui. Dumnezeu poate transforma imposibilul în posibil. Experiența istoriei, în Biserică sau în afara Ei, mărturisește acest lucru. Cine crede în Dumnezeu, chiar în ciuda puținătății credinței sale, nu-și pierde niciodată în totalitate optimismul.

Pentru omul modern, ideea de păcat original, de pocăință, de pedeapsă pentru păcat este străină. Îl văd pe Dumnezeu ca pe un Bătrân ranchiunos. Cum să ne gândim la Dumnezeu?

Dumnezeu nu poate fi văzut într-o altă ipostază decât în stare de jertfă, în stare de iubire, în stare de iertare pentru tot omul. A-L vedea altcumva pe Dumnezeu este o imensă rătăcire și acela nu este, în nici un caz, Dumnezeul în care crede creștinul dreptslăvitor autentic.

Suferința din lume îi smintește pe mulți. Unde este Hristos? Ne iubește El oare? De ce trebuie să suferim atât de mult?

Nu trebuie să căutăm suferința cu orice chip. Pentru că în genere suntem slabi și asumăm cu foarte multă greutate starea de suferință prin care

Dumnezeu poate fi găsit pretutindeni: în dumnezeiasca Euharistie, în albastrul cerului, în adâncul sufletului, în cântul de pasăre, în cărțile folositoare de suflet, în susurul de izvor, în zâmbetul unui copil, în delicatețea unui bătrân. Totul este să ai inima sensibilă la prezența lui Dumnezeu vădită pretutindeni.

trecem într-un moment sau altul. Dar dacă ea tot vine asupra noastră, din voia lui Dumnezeu, din îngăduința lui Dumnezeu, atitudinea noastră față de suferință, să fie o atitudine de asumare și de recunoaștere a rolului purificator pe care îl are.

Nu putem scăpa de suferință întotdeauna. Putem însă să dăm sens suferinței. Cel ce suferă fără răzvrățire, fără cărtire primește mult har de la Dumnezeu.

Este greu, nu este însă imposibil. ■

Icoana Maicii Domnului

În iarna anului 1993, cu două săptămâni înainte de Postul Mare, Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Pimen împreună cu Preasfințitul Gherasim Putneanul au dispus ca la Mănăstirea Putna să se facă rugăciuni pentru trei creștine – Teodora, Angela și Ionela – care erau stăpânite de duhuri necurate. În momentul în care au fost aduse la icoana Maicii Domnului, demonii din ele au strigat: „Aici este capătul nostru!”. Un sobor de șapte preoți împreună cu Preasfințitul Gherasim au slujit Taina Sfântului Maslu. La sfârșit, arhierul a citit și molitfele Sfântului Vasile cel Mare. Apoi starețul mănăstirii a cerut ierarhului să dea binecuvântare ca să se scoată din catapeteasmă icoana Maicii Domnului făcătoare minuni și să fie adusă spre închinare la cele trei surori demonizate, cântându-se „Apărătoare Doamnă”. Prin atingere de icoană demonii au părăsit pe cele trei demonizate. Acestea au rămas ca leșinate, rostind cuvintele: „Bucură-te Mireasă, pururea Fecioară!”.

Teodora și Ionela s-au vindecat pentru totdeauna. În Angela a revenit puterea demonică, chinuindu-o în chip cumplit. Ea s-a vindecat vineri, în prima săptămână din Post, la moaștele Sfântului Ierarh Ghenadie.

Aceste întâmplări minunate au determinat conducerea mănăstirii să nu mai așeze icoana Maicii Domnului înapoi în catapeteasmă, ci într-o strană special confecționată, așa cum se află până în ziua de astăzi, ca să fie mai aproape de credincioși. Preasfințitul Gherasim Putneanul a dispus ca la icoana Maicii Domnului, precum la

toate icoanele făcătoare de minuni, să se cădească de nouă ori, ori de câte ori preotul cădește în biserică în timpul slujbelor.

În 1995, când iarăși au fost aduse la Mănăstirea Putna, pentru rugăciune, câteva cazuri de demonizați, tot la icoana Maicii Domnului s-au făcut sănătoși pentru totdeauna. Cu doi ani în urmă,

o creștină care mereu venea cu evlavie la icoana Maicii Domnului, și care era în pericol de a-și pierde vederea, a lăsat lângă icoană un bilețel pe care scria: „Îți mulțumesc Măicuța Domnului că mi-ai dăruit vederea”. În bilețel a pus și o sumă de bani ca mulțumită adusă Fecioarei Maria, care a vindecat-o prin icoana sa de la Putna.

Sunt nenumărate cazurile de creștini care vin la icoană, cerând ajutorul, ocrotirea și mângâierea Maicii Domnului și dobândesc împlinirea cererilor lor. Pe cine nu ascultă Maica

Domnului? Pe cel care nu strigă. Pe cine nu miluiește Maica Domnului? Pe cel care nu bate. Dar tot cel care crede și se închină icoanei ei cu evlavie primește mângâiere, iertare și vindecare. De aceea părinții Mănăstirii Putna, atunci când se închină la icoana Maicii Domnului făcătoare de minuni, ei se închină ca la Maica Domnului și o simt ca pe maica lor ocrotitoare; și lucrul acesta îl fac și credincioșii din împrejurimi și toți cei care cunosc lucrarea deosebită, puterea deosebită a Maicii Domnului care se manifestă prin icoana ei de la Mănăstirea Putna. ■

70 de ani de la masacrul de la Fântâna Albă

După semnarea pactului Ribbentrop-Molotov din 1939, URSS a ocupat în 1940 Basarabia, Nordul Bucovinei și Ținutul Herța. Numeroși români bucovineni au fost arestați, omorâți, deportați, bisericile au început să fie închise, așa încât multe familii au început să treacă noua graniță și să vină în România.

La 1 aprilie 1941, circa 3.000 de români bucovineni din satele de pe Valea Siretului: Pătrăuții de Sus, Pătrăuții de Jos, Igești, Crasna, Ciudei, Budineț, Cireșul, Crăsnișoara Veche, Crăsnișoara Nouă, Bănila Moldovenească, Dăvideni, Carapciu, Cupca, Trestiana, Suceveni, Iordănești, au plecat către România, fiind deși mai bine să moară decât să mai trăiască sub stăpânirea Uniunii Sovietice. Cei din fruntea grupului au purtat trei cruci, icoane și steaguri albe, arătând că nu doresc să facă niciun rău, ci doresc libertatea. Au spus autorităților sovietice că vor să plece fără să ia nimic cu ei, lăsând toată averea pe loc. Ajunși în apropierea graniței, la Fântâna Albă, au fost întâmpinați cu foc de mitraliere. După încetarea focului, răniții rămași în viață au fost aruncați împreună cu cei morți în gropi comune. Cei care au reușit să fugă au fost căutați în împrejurimi, astfel încât foarte puțini participanți au rămas în viață. După două luni, la 13 iunie 1941, 13.000 de familii din aceste sate au fost deportate în Siberia și Kazahstan, doar circa 10% dintre ele supraviețuind deportării.

La 70 de ani de la această pagină însângerată a istoriei noastre, Departamentul pentru Românii de Pretutindeni a avut inițiativa ridicării unei troițe în memoria acestor jertfe nevinovate la Mănăstirea Putna.

Troița, asemănătoare cu cea din cimitirul soldaților români de la Țiganca, Basarabia, a fost sfințită în ziua de 1 aprilie 2011. Mai întâi s-a desfășurat slujba parastasului, la care au fost pomeniți cei morți la Fântâna Albă, cei morți în satele din jur, cei deportați și cei ale căror nume nu se mai știu, dar au fost uciși doar pentru vina de a fi români, de a-și apăra neamul și credința. Apoi a avut loc sfințirea troiței. Au slujit IPS Arhiepiscop Pimen al Sucevei și Rădăuților, Arhimandritul Melchisedec Velnic, Starețul Mănăstirii Putna, împreună cu clerici din mănăstirile bucovinene. ■

Preotul Simion Ivaniuc a vrut să plece în Germania când a văzut ce se întâmplă după ocupație. A venit o delegație de enoriași: „Sfinția-Ta pleci! D-voastră scăpați doi oameni, dar pe noi în seama cui ne lăsați? Ce ne facem noi sub stăpânire dușmană fără preot și fără biserică? Noi unde să ne ducem și încotro s-o apucăm? Un gospodar mai în vârstă îmi spune cu lacrimi în ochi, dar cu toată blândețea:

- Părinte, în Evanghelia de la Ioan Mântuitorul nostru spune limpede: Eu sunt păstorul cel bun care sufletul său și-l pune pentru turma sa. Această poruncă am primit-o de la Tatăl Meu.

- Nu ne părăsi, părinte, că faci păcate grele!“. S-a rugat și a simțit ceva deosebit și a rămas. Ca mulțumire, un an casa i-a fost păzită ziua de 6 pers, iar noaptea de 12 pers. La slujbe pomenea pe Ștefan cel Mare și Alexandru cel Bun, ca fiind ctitori de biserici și mănăstiri din Bucovina. Pomenea pe Patriarhul Miron, pe Mitropolitul Tit și pe Regele Mihai. Credincioșii plâneau și spuneau: „Dacă pomenește pe Patriarh, pe Mitropolit și pe regii noștri, asta înseamnă că România nu ne-a uitat și va veni înapoi“.

Pentru a scăpa de ocupație s-a hotărât să se postească negru în fiecare vineri. La animale se dădea doar apă. Întrebat de un nacealnic de ce, Ion Mihailovici a răspuns: „Postim și noi și animalele ca să scăpăm de robia voastră, pentru că ne chinuiți ca pe niște robi“.

Veronica Amariei, cea care a vorbit cu Generalul Jukow:

„- Dle General, eu îs femeie și nu mă bag în treaba bărbaților, dar pe mine mă doare că ne-ați luat credința.

- Adică cum v-am luat credința? întrebă generalul.

- Iată cum - ați pus pe biserică un bir de 3.500 de ruble, iar preotului (n.n. Preotul Simeon Ivaniuc) i-ați luat tot pământul parohiei, i-ați golit podul de grâne și i-ați mai pus un bir de 10.000 de ruble. El și-a vândut 5 vite mari și acareturi și tot nu-i ajuns să plătească impozitul, dar la anul ce va vinde?

- Dar de ce îți pasă așa de mult de preot?

- Iaca, că îmi pasă, că dacă el nu poate plăti impozitul, o să ne închideți biserica, iar noi l-am oprit pe preot să nu plece în Germania unde a avut aprobare, ci să rămână cu noi, iar noi fără biserică și fără credință nu rămânem ci o să plecăm de aici chiar dacă ne omorâți, că altă ieșire nu avem. Și apoi nu înțelegem de ce îl prigoniiți pe preot și-l purtați mereu pe la Raion, că dacă îl prigoniiți pe el înseamnă că prigoniiți Biserica și ne prigoniiți pe noi. Apoi în casa parohială primăria

vrea să facă club, iar noi nu putem îngădui una ca asta, pentru că noi am construit casa respectivă pentru preot și nu pentru club.

De asemenea ne dați tot felul de ordine ca în duminici și sărbători să ieșim cu animalele la lucru, iar învățătorii voștri spun copiilor să sărbătorească sâmbăta, iar duminica să vină la școală ca evreii, și-i învață că nu este Dumnezeu și alte multe care nu sunt în folosul lor. Acestea sunt pricinile pentru care căutăm altă țară în care să putem trăi liberi și să trăim creștinește, așa cum am fost obișnuiți din moși strămoși. Că aici nici să ne rugăm nu putem.”

În cadrul alegerilor care se falsificau, s-a lmers cu urnele la oameni acasă. Domnica Martiniuc, de 80 de ani, a scris cu cărbunele, în văzul comuniștilor, numele Regelui pe buletinul de vot. Zamfira Amariei, de 76 ani, a vrut să arunce urna cu voturi în cuptor când i s-a spus că nu sunt trecuți Regele și Generalul Antonescu la candidați, ci Generalul Jukov și Hrușevschi.

Un martor povestește: „În ochii mei, un flăcău voinic, cu tricolorul în mână, s-a prabușit într-o baltă de sânge. Aud și acum strigătele lui cu groaza morții pe buze: «Fugiți, oameni buni, eu rămân aici să mor pentru libertate!»“. Ilie Vasca din Pătrăuți a spus odată, în românește, în lagăr: „Românul n-a stat în genunchi niciodată decât în fața lui Dumnezeu“.

Pe 29 august 1942 preotul Ștefan Ștefanovici, protopop de Storojineț, și I. Vatamanu din Suceveni au organizat un parastas la Fântâna Albă la care au venit 30.000 de oameni din satele bucovinene. Drumul de la Fântâna Albă la Suceveni, pe care se căraseră cei răniți și morți spre Cernăuți și spre alte gropi comune, a fost sfințit cu agheasmă. S-a pus o troiță, sculptată de Tănase Bălan, și s-a hotărât construirea unei biserici acolo.

Fragmente din volumul
Viața trece, amintirile rămân, 2006

Un ortodox în Albion

Un student teolog, care a petrecut trei luni în Anglia, în cadrul unui program european de mobilități pentru studenți, își povestește experiența.

Jonathan și familia

Gazdele mele au fost preotul anglican Jonathan, cu soția Judith și cele două fetițe ale lor. Jonathan a făcut Teologia la Cambridge, iar Judith este profesoară de geologie și arheologie acolo. O familie frumoasă, cu două fetițe pe care le-am considerat de la început primele mele profesoare de engleză.

Slujbele

La Johnathan la biserică vin în medie 60-70 de oameni la slujba de la ora 10 duminica. El face și duminică la ora 7 o liturghie de secolul XVIII la care vin în jur de 20 și seara o slujbă la care erau prezenți în jur de 15-20 de persoane. În timpul săptămânii rar se întâmplă să vină cineva.

Partea din slujbă care îmi plăcea mie, partea distractivă, așa zice, era când începea să pomenească, „pe toți care au cerut rugăciunile noastre”, pentru oamenii care locuiesc pe strada „x” sau pentru toate magazinele care sunt pe Broadway sau strada de la mare: „pentru toți cei care au cabane pe plajă și pentru cei care vor merge azi acolo...” Pentru ei toate acestea erau foarte naturale.

Ash cash – Bani din cenușă

Am fost și la o înmormântare la crematoriu. Acolo au o capelă foarte modernă. Sicriul este așezat pe o masă.

După ce se termină slujba, care nu durează mai mult de 15 minute, se trage cortina și un mecanism ingenios preia sicriul și îl introduce în cuptor. Am fost șocat pentru că, din curiozitate, m-am uitat în cuptor și am văzut cum arde sicriul, cu tot cu flori. M-am uitat prima oară când era sicriul în flăcări și când m-am uitat a doua oară deja totul ardea. Se vedeau coastele, oasele arzând ca jeraticul...

După slujba de la crematoriu mai fac o slujbă atunci când înmormântează urna cu cenușă, slujbă la fel de scurtă. Pentru că acest serviciu nu este unul cu tradiții foarte vechi, nici banii de la înmormântarea cenușii nu sunt trecuți prin gestiunea parohială, de unde zicala: „Ash cash”.

Dispute teologice

La ei în Biserică lucrurile au scăpat de sub control, și ei sunt conștienți de acest lucru – hirotonii de femei, femeii episcop... Foarte mulți preoți nu sunt de acord, însă la ei în sinod un mare cuvânt îl are adunarea parohială, mireni susținând în majoritatea lor hirotonirea femeilor ca episcopi, susținuți fiind și de 2-3 episcopi ... Au început să hirotonească femei preot începând cu anul 1994, în prezent numărul lor este în creștere, tinzând spre paritate cu cel al preoților.

L-am întrebat pe Jonathan: „Cum s-a ajuns aici?” Și mi-a zis: „O să vedeți că și la voi va fi la fel. Și voi sunteți pe

Sfântul Siluan
Athonitul, icoană
pictată de Leonid
Uspensky

o pantă descendentă, care deocamdată este lină, și mergeți ușor-ușor, dar când o să ajungeți pe pantă abruptă, o să vedeți că n-o să mai puteți să faceți nimic!”

I-am spus lui Jonathan că e demonstrat și bine știut că Filioque este un adaos, nu e ceva autentic. El mi-a răspuns: „Ei, da, dar nu-i nimeni interesat aici dacă Filioque este adaos sau este autentic. Noi aici suntem interesați dacă slujba care începe la 10 dimineața se termină la 11. Totul e OK dacă ne încadrăm în program”. „Și vouă vi se pare corect așa?” „Atâta vreme cât oamenii sunt mulțumiți, da”.

Corp de chilii de la
Mănăstirea Sfântul
Ioan Botezătorul
din Essex, Anglia

La Essex

La Mănăstirea Sfântul Ioan Botezătorul de la Essex am ajuns în ajun de Buna Vestire. Aceasta a fost o oază de duhovnicie pentru mine, oază de care aveam mare nevoie, ca să-mi încarc bateriile.

Acolo la mănăstire sunt peste 16 naționalități, în total sunt în jur de 40 de călugări și maici, puțin mai multe maici. Stareț este părintele Chiril, australian de origine. M-a impresionat când, a doua oară când am ajuns la mănăstire, cu puțin timp înainte de a mă întoarce în România, am mers să iau binecuvântare și el mi-a zis: „Hristos a înviat” și eu am răspuns „Adevărat a înviat”. Însă pe moment nu am realizat și abia apoi mă întrebam de unde știe părintele că eu sunt român. Am pus asta pe seama faptului că vin foarte mulți turiști români acolo...

În mod normal, slujbele se fac cu Rugăciunea lui Iisus. Însă când am ajuns, era vecernia pentru Buna Vestire care a fost cea normală, vecernia mare. Maicile cântă acolo. Nu cântă muzică bizantină, ci armonizat, sub influență rusească.

În schimb, seara următoare s-a făcut vecernia cu 600 de „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul” la care adăugau și pentru Maica Domnului, Sf. Ioan Botezătorul, Sf. Siluan și sfinții zilei în greacă, engleză, franceză, rusă sau română.

O rostesc în felul cum se citesc la noi catismele în biserică: se duce un călugăr sau o maică în mijlocul bisericii și zice rugăciunea de 100 de ori, apoi „Slavă... Și acum...” „Doamne miluiește (3 ori)”, „Slavă...” și continuă următorul cu „Și acum...” și începe rugăciunea. Ce mi-a plăcut mult este că după ce zic cu voce tare rugăciunea de vreo 70 de ori, următoarele 20 le rostesc în taină, pentru ca pe ultimele 10 să le rostească din nou cu voce tare. Momentul acesta de liniște ajută foarte mult la interiorizarea rugăciunii. Mi-amers la inimă.

Biserica mare, construită prin 1980, are hramul Sfântul Siluan. Nu arată ca o biserică ortodoxă pentru că nu le-a permis planul de urbanism. Părintele Sofronie le spunea: „M-am rugat Domnului să-mi dea o biserică bizantină, frumoasă, cu turlă, și mi-a dat o cutie de chibrituri”.

În Anglia, începând cu Reforma, cultul moaștelor a fost interzis. Așa că pentru a te închina la capul Sfântului Siluan era nevoie de un oarecare șiretlic...

A treia zi, sâmbătă, maica Tecla, o maică de prin părțile Clujului, ne-a luat într-un tur al mănăstirii, începând de la criptă, de la mormântul părintelui Sofronie. Deasupra criptei este o capelă a Învierii. Este pictată foarte frumos, simplu, monocrom, cu nuanță de maro și cu puțin auriu, dar cu o teologie impresionantă în modul de înșiruire a scenelor biblice.

Pe urmă ne-a dus în camera de lângă trapeză, cameră pictată de jur împrejur cu scene din viața Sfântului Siluan. Am rămas impresionat de scena în care sfântul lupta cu demonii, și de prima întâlnire a sfântului cu părintele Sofronie acolo la Sfântul Pantelimon în Sfântul Munte, pictură interpretată de viețuitorii din mănăstire ca „momentul când s-a născut mănăstirea noastră”.

De Paști

În noaptea de Înviere am fost la biserica românească din Londra. Au venit foarte mulți români. Un bulevard întreg, dintr-un capăt în celălalt, a fost blocat. După ce s-a luat lumina au rămas numai oamenii din biserică, mai bine de 600-700. A fost și ambasadorul

român, care a stat până la sfârșit. Mi-a plăcut și am rămas impresionat, asta poate și pentru faptul că a fost singura slujbă în română.

După-amiază, în timp ce mă odihneam după noaptea precedentă, aud la un moment dat un zgomot venind din grădină. Când m-am uitat, Judith tundea gazonul! În zi de Paști! Am rămas surprins și nu m-am dus să o ajut, cum făceam de obicei. A doua zi de Paști, Jonathan planta flori...

Do not touch the idols – Nu atingeți idolii

Am vizitat și un templu hindus din Londra. Au o mulțime de statui din metal aurit majoritatea reprezentând animale ce au anumite trăsături umanizate (elefanți, maimuțe, păianjeni). În fața fiecărei statui era o placardă: Do not touch the idols! – chiar așa le spuneau, idoli.

La Moschee

A doua zi am mers la o moschee sufi, pakistaneză. Ne-a ghidat profesorul care predă acolo. Ne spunea că spusele lui Iisus „vă voi trimite pe Mângâietorul” se referă la Mahomed și că pentru a fi un musulman adevărat trebuie să crezi în toți profeții de la Adam la Mahomed. Ne-a vorbit foarte mult despre dragoste, despre milă, despre iubire, despre puterea rugăciunii... A fost frumos, ceva nou, dar, am rămas la concluzia că mahomedanismul este o compilație nereușită.

Sfârșit

Dacă cineva m-ar întreba care este duhul în Albion, i-aș răspunde: „Nu e nici un duh!” Este foarte impresionant aspectul vizual, când vezi totul aranjat, ordine, clădirile vechi... Într-adevăr te simți mișcat. Este însă o mare diferență între a te simți mișcat de aceste lucruri și a te simți mișcat duhovnicește. Este o diferență clară între Cambridge și Essex.

Să ne rugăm Domnului să nu ia Duhul Său de la noi și să nu îngăduie ca proorocia lui Jonathan să se împlinească. ■

Ilie Armașu

Vocația mărturisitoare a creștinului astăzi

De ce acest titlu? Vocația mărturisitoare a creștinului astăzi? Societatea noastră este în mare măsură mediul în care trăim, aerul pe care-l respirăm în fiecare zi. Toți laicii (de la gr. laikos) sunt membrii ai laosului, ai poporului, ai poporului lui Dumnezeu.

Aceștia, laicii din Biserică, simplii credincioși, sunt „neam ales, preoție împărătească” după spusele Sfântului Apostol Petru.

Textul grecesc traduce expresia „preoție împărătească” prin „popor de preoți” în slujba Împăratului Hristos. Fiecare credincios prin Sfântul Botez

și ungerea cu Sfântul Mir, devine rege, preot și profet. Rege - pentru a stăpâni peste viața sa, a o conduce și a o menține în lumina lui Hristos, pentru a o ține în ordine. Preot - pentru a se oferi ca jertfă curată, pentru a fi ofrandă toată viața lui Dumnezeu. Profet - pentru că trăind viața cotidiană poate descifra semnele vremii și înțelesul lucrurilor și evenimentelor ce ne înconjoară.

Astfel, fiecare creștin este un factor de echilibru în mediul în care trăiește. Creștinul este cel ce având punctul de sprijin în Dumnezeu are puterea de a repune pe cale pe cei

Biserica Sf. Ioan Botezătorul din satul Tungamalenga (pagina anterioară) și biserica Sf. Parascheva din satul Idodi, construite în Tanzania prin grija IPS Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

ce rătăcesc, de a redescoperi sensuri celor a căror viață pare să nu mai aibă sens, a dăruii speranță și curaj de viață celor a căror speranță sau curaj s-au îpuținat. Toate cu ajutorul lui Dumnezeu. Creștinul aduce lumină și claritate acolo unde este confuzie, „exorcizează” prin prezența sa, printr-un sistem de valori clar, confuzia și tendințele distructive.

Creștinul îi învață pe cei ce-l înconjoară în toată vremea puterea rugăciunii, și puterea crucii, căci rugăciunea este izvorul tuturor bunătăților iar Sfânta Cruce, armă împotriva tuturor răutăților.

De ce creștinul învață, de ce mărturisește pe Hristos – Calea, Adevărul și Viața? Pentru că iubește oamenii, pentru că îi este milă de ei, pentru a-i feri

de suferință. Dorește ca toți să cunoască Calea, Adevărul și Viața. Pentru că își dorește ca toți să fie feriți de minciună, de rătăcire și de moarte. Orice credincios trebuie să propovăduiască altora ceea ce a primit la Botez. Alături de misionarii acreditați, orice pecetluit cu pecetea darului Duhului Sfânt este „un om apostolic”, prin toată viața lui, cel botezat este chemat la o mărturisire neîncetată.

Nu există rețete precise pentru a face cunoscut pe Dumnezeu, sau există doar o singură rețetă: iubirea de oameni. În virtutea acestei iubiri găsim sute și mii de moduri de a-L descoperi pe Hristos oamenilor.

Suntem creștini. Avem întotdeauna preocupări duhovnicești? Suntem deschiși și spre o altă dimensiune a existenței afară de cea materială care face conținutul vieții acesteia? Înțelegem cu adevărat ce înseamnă cuvintele

Mântuitorului „Împărăția Mea nu este din lumea aceasta”?

Putem spune că trăim într-o cultură multiplă și eterogenă, mai cu seamă în mediul urban.

Modernitatea noastră secularizată se critică ea pe sine însăși, niciodată sigură de progresul ei sau dacă progresul perceput este cu adevărat progres în ce privește calitatea umană.

Secularizare a existat și în antichitate, și în timpul Mântuitorului. El le spune iudeilor „Dați lui Dumnezeu ceea ce este a lui Dumnezeu și Cezarului ceea ce este al Cezarului”. Este foarte evident că secularizarea va dura. Conviețuim cu ea. Suntem în tensiune cu ea. Asta nu înseamnă că trebuie să ne resemnăm. Suntem pe scena vieții... reflectorul este pe noi – actorii timpului acestuia. ■

Protos. Nicodim Petre

Tabăra cu tema
Tânărul între reușită
și eșec **organizată**
de Mitropolia
Moldovei și
Bucovinei la
Nemțișor, iulie
2010

Știați că...

Icoana care l-a vindecat pe Sfântul Serafim de Sarov în copilărie se află acum la New York?

Este vorba de icoana Maicii Domnului din Kursk. Aceasta a fost găsită în Kursk în anul 1295 și, de atunci, a însoțit poporul rus în toate momentele grele din istorie: jugul tătar, invazia lituaniană din 1612, invazia lui Napoleon din 1812... Ea a dobândit un loc special în inima acestui popor. În anul 1898 un grup de anarhiști a pus o bombă în apropierea icoanei, pentru a o distruge. Deși deflagrația a devastat interiorul catedralei în care se afla icoana, totuși, nici măcar geamul de protecție al icoanei nu a fost zgâriat. În anul 1920 icoana a părăsit Rusia odată cu emigranții care fugeau din calea Armatei Roșii, așa că icoana a devenit ocrotitoare Bisericii Ruse din afara Rusiei.

Pe lângă vindecarea Sfântului Serafim de Sarov când acesta avea 10 ani, icoana Maicii Domnului din Kursk a fost cea care a vegheat și trecerea la cele veșnice a Sfântului Ioan Maximovici, în data de 2 iulie 1966, atunci când sfântul luase icoana într-un pelerinaj la Seattle. Din anul 1957 icoana se păstrează în catedrala din New York a Sinodului Bisericii Ruse din afara Rusiei, fiind adesea luată în pelerinaj la parohiile din toate colțurile lumii. Peste tot aduce bucurie și mângâiere și este așteptată cu multă evlavie și duioșie de credincioși.

Încă din vechime creștinii luau aghiazma de la Bobotează spre păstrare în casele lor pe tot parcursul anului?

Aflăm din Omilia despre Botezul lui Hristos (rostită în Antiohia în anul 387) a Sfântului Ioan Gură de Aur că, de Bobotează, se făcea o slujbă la miezul nopții, firea apei se sfințea și creștinii luau acasă în vase apa sfințită. Și aceasta, potrivit Sfântului, „nu se strica, ci își păstra proprietățile

întregul an, și adesea chiar doi sau trei ani” (PG 49:366). Mărturii despre sfințirea apei la 6 ianuarie avem în jurul anului 570 și de la pelerinul Antoninus din Piacenza. El este primul care vorbește și despre o procesiune, cu o mare mulțime de oameni, la râul Iordan în ajunul sărbătorii, și de o slujbă în cadrul căreia, după Utrenie, clericii intră în Iordan pentru sfințirea apei.

În vechime unele Biserici îngăduiau anafura și catehumenilor?

Anafura, din greacă Αvτιδωρον = în loc de daruri, a apărut ca o mângâiere pentru cei ce nu puteau primi Sfânta Euharistie, lor fiindu-le împărțite prescurile binecuvântate după ce se luau din acestea cele necesare pentru Sfânta Jertfă. Din scrierile Fericitului Augustin (De peccat. merit., II, 26, anul 412) aflăm că „Ceea ce se dă catehumenilor, deși nu este Trupul lui Hristos, este totuși sfânt, mai sfânt decât mâncarea obișnuită”. Aceasta pare o practică generală în Apus. Pe de altă parte, în manuscrisul Testamentum Domini, datat în secolele IV-V în Siria, se prevedea a se da anafură catehumenilor numai în ajunul botezului lor, ca o pregătire pentru primirea Sfintei Euharistii. Trebuie spus că împărțirea anafurei în cadrul Liturghiei era o practică generalizată în primul mileniu creștin.

Sfinții pot învia morții?

În anul 2004, o creștină din orașul Mulino, statul american Oregon, a mers la spital pentru controlul dinaintea nașterii. La control s-a constatat că pruncul era mort în pântecul mamei. Medicii au dispus administrarea unor medicamente care să grăbească contracțiile așa încât pruncul să fie scos afară. Mama, deși devastată de veste, a avut inspirația de a refuza tratamentul și de a chema pe preotul duhovnic, Serghei Sveșnikov. Acesta a venit în grabă aducând și mânecutele de la veșmântul Sfântului Ioan Maximovici, care se păstrează în biserica parohiei lor, a Noilor Mucenici din Rusia. Părintele a însemnat Sfânta Cruce pe pântecul mamei cu mânecutele și, o minune!, inima pruncului a început din nou să bată. Peste puțin timp, pruncul Ioan s-a născut sănătos.

În vechime anafura se trimitea de la o Biserică la alta în semn de comuniune de credință?

Canonul 14 al Sinodului din Laodiceea (mijlocul secolului IV) interzicea, din pricina abuzurilor, trimiterea Euharistiei de Paști în alte dioceze – punând capăt acestei practici, numită Fermentum, ce data din secolul II –, permițând, în schimb, trimiterea anafurei. Pe de altă parte, canonul 32 interzicea primirea anafurei de la eretici.

Încă din vechime se tămâia înainte de citirea Sfintei Evanghelii?

Din Itinerariul Egeei, o creștină din Galicia, nord-vestul Spaniei, care a întreprins un pelerinaj la Sfintele Locuri aproximativ între anii 381 – 384, aflăm că duminică dimineața slujba în Biserica Învierii din Ierusalim începea îndată după cântatul primului cocoș și că, după citirea a trei psalmi, a rugăciunilor dintre ei și pomenirea celor prezenți, „se aduceau cădelnițe în peștera Învierii, așa încât întreaga biserică se umplea de mireasme” și îndată episcopul începea citirea Sfintei Evanghelii.

Încă din vechime se stropea cu aghiazmă pentru alungarea duhurilor rele?

Citim în Istoria Bisericească (V, 21) a lui Teodoret de Cyr (c. 393 – c. 457) că unul dintre primii episcopi care a pus în practică în eparhia sa edictul împăratului Teodosie cel Mare (379 – 395) de dărâmare a tuturor templelor idolești din Imperiul

Roman, a fost „dumnezeiescul” Marcel de Apamea. Acesta, văzând puterea demonică împotriva distrugerii templului lui Jupiter din oraș, prin faptul că nu lăsa focul să ardă stâlpii de lemn, a mers în grabă în biserică, a luat un vas cu apă, l-a pus pe altar, și-a plecat fruntea la pământ și a rostit o rugăciune către Domnul „cel iubitor de oameni” ca să nu mai îngăduie „tirania diavolului”, ci „să-i dea pe față neputința”. După aceasta s-a ridicat, a făcut semnul crucii peste apa din vas și a trimis pe diaconul Echitios să se apropie de flăcări și să stropască cu credință. După ce a făcut acestea, demonul a fugit, „neputând suporta stropirea apei”, iar focul a cuprins lemnele și le-a mistuit „într-o clipeală”.

Ilarion Argatu

Legenda fotografiilor:

1. Icoana Maicii Domnului din Kursk. Fotografie din arhiva Protoiereului Peter Perekrestov.

2. Sfintele moaște ale Sfântului Ioan Maximovici, de la a cărui trecere la cele veșnice se împlinesc, la 2 iulie, 45 de ani. Fotografie din arhiva Protoiereului Peter Perekrestov.

3. Stropirea cu aghiazmă de Izvorul Tămăduirii la Mănăstirea Putna.

Sufletul românesc

în secolul XXI

Un om pios stătea de vorbă cu Dumnezeu și i-a spus: Doamne, aș vrea să știu cum e Raiul și cum e Iadul. Dumnezeu l-a condus pe om către două uși. A deschis una dintre uși iar omul a privit înăuntru. În mijlocul încăperii se afla o mare masă rotundă. Pe masă se afla un vas mare cu tocană, care mirosea foarte bine și care l-a făcut pe om să îi lase gura apă. Oamenii care stăteau la masă erau slabi și bolnăvicioși. Păreau a fi înfometăți. Țineau linguri cu mânere foarte lungi care le erau legate de brațe și astfel puteau ajunge la vas pentru a le umple cu tocană; dar din cauza mânerelor mai lungi decât propriile mâini, nu puteau duce la gură lingurile pline. Omul pios s-a înfiorat la vederea suferinței lor. Atunci Dumnezeu a spus: „Acum ai văzut Iadul”. Au mers apoi către cealaltă cameră și au deschis ușa. Arăta la fel ca și prima. Se găsea acolo o masă mare și rotundă cu un vas mare de tocană care îi lăsa gura apă. Oamenii de la masă erau echipați cu același gen de linguri, dar aceștia păreau bine hrăniți și durdulii, râdeau și vorbeau între ei. Omul pios a spus: „Nu înțeleg”. „Este foarte simplu” a spus Dumnezeu. „Este nevoie însă de abilitate. Acești oameni sănătoși au învățat să se hrănească unul pe celălalt, iar ceilalți se gândeau doar la ei înșiși.”

România „Modernă”, România secolului XXI, România parte a Uniunii Europene, România din structurile Euro-Atlantice, România toleranței. Se vorbește cu atâta determinare și convingere despre o Românie care trebuie să aparțină de ceva, de cineva, încât încet încet uităm de noi și de Adevărata Românie. Presiunea constantă la care ne este supusă Țara și Românii din toate punctele de vedere: economic, politic, social, ideologic, încurajează în mintea noastră uitare, superficialitate, ignoranță.

Moralitatea insipidă și egoismul individual domină, sunt încurajate, sprijinite și promovate continuu. Sufletul Românesc se „stinge” încet și tăcut. „Otrava” care ne este administrată vine pe căi tot mai subtile, atrăgătoare, subliminale, iar vocea Sufletului Românesc care de atâtea milenii a trezit acest neam în momentele de cumpănă este tot mai stinsă. Cădem deseori în ispita autosuficienței: „Aceasta a fost cândva, astăzi nu se poate, sunt alte vremuri”, atmosfera culturală actuală ne impune un alt fel de a trăi și de a vedea lucrurile, oamenii nu mai caută pe Duhul Sfânt și ajung să-și irosească viața. Atâtea eforturi în slujba existenței elementare și tot degeaba pentru că mulți nu știu de ce o fac. „Nu ne dăm seama cât trăim în închipuire” spune parintele Rafail Noica.

Situația actuală a României este suma multor factori: războaie, dislocări, trădări, genocide, ocupații străine, jaf, dezbinare, umilințe peste

umilințe, avorturile, lipsa de educație... Explicații se dau în fiecare zi prin toate mijloacele, în toate limbajele: istorice, științifice, geo-strategice, politice, militare, filosofice... vorbe deșarte. „Luminătorul trupului este ochiul; de va fi ochiul tău curat, tot trupul tău va fi luminat. Iar de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va fi întunecat. Nimeni nu poate să slujească la doi domni... De aceea zic vouă: Nu vă îngrijiți pentru sufletul vostru ce veți mânca, nici pentru trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca... știe doar Tatăl vostru Cel ceresc că aveți nevoie de ele. Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă” (Matei 6, 24-33).

Cel mai de preț, puternic și inepuizabil element din Universul material este „Energia Umană”. Tot ceea ce vedem în jurul nostru ca „progres” material a fost construit, menținut și dezvoltat utilizând și exploatând la maxim această resursă. Metodele de exploatare și control se perfecționează continuu, azi fiind tot mai subtile. Lumea secolului XXI, - așa cum ne este prezentată zi de zi, s-a creat pe sacrificii enorme și o suferință a multora imposibil de descris în cuvinte. Procesul continuă. Una din consecințele majore este că aceste practici au trezit viermele cel aprig al orgoliului și patima înfumurării.

Orice acțiune are o consecință. Noi trebuie să învățăm în primul rând valoarea responsabilității și a respectului

Când un om reușește să facă ceva ce i-a solicitat mult efort, în el începe să lucreze trufia. Ceea ce reușim, ne poate spurca mai ceva decât păcatul însuși. Ceea ce obținem se poate să ne dea peste cap reperele emoționale în așa manieră încât ne umple sufletul de venin. Bani care vin spre noi ne pot face aroganți și zgârciți, cum succesul ne poate răsturna în abisul înfricoșător al patimilor sufletești. Blandețea inimii se usucă pe vrejii de dispreț, de ură și de trufie, dacă sufletul nu este pregătit să primească reușita sa cu modestia și grația unei flori. Tot ce reușim pentru noi și ne aduce energie este menit a se întoarce către aceia ce se zbat, încă, în suferință și-n păcat. Ochii noștri nu sunt concepuți pentru dispreț, ci pentru a exprima cu ei chipul iubirii ce se căznește să iasă din sufletele noastre. Succesele nu ne sunt date spre a ne înfoia în pene, ca în mantiile statuilor, ci pentru a le transforma în dragoste, în dezvoltare și în dăruire pentru cei din jur. Reușita este energia iubirii și a capacității tale de acceptare a vieții, dar ea nu rămâne nemișcată, nu este ca un munte sau ca un ocean. Îngîmfarea și trufia reușitei te coboară, încetul cu încetul, de pe soclul tău, căci ele desenează pe cerul vieții tale evenimente specifice lor. Bucură-te și taci!

de sine. Când ne naștem nu aducem nimic nou cu noi în această lume, iar când murim nu ducem nimic cu noi mai departe. Inventăm tot felul de metode de a pătrunde și înțelege tainele Universului, de multe ori însă cădem în extreme crezând că dacă vom suprima credința sau valoarea spirituală vom fi mai liberi și capabili de o gândire superioară. Bineînțeles, o astfel de atitudine atrage după sine consecințe din cele mai grave, iar drumul are un singur nume - autodistrugerea. Adevărul nu este pentru oricine. Cea mai mare bătalie este cu nimicnicia propriei persoane, odată înțeles acest lucru un individ poate începe să-și „construiască” viața.

Construcția însă se face pe mai multe căi: intelectual, fizic, sufletește, material. Putem excela într-unul din aceste lucruri însă trebuie să ținem cont de toate celelalte. Fiecare necesită timp și efort (energie umană). Acestea sunt cele două mari măsuri ale vieții: Efortul (Munca) și Timpul. „Nu-i nimic mai scump de la Dumnezeu, ca timpul. Ne-a creat Dumnezeu singur numai pentru El. Și dacă ne lasă timp și ne prelungește timpul vieții noastre, o face tot cu scopul ca să fim împreună.” - Parintele Arsenie Papacioc. Indiferent cât ne este de greu și câte obstacole vom întâlni în cale să nu uităm că peste toate acestea există Iubirea: „Iubirea lui Dumnezeu față de

cel mai mare păcătos este mai mare decât iubirea celui mai mare Sfânt față de Dumnezeu” - Părintele Arsenie Boca.

Trebuie să învățăm să prețuim darurile lui Dumnezeu cu care ne-am născut, trebuie să prețuim timpul care l-am primit și să nu cădem în ignoranța că acestea ni se cuvin. Pentru a înțelege Sufletul Românesc trebuie să citim; trebuie să prețuim cu adevărat Școala Românească și Valorile Naționale. Dacă avem întrebări să-i întrebăm pe bătrânii și înțelepții acestui Neam, pe Martirii acestui neam, să îi cinștim și să îi respectăm întotdeauna.

Sufletul Românesc rămâne singura lumină calăuzitoare pe care o avem în aceasta viață materială, iar Biserica Ortodoxă scutul care îl protejează, de aceea trebuie să o prețuim, cinștim și apărăm. România este o țară care își cunoaște sufletul, dar încă își caută locul în Istorie, în Europa, în Lume.

România trebuie să învețe să-și întărească suveranitatea, și să aibă propria politică bazată pe urmărirea intereselor naționale - românii trebuie să-și gândească foarte serios viitorul și să nu mai aștepte ca alții să decidă în locul lor. Trebuie să învățăm să ne dezvoltăm propriile coaliții, să clarificăm problemele și interesele strategice, să ne întărim suveranitatea pentru a depăși criza psihologică prin care trecem și a fi capabili să reînviem Adevăratul Suflet Românesc. ■

Radu Beleca,
doctorand,
Centre for
Electronic Systems
Research,
Brunel University,
Londra

Învățământul românesc, încotro?

Nu putem spune că sistemul de învățământ de dinainte de '90 ar fi fost așa cum trebuie. Mai întâi pentru că era în esență ateu, pe urmă pentru că insista prea mult pe memorizare, cantitativ și specializare. Totuși, așa cum era, românii luau aproape în fiecare an primele locuri la olimpiadele internaționale la matematică, fizică, biologie și chimie. Nici învățământul mediu nu era chiar atât de slab în comparație cu cel occidental. Îmi amintesc că între anii 1980 și 1986 am avut câțiva colegi care au emigrat cu familia în Statele Unite. Deși aceștia nu excelau la școală, acolo au fost înscriși într-o clasă superioară vârstei. Dar și așa, în scrisorile trimise, îmi amintesc de surprinderea prietenilor mei în fața colegilor lor care nu aveau cunoștințe elementare de algebră, geografie ori istorie.

Însă la doi ani după 1990 aflam din ziarele românești că, în mod surprinzător, în clasamentele internaționale România era cotate cam pe locul 170 la nivelul de învățământ. Ne depășeau și țări din Asia, nu mai vorbim de cele occidentale. Atunci nu știam prea bine ce înseamnă statisticele. Doar că ne miram și ne gândeam cu uimire la cum ar trebui să arate un învățământ performant, dacă noi și cu cel actual aveam între cele mai bune performanțe la olimpiadele internaționale. Nu ne puneam problema că majoritatea celor 169 de țări care ne-o luaseră înainte nu ajungeau, în general, nici măcar să participe la faza finală a acestor concursuri.

Așa că, pentru că tot era considerat atât de puțin performant învățământul românesc, s-a început reforma. Era oricum obligatorie, căci numai astfel FMI-ul și celelalte instituții financiare internaționale se angajau să ne împrumute și să ne ajute, desigur, ca să facem reforma. Și,

într-adevăr, în ultimii 20 de ani, învățământul românesc a fost reformat. Prin sistemul noilor manuale alternative, a noului sistem de notare sau printr-o reformare continuă sub semnul principiului „schimbarea oricum va aduce ceva nou” s-a reușit darea peste cap a întregului proces de învățământ. Învățământul, deși a fost reformat, măcar a supraviețuit, în timp ce cercetarea românească a fost desființată aproape complet. Aceasta era una dintre condițiile FMI. Tot ei cereau la jumătatea anilor '90 și desființarea școlilor pedagogice. Nu este deloc o exagerare, și spunem aceasta fiindcă nici guvernarea noastră nu au tratat-o așa. Pe o perioadă de doi ani, Ministerul Învățământului a desființat clasele de pedagogie de la școlile de stat pe tot cuprinsul țării. Nu știm motivul, probabil se condiționau împrumuturile externe de anularea acestui învățământ... Oare nu și-au pus responsabilii de atunci problema că învățătorii joacă un rol esențial în startul copiilor în viață?

Ar putea curge multă cerneală în analiza procesului de reformare sau, mai corect spus, de desfigurare a învățământului românesc. Mai important ni se pare însă să răspundem la întrebarea: unde au fost părinții copiilor, unde au fost profesorii români, unde ne-am aflat în toți acești ani? Nu cumva ne-am irosit energia sufletească în divertisment și urmărirea talk-show-urilor de pe micul ecran, uitând de Dumnezeu și de cele sfinte?

Pentru cei din afara Bisericii situația poate părea fără ieșire, însă pentru creștinii care cred și-L mărturisesc pe Dumnezeu cu o credință vie și lucrătoare, momentul de față poate fi socotit un prilej de a pune un nou început.

Ce se poate face?

În primul rând, trebuie să conștientizăm cu toții că societatea globală nu are nevoie de un individ cu un nivel cultural și intelectual ridicat. Aici un rol important îl joacă în primul rând desprinderea copilului de televiziune și internet ca mijloace sigure de disoluție mentală. În mod cert, copiii care petrec cel mai mult timp în fața ecranului vor avea cele mai slabe rezultate școlare și, mai târziu, cele mai reduse performanțe profesionale.

Pe urmă, copiii trebuie să aibă parte de un mediu afectiv cât mai sănătos. Dragostea jertfitoare a părinților este cea mai bună garanție pentru sănătatea mentală a copiilor în viitor. Spunem „dragostea jertfitoare”, fiindcă dragostea posesivă cu accente idolatre, frecvent întâlnită azi, poate avea un efect cu totul invers decât cel așteptat de părinți. Dar dragostea nu poate fi jertfitoare decât dacă în ea este prezent harul lui Dumnezeu. Astfel putem afirma că cel mai important lucru în educația copilului este altoirea acestuia pe trunchiul Bisericii lui Hristos.

Pe lângă nivelul personal, la nivel instituțional se poate face încă mult. Trebuie numai ca noi toți să ne implicăm mult mai activ în educația copiilor noștri, organizându-ne în asociații de părinți care au capacitatea la nivel local să solicite conservarea unui învățământ cât mai sănătos. De pildă, nu există nici un studiu care să dovedească eficiența calculatorului și a internetului în educația

copilului. Dimpotrivă, s-au realizat o mulțime de cercetări care au arătat nocivitatea ecranului pentru dezvoltarea capacităților cognitive și riscul pe care acestea îl implică pentru sănătatea sufletească și mentală a copiilor. Cu toate acestea, mulți profesori s-au obișnuit să ceară elevilor să scoată referate de pe internet în loc să-și face temele acasă, gândind și scriind singuri. Astfel, elevii nu numai că nu vor învăța nimic, dar se vor confrunța și cu riscul de a fi expuși la tot felul de agresii virtuale, în special pornografia. De ce nu putem să cerem profesorilor și directorilor de școală să-și îndeplinească rolul de educatori și nu să ne strice mintea și sufletul copiilor? Oare nu din contribuțiile noastre le este plătit salariul?

Cu siguranță se pot face multe, însă realitatea este aceea că numai o credință vie și lucrătoare poate să mai mobilizeze astăzi pe român în a se lupta pentru viitorul copilului său. Așa că ar trebui poate să ne străduim să-i ajutăm pe cei din jurul nostru să se trezească din somnul în care i-a cufundat televizorul sau băutura, divertismentul sau desfrânarea pe care cu generozitate ni le pune la dispoziție societatea globală. Și vom reuși aceasta cu ajutorul lui Dumnezeu, Care ne poate scoate din orice necaz și strâmtorare, numai să-L îmbrățișăm din toată inima: „Cine este Dumnezeu Mare ca Dumnezeul nostru! El este Singurul Dumnezeu, Cel Care face minuni!” ■

Virgiliu Gheorghe

„Poate auzi și poate vorbi cu sufletul omului”

La Grupul Școlar Bivolărie, mai bine de 170 de copii vorbesc, precum copiii, mult. Dar, dacă cineva ar sta lângă ei, nu i-ar auzi. Doar dacă ar avea inima deschisă și către cei care, parțial sau total, nu aud și nu pot vorbi. Dar mai mare mirare ar avea când vor auzi un copil surd bătând toaca, așteptând să vină preoții să slujească Sfânta Liturghie. Explicația e simplă: sufletele lor aud și vorbesc cu Dumnezeu.

- D o m n u l e Director Mihai Stan, ați predat și într-o școală de masă, cu elevi „obișnuiți”. Sunt diferențe între unii și alții, ca suflete, ca oameni?

- Ca oameni, ca structură sufletească, cei pe care îi cunosc eu dintre copiii cu deficiențe de auz sunt mai sensibili, și din punct de vedere afectiv, și din punct de vedere general, al comportamentului, în relaționarea cu ceilalți, în situațiile din viață. Concret, dacă unui copil de la învățământul normal îi spunem că facem o acțiune mâine și apoi o amânăm pe poimâine sau dacă profesorul uită,

el nu spune nimic, i se pare ceva normal, însă la copilul deficient de auz aceasta este o problemă serioasă. Dacă profesorul a spus că mâine la ora cutare ne întâlnim acolo pentru o acțiune, ei toți sunt acolo, și dacă profesorul întârzie ei îl apostrofează: Trebuia la ora 8, ați întârziat! Sau, dacă la învățământul normal profesorul întârzie 5 – 10 minute, copiii nu au nicio problemă, poate chiar se bucură, dar copilul deficient de auz se supără: Noi când mai învățăm? Nu ați venit la timp!

Au un foarte dezvoltat simț al dreptății, nu concep să mintă, să evite adevărul, sunt corecți și au probleme în relațiile cu cei așa-zis „obișnuiți”. Vin de multe ori și spun: Uitați, aveam o problemă și cutare nu s-a ținut de cuvânt, cum se poate așa ceva? Dacă așa a zis, așa trebuie să fie. Ei iau învățăturile dascălilor ca literă de lege, fără să se gândească să le modifice.

Din punct de vedere afectiv, depărtarea de familie, căci stau mai mult la noi – aproape toți copiii au familie, dar unii merg acasă doar în vacanțe –, a făcut că crească dorul de casă, mai ales la cei mici. Și au o mare nevoie de alinare, de mângâiere. De multe ori, de la poartă până la birou mi se întâmplă să fac câte jumătate de oră, căci vin cei mici și îi mângâi pe fiecare, îi iau în brațe și se bucură mult. Au nevoie, căci le lipsește atmosfera părintească, și noi am înțeles lucrul acesta. Toată activitatea din unitatea aceasta este și de învățator, și de părinte, și de frate mai mare, și de soră. Vrem să fim de toate, pentru ca acești copii să nu sufere, să simtă căldura sufletească pe care le-o dăruim odată cu învățătura.

- Marile universități din țară, chiar și unele facultăți, au biserici în campus, însă foarte puține scoli au privilegiul să aibă propria biserică. Cum vedeți dumneavoastră efectul participării copiilor la slujbe? Ce v-a determinat să inițiați ridicarea bisericii?

- După 1990 am fost invitat la o sfințire, într-o unitate școlară din Suceava. Nu mai rețin exact ce s-a construit nou atunci, dar la terminarea lucrărilor s-a făcut, după obiceiul strămoșesc, sfințirea, de un sobor de preoți în fruntea cărora era IPS Pimen. Era imediat după Revoluție, când puteam să ne mărturisim credința în Dumnezeu fără să ne ascundem, fără teama de a fi persecutați. Printre multele cuvinte pe care le-a adresat atunci Înaltpreasfințitul, s-a adresat către directori, către administratorii școlilor în general, și a îndemnat să se facă măcar o capelă, undeva într-o clasă, dacă nu putem construi o bisericuță, unde copiii să fie educați și în credința ortodoxă. Eu am fost dintotdeauna de acord că nu se poate face nimic fără credință; lucrurile sănătoase, trainice, durabile, nu se fac fără sacrificii și fără a simți prezența lui Dumnezeu acolo. Lângă școală era o temelie și am aflat că locul a fost dat de cineva ca să se facă o biserică, dar s-au oprit lucrările.

Am venit în Consiliul Profesoral cu propunerea să se construiască o bisericuță acolo. S-a aprobat, dar nu s-a făcut nimic. Din 1998 sunt director, dar la început au fost alte probleme. Dumnezeu ne-a ajutat și am început în 2000 să construim bisericuța și în 3 ani de zile a fost gata.

Am avut la început un preot care cunoștea limbajul semnelor și ținea slujbele pentru copii cu ajutorul semnelor și în rest slujba era obișnuită pentru auditori, întrucât veneau și mulți vecini. De când au început slujbele, copiii vin benevol, nu vin forțați. La orele de religie li se explică că niciodată nu sunt singuri, și nu numai ei, nici noi nu suntem singuri, mereu suntem cu Dumnezeu. În suflet, în inimă, prezența Lui e resimțită peste tot. Dacă învățătura nu poate fi făcută fără credință, pentru că un profesor trebuie să fie și cel care predă și îndrumă pașii copilului spre ascultare și spre credință, alături de instituția școlii ar trebui să fie și instituția Bisericii.

Eu, când am făcut cererile de aprobare a construcției, am explicat că va fi similar unui laborator. Un lăcaș unde pot să aibă loc orele de religie, un lăcaș unde oricând se poate duce un copil sau un angajat al școlii să se reculeagă, să-și găsească liniștea în momente de zdruncinare și neliniște sufletească, de încețoșare, când are o greutate pe suflet. Construcția ni s-a aprobat, cu condiția să nu fie cu bani de la buget, să fie din alte surse. Dumnezeu ne-a ajutat și am terminat biserica. Între timp a apărut preotul care este surd, a terminat la Facultatea de la Pitești, unde au secții speciale pentru deficienți de auz, și care predă și religia în școală. Pentru auzitori, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Pimen, suntem ajutați de Mănăstirea Putna: Părintele Stareț trimite la fiecare slujbă un părinte care să slujească și un altul care să cânte la strună.

- Pentru mulți oameni posibilitatea de a avea copii cu o anumită dizabilitate fizică, de auz, de vedere, motorie sau psihică, cum ar fi autismul sau Sindromul Down, apare ca pe un

sfârșit al lumii, ca și cum copilul lor este un mic monstru și „ce mă fac eu cu acest mic monstru?”. Cunoscându-i pe elevii dumneavoastră, ce ați spune unor astfel de părinți?

- Este vorba de o problemă de educație și de mentalitate. Într-adevăr, cu mulți ani în urmă, și eu am cunoscut copii cu probleme care erau marginalizați, atât de către societate, cât și de către familie. Un copil surdo-mut era ca un „animăluț” în familia respectivă. Oamenii erau convingși de la început că nu se poate face nimic cu el și îl puneau la niște treburi simple, să meargă cu vaca, de exemplu... În timp educația și-a pus o amprentă pozitivă, și acum acești copii cu probleme au putut fi tratați ca niște egali ai celorlalți.

Dacă m-ar întreba cineva care are un copil surd, de exemplu, sfatul meu ar fi să facă o audiogramă, să meargă la un medic de specialitate, să i se pună un diagnostic corect. Pentru că, cu cât intervenția este mai timpurie, cu atât recuperarea este mai ușoară.

În timp, prin mijloace și tehnici specifice, am reușit să facem să spună „r”, prin vibrații. Îi „chinuim”, să îi fim cinstiți, cu exerciții, iar foarte mulți dintre ei ajung ca în clasele terminale de liceu să verbalizeze, adică să emită corect sunetele, chiar dacă unele sunt mai înalte și emisia suferă niște modificări. Asta pentru a putea să se înțeleagă mai ușor cu auzitoriul.

Lor le este foarte ușor în școală să comunice între ei cu ajutorul semnelor, al limbajului mimico-gestual. Dar noi le-am explicat că, după ce se termină școala, nu vor mai merge în societate cu toții la un loc, ci fiecare va fi singur. Ei pot să ne citească nouă cuvintele de pe buze, noi însă nu. Iar ei, ca să se facă înțeleși de un auzitor, trebuie să folosească toate mijloacele pentru a realiza o comunicare corectă.

Trist este că societatea, în general, nu face suficient pentru acești copii. Ei sunt doar lăsați pe mâna onora să se ocupe de ei, dar nu e suficient. Trebuie niște ateliere protejate, trebuie create posibilități pentru ca ei să poată lucra, căci ei vor să lucreze. Ei termină școala, dar unde se duc? Ce fac? Noi dăm câte un telefon la diverși oameni de afaceri pe care îi cunoaștem ca să îi angajeze, și ei sunt cumiți, își fac treaba acolo. Dar pentru câți putem noi să apelăm la câte o cunoștință? Ei sunt în toată țara... Ne străduim atâta, nu este deloc ușor cadrelor didactice și personalului, îi pregătim pentru viață, învață meserii și ei stau după aceea acasă sau se duc să culeagă căpșuni cu părinții prin Spania sau Italia. Acum au început unii să meargă și la facultate, ceea ce este foarte bine, și o să vedem cum putem să încurajăm și mai mult această continuare a studiilor care le dă posibilitatea să se specializeze mai mult. ■

A consemnat ierom. Dosoftei Dijmărescu

Ce îți dorești cel mai mult în viață? Vreau să călătoresc în Anglia și să muncesc în Anglia. **Mădălina** Să învăț bine, sănătate multă și viitor bun. **Cristina** Să merg în călătorie în România, să mă plimb și să muncesc mult. **Simona** Să învăț și să călătoresc. **Alina** Sănătate, mașini. **Alexandru** Vreau să călătoresc, să fiu profesoară și să merg în Anglia sau Italia. **Monica** Vreau să am o familie, să fiu soție. **Ana-Maria** Îmi place să fiu dentist. **Iulian** Să-mi găsesc calea spre fericire și împlinire. **Loredana** Să am noroc în viață și să mă înțeleg cu toți. **Alexandra** Cel mai mult îmi doresc să am o familie iubitoare a mea și să am cu ce o întreține și ca cei din familia mea să fie credincioși. **Gabi** Să ajung cineva important în viață, să fiu respectată și apreciată de ceilalți. **Livia** Să călătoresc și să muncesc. **Sebastian** Să învăț și să muncesc. **Elena Grigore** Să călătoresc și să citesc. **Estera**

Care este sfântul tău preferat? Sfântul Ioan Botezătorul **Sebastian** Sfântul Ioan cel Nou de la Suceava **Marian** Sfânta Parascheva **Cristina** Maica Domnului **Simona** Sfinții Apostoli Petru și Pavel **Iulian** Sfântul Gheorghe **Gheorghe** Sfântul Nicolae **Ștefan** Sfinții Împărați Constantin și Elena **Elena** Sfântul Arhanghel Gavriil **Gabi** Sfânta Filofteia **Livia**

Ce faci când ești bucurat? Mă joc cu colegii mei și prietenii mei, glumim, mă văd cu familia mea. **Mădălina** Eu sunt bucurată când îmi văd familia. **Cristina** **Simona** Îi mulțumesc lui Dumnezeu pentru bucurii. **Alina** Vreau să ies cu prietenii, să facem ceva împreună. **Loredana** Dacă eu sunt bucurată încerc să îi fac și pe alții bucuși. **Livia** Îi mulțumesc lui Dumnezeu. **Elena** Merg la plimbare. **Lenuța**

Ce faci când ești trist? Stau singură și mă gândesc mult. **Alexandra** Mă înveselesc. **Marian** Stau, mă gândesc și ascult muzică. **Iulian** Eu nu sunt supărat. **Ștefan** De cele mai multe ori ascult muzică sau plâng. Sau ambele. Oricum, atunci prefer să fiu singură. **Loredana** Ascult muzică ca să mă veselesc, plâng ca să fiu liniștită. **Elena** Mă rog la Dumnezeu să-mi treacă tristețea. **Gabriel** Meditez. **Alexandra** Mă închid în mine și nu mă mai interesează de nimeni. **Gabi** Stau în pat și citesc cărți. **Adrian** Stau singur. **Sebastian** Mă rog la Dumnezeu. **Elena** Ne jucăm, vorbim cu preotul, mergem la plimbare cu prietenii. **Gheorghe** Stau în pat și mă gândesc ce am greșit. **Mariana**

Care este ocupația ta preferată la școală? Să scriu, să citesc. **Ștefan** Îmi place informatica și limba engleză. **Mădălina** Religia. **Cristina** Limba și literatura română. **Simona** Să învăț lucruri noi. **Alina** Îmi place informatica. **Monica** Cos, învăț, mă joc. **Ana-Maria** Să joc fotbal. **Iulian** Îmi place limba română. **Iulian** Îmi place să meditez și să scriu despre viață. **Loredana** Să învăț. **Elena** Să lucrez pe calculator. **Alexandra** Sportul. **Robert** Să scriu. **Livia** Să învăț. **Sebastian**

Ce vrei să te faci când o să fii mare?

Constructor. **Marian** Să repar calculatoarele. **Cristina** Să cos la mașină. **Simona** Să lucrez la calculator. **Ștefan** Vânzătoare, asistentă medicală sau avocată. **Elena** Inginer. **Gabriel** Șofer. **Sebastian** Inginer. **Estera** Să fiu preot sau dascăl. **Gheorghe** Contabilă sau polițistă. **Mădălina** Eu vreau să merg la facultate. **Mădălina Monica** Vreau să muncesc. **Ana-Maria** Vreau să merg la facultate. **Iulian** Sunt foarte confuză în privința asta. Nu știu dacă voi avea posibilitatea de a merge mai departe la facultate. **Loredana** Să lucrez. **Alexandra** Aș vrea să merg în străinătate să fac niște bani și apoi să revin în țară să deschid un magazin. **Gabi** Să merg mai departe la facultate, dar nu cred că voi putea din cauza problemelor financiare. **Livia** Să lucrez cu copiii. **Elena** Învăț slab și nu știu ce să mă fac în viitor. **Mariana** Să muncesc la cofetărie. **Lenuța**

Ce poate să facă un om care nu aude sau nu poate vorbi mai bine decât ceilalți oameni?

Poate face mai multe: să joace tenis de masă, să facă pantomimă. Și unii au idei frumoase la îmbrăcăminte. **Alexandra** Teatru de păpuși pentru copii. **Ana-Maria** Surdo-mușii pot să joace fotbal mai bine decât ceilalți. **Iulian** Poate înțelege mai bine, poate auzi și poate vorbi cu sufletul omului. **Loredana** Fiecare om este la fel. **Alexandra** Fiecare om are talentul lui, un om surdo-mut este înzestrat cu alte calități pe care un om care aude nu le are. **Livia**

Vreau să am o familie fericită! **Iulian** Iubesc pe toți. **Ștefan** Nu renunțați la credință, mergeți la biserică, rugați-vă, fiți buni cu ceilalți și învățați-i să facă la fel. **Gabi**

Ce trebuie să facem ca să îi iubim mai mult pe cei de lângă noi?

Să nu ne enervăm deloc și să nu urâm pe ceilalți. **Iulian** Să iertăm. **Ștefan** Să fim mai buni, să fim înțelegători și să ne iubim. **Elena** Să-i ajutăm la nevoi și să îi încurajăm. **Gabriel** Ajută-l să fie mai bun și mai credincios. **Gabi** Să ne înțelegem bine, să ne povestim multe și despre Dumnezeu. **Adrian** Să avem grijă de ei și să nu le facem rău. **Robert** În primul rând să îi înțelegem, să nu mai fim atât de răi, să ne iubim aproapele oricum ar fi. **Livia**

Știați că ...

Oamenii de știință au ales să creadă în infinit?

Într-adevăr, cea de-a șaptea axiomă a Teoriei Mulțimilor, teorie ce stă la baza matematicii, deci a întregii științe, este următoarea: „Există [cel puțin] o mulțime cu un număr infinit de elemente.” Faptul că este axiomă, înseamnă că **nimic** din ceea ce există nu poate demonstra „științific” existența infinitului. Și totuși oamenii de știință au pus această credință (axiomă de toți acceptată) la baza științei. Oare de ce? ■

Evoluționismul se bazează pe miracol?

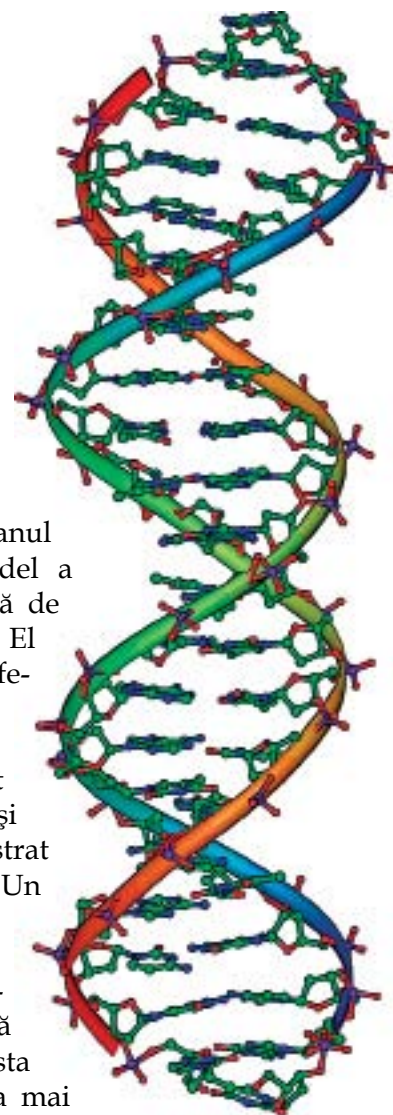
Francis Crick, cel care, împreună cu alți colegi, a descoperit structura moleculei de ADN în anul 1953 și pentru care a primit Premiul Nobel pentru Medicină pe anul 1962, un ateu convins și un aprig luptător împotriva ideii de Creator, vrând să illustreze complexitatea moleculei de ADN, a făcut un mic calcul matematic, care să determine probabilitatea apariției ei în procesul evolutiv în interiorul nucleului unei celule. Astfel, pentru a produce o mică parte din acest „miracol de construcție moleculară” probabilitatea ar fi de 1 la 10^{260} , în condițiile în care numărul total de atomi din universul cunoscut este estimat în jurul lui 10^{80} . Aceasta l-a determinat pe Francis Crick să declare: „Un om onest, înarmat cu toată cunoașterea disponibilă nouă acum [1981], ar putea conchide că, într-un anumit sens, originea vieții pare în momentul de față aproape un miracol”. ■

S-a demonstrat că știința este incompletă?

Într-un celebru rezultat din anul 1931, matematicianul Kurt Gödel a demonstrat așa numita Teoremă de incompletitudine a matematicii. El a demonstrat, pe scurt, că indiferent de numărul de axiome de la care pornim, la un moment dat va apărea un rezultat legat de numerele naturale care, deși adevărat, nu va putea fi demonstrat pornind de la axiomele fixate. Un astfel de rezultat, care nu poate fi demonstrat ca fiind adevărat sau fals pornind de la axiomele actuale, este celebra Ipoteză a Continuumului. Dacă aceasta este situația cu matematica, cea mai riguroasă și precisă arie științifică, ce putem spune despre celelalte domenii ale științei? ■

Știința este înconjurată de neștiință?

Profesorul Richard Borcherds, medaliat Fields – echivalentul Premiului Nobel pentru matematică – în anul 1998, care încearcă să fundamenteze matematic Teoria Câmpului Cuantic din fizică, fiind întrebat dacă înțelege Mecanica Cuantică, a răspuns: „Nimeni nu înțelege Mecanica Cuantică”. De asemenea, este arhicunoscută poziția lui Einstein în fața misterelor Universului, din care practic a făcut o religie: „Pentru mine, este suficient să mă minunez în fața acestor secrete și să încerc, cu smerenie, să cuprind cu mintea o palidă reprezentare a măreței structuri a tot ce există.” ■

Structura moleculei de ADN care conține informația genetică a oricărei celule

Să construim biserica din sufletul nostru

INTERVIU CU NEUROCHIRUGUL LIDIA GHEORGHÎTESCU

- Doamna Doctor, aveți o carieră profesională bine definită și cu multe realizări. Ați întemeiat o familie, aveți un fiu care vă urmează în cariera de medic, și încă multe altele vă stau înaintea. Din această perspectivă, atunci când rămâneți singură, cu gândurile dumneavoastră, cum vă definiți pe dumneavoastră înșivă?

- Viața mea pornește de la mama. Un frate al meu a avut poliomielită. A avut o simptomatologie zgomotoasă: nu se culca, urla. Doctorul i-a zis: „Să știi că moare!”, pentru că nu știa ce are. Atunci l-au botezat. Și fratele meu a supraviețuit datorită minunii botezului, iar acum e

medic stomatolog. Pe urmă s-a îmbolnăvit tata, era într-o stare de comă, probabil că a avut encefalită. Eram copil și m-a impresionat mult când l-am văzut: nu mișca nimic. L-au dus la Craiova, dar și doctorii se mirau de boala lui. I-au spus mamei: „La morgă o să știm ce-a avut, că acum nu ne dăm seama”. Tata însă și-a revenit. Dar mama se ruga, și când a fost cu fratele meu, și cu tata.

Mama se ruga tot timpul. Casa ei a fost prima dată biserica, pe urmă venea acasă. Acasă era, într-adevăr, și bunica care o ajuta în gospodărie. Educația i-a fost, ca a multor fete din perioada interbelică, cu călugărițele. Tatăl ei era mic negustor și o ducea la Turnu Severin o săptămână, stătea acolo în gazdă, și venea acasă la sfârșitul săptămânii. Acolo erau niște călugărițe profesoare care, pe lângă citire, matematică etc., o învățau și pianul, și religia. Erau nemțoaice și au impus o educație strictă. Mama, fiind ortodoxă, niciodată n-a trecut la catolicism, dar și-a păstrat rigurozitatea. Și așa eu am făcut tot ceea ce a spus ea. Mă ducea la biserică de mică. M-am „trezit” la biserică, neștiind ce este biserica, pentru că eu la 3 ani, sau poate că la 2 ani, stăteam acolo. Era foarte riguroasă, nu aveam voie să mă mișc. Îmi impunea: „Asta trebuie, asta nu trebuie, un copil trebuie așa să fie și nu altfel”. A fost desăvârșită. Tot ce fac, de la ea am. Dacă spuneam că nu pot să fac ceva, îmi zicea de fiecare dată: „Crede în Dumnezeu, roagă-te! Cum de nu poți? Cum? Nu te-ai rugat la Maica Domnului? Este imposibil să nu poți!”

- Ați văzut oameni care s-au convertit pe patul de spital, pe patul de moarte?

- Nu, căci trebuie pregătire dinainte. În ultima perioadă, pe toți pacienții mei îi sfătuiesc să se spovedească și să se împărtășească. Pe mine nu mă interesează că au ținut post, că n-au ținut post, ce păcate au făcut. Operația pe creier e foarte grea, creierul e un organ „de lux” și nu se știe dacă se mai trezește. Și-atunci de

ce să nu fie pregătiți duhovnicește? Poți muri și dintr-o apendicită, dar la o operație pe creier! Sau nu mai poți să mai comunici, rămâi cu o afecțiune gravă. Și atunci este important, în fața lui Dumnezeu, în ultima secundă înainte de operație să fie pregătiți.

Omul e ceva perfect, e dumnezeiesc, într-adevăr făcut după chipul lui Dumnezeu. Nimic nu este în plus în creier, și nici în trupul omului. Dacă tu nu ai grijă de tine, tot ce pierzi, chiar și o măsea, nu mai revine. Din creier dacă ai pierdut puțin, nu mai poți fi integru, ca la început. Este adevărat că preiau celelalte părți, mai ales la copil, dar nu 100%. Și cu cât înaintezi în vârstă, e mai greu. Moare o celulă - nu se mai refacă. Dacă la ficat se mai refacă, la creier nu. Dumnezeu l-a salvat pe fratele meu, dar el are un deficit. Are un picior mai mare și unul mai mic, cu atrofiere musculară. Din punct de vedere cerebral, e perfect, însă măduva spinării e afectată.

- Când operați un pacient care este spovedit sunteți mai liniștită?

- Nu faptul că sunt eu liniștită este cel mai important. Intervine în timpul operației un moment critic, începe să sângereze, de exemplu, și nu se mai poate opri sângerarea și atunci mă rog:

„Doamne, ajută-l!” Toți cei spovediți și împărtășiți au scăpat, am observat asta. Pe când unii dintre ceilalți mor.

- Sunt oameni care refuză să se spovedească?

- Nu se spovedesc nu pentru că refuză, ci pentru că nu au fost informați. Și nu pot să intervin decât la bolnavii mei, pentru că după aceea se poate spune că fac prozelitism, că sunt dintr-o sectă. Faptul că nu primeam bani în plus față de salariu i-a făcut pe unii să creadă că sunt „pocăită”. Le-am spus că sunt creștin-ortodoxă, nu sunt „pocăită”. Tot așa era și pe timpul lui Ceaușescu. Ziceau că doar sectanții au un asemenea comportament. Dar nu e adevărat. Meseria aceasta este o vocație și am făcut-o dintr-un crez că trebuie să fac bine omului. Când am terminat medicina, eu am făcut un fel de legământ: atât timp cât trăiesc, eu trebuie să ajut, ca doctorii fără-de-arginți. Și caut să merg pe drumul lor.

- Nu este greu?

- Te obișnuiești. Este o problemă de obișnuință și de moralitate. Depinde însă de educație. Dacă nu educi copilul de mic către Dumnezeu, mai târziu îl poate regăsi, dar, până atunci, poate face păcate mari fără să

Lidia Gheorghiteșcu,
medic primar
neurochirurg,
Institutul de Boli
Cerebrovasculare
„Prof. Dr. Vlad
Voiculescu”,
București

fie deplin conștient că greșește. Însă la mine, de mic copil, acesta a fost drumul, al credinței, și pentru asta îi mulțumesc mamei. Nu regret nimic din educația pe care mi-a dat-o. Să înveți să nu te tenteze banul este lucru mare. Să te mulțumești cu ce ai, pentru că, de fapt, nici nu îți trebuie mai mult. E și aceasta o filosofie a vieții: nu îți trebuie mai mult decât un pat, o masă și atât. Celelalte sunt balast. Când pleci la Dumnezeu, tot așa pleci, chiar dacă ești foarte bogat - poate mai mult încărcat sufletește. Din păcate trăim mai mult material, duhovnicește mai nimic. Și observ acum că înainte se trăia mai mult duhovnicește și mai puțin pentru cele materiale, pentru că oamenii trăiau mult mai greu.

primar la București. După ce am rămas în București, la profesorul Constantin Arseni, mama mi-a zis: „Vezi că ai în București pe Părintele Sofian și pe Părintele Gherontie”. Părintele Gherontie Ghenoiu mi-a fost ca un tată. Părintele Gerontie era mai aspru. S-a dus de la 14 ani în mănăstire, la Mănăstirea Lainici. Acolo a avut un stareț, Visarion Toia, care era analfabet, dar cu foarte mare credință în Dumnezeu! Le-a zis: „Măi copii, voi toți trebuie să învățați!” I-a trimis pe toți la școală. Părintele Gherontie vorbea perfect franceza, era translator la Patriarhie. Un om deosebit!

Când a murit Părintele Gherontie am rămas la Părintele Sofian. Acum nu îi mai am, a trecut la Domnul și Părintele Sofian. La el mă duceam ca la mine acasă. Părintele se îmbolnăvise de diabet și când terminam serviciul la spital mă duceam la dânsul.

Mama l-a întâlnit pe Părintele Sofian la Craiova,

unde îl trimisese Patriarhul Iustinian. Acesta a fost un patriarh deosebit, în ciuda faptului că s-a spus că a fost cu comuniștii. Niciodată! A păstrat credința! Dacă nu era Patriarhul Iustinian, Biserica Ortodoxă Română dispărea. Pe toți i-a ajutat. Pe Părintele Sofian l-a trimis la Craiova și așa mama mea l-a cunoscut, fiind din Strehaia. L-a găsit la Biserica Madona Dudu și acolo s-a spovedit. Părintele Sofian stătea după fiecare, mă spovedeam și la ora 10 seara. Ușile Antimului erau deschise pentru toți. Părintele Adrian, pe care îl cunosc, venea la ora 5 dimineața, pentru că nu stătea în Antim. Și mă duceam la 5 dimineața, mă spovedea și apoi plecam la spital.

- Ne puteți spune ceva despre raporturile dintre creier, inimă și suflet?

- Când intervine părerea de rău, când te muștră conștiința, te doare și inima. Am observat un lucru deosebit. Știți ce greu se bea paharul morții?! Nu ați văzut niciodată pe nimeni murind? E teribil. Am văzut sute de bolnavi murind. Unii mor repede, dar paharul tot îl

Când am terminat medicina, eu am făcut un legământ: atât timp cât trăiesc, eu trebuie să ajut, ca doctorii fără-de-arginți. Și caut să merg pe drumul lor.

- Cum înțelegeți cuvintele Sfinților Părinți despre legătură dintre boala trupeză și boala sufletească - păcatul?

- Eu cred că mai întâi boala este sufletească și după aceea devine somatică. Se îmbolnăvește mai întâi sufletul, nu mai are nicio putere să se salveze, și după aceea trece în trup. Avem celule canceroase în noi, însă nu toți facem cancer. De ce? Pentru că reușește organismul să lupte. Această putere este dată de Duhul Sfânt.

- Cuvinte adânci despre credință am auzit și la domnul profesor Leon Dănăilă.

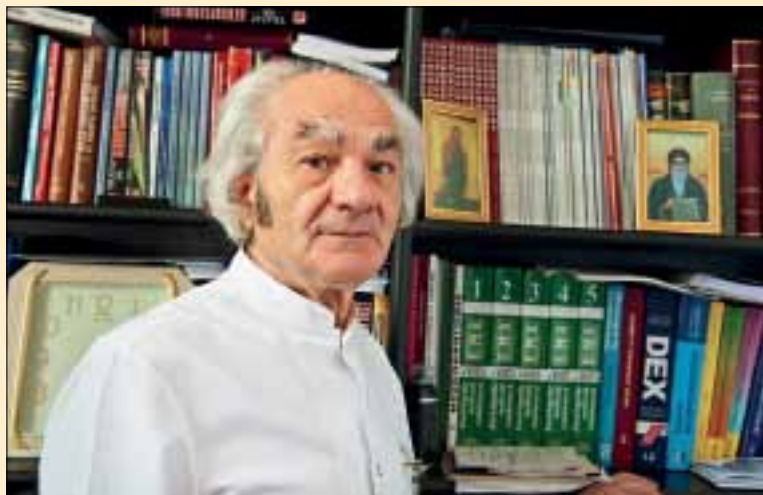
- El este un corifeu al școlii românești de neurochirurgie. Cu domnul profesor am făcut sute de operații. Am crescut la umbra acestui stejar minunat. Trebuie să ai un profesor de la care să poți învăța. Fără un profesor nu poți să deprinzi. Îți însușești multe, dar până nu ai un mentor nu poți să obții rezultate.

- Ne puteți spune câte ceva despre duhovnicia dumneavoastră?

După ce am făcut facultatea la Timișoara, am dat examenul de medic

Nu este omenește să te spovedești și să te împărtășești înainte de moarte? Nu trebuie să ajungi la a fi mântuit de păcatele tale și de cele strămoșești? Spovedania dinaintea morții este extraordinar de necesară ca act curativ de descărcare a sufletului de păcate și de legăturile sale pământești. Este un act de deblocare a energiilor subtile, energii extrem de utile desprinderii de materie, de carnal, necesare uniunii cu Dumnezeu, cu adevărata cale a vieții, care se realizează prin Hristos, Fiul Lui. Omul nu trebuie să intre în viața de apoi cu păcate nemărturisite. Există o poruncă foarte înțeleaptă a lui Hristos, care spune: „Deci, dacă îți vei aduce darul la Altar și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă-ți darul acolo, înaintea Altarului și du-te întâi și împacă-te cu fratele tău; apoi vino și adu-ți darul.” Porunca este cu atât mai valabilă când este vorba despre trecere „dincolo”. Nu poți să treci în împărăția cerurilor dacă ai ceva de împărțit cu cineva. E un păcat de care trebuie să te eliberezi, mărturisindu-l.

Pe acest teren curățit de păcate, omul se poate împărtăși, poate să ia din mâna preotului care-l împărtășește pâine și vin, Trupul și Sângele lui Hristos.

Apoi, cineva ar trebui să-l pregătească pe cel neștiutor pentru trecerea la lumea veșnică, explicându-i, dacă acesta o cere insistent, că situația în care va ajunge nu este echivalentă cu distrugerea lui fizică, materială, cu transformarea lui în lut...

Asta ar trebui să înțelegem prin „viață”, indiferent de preocuparea noastră imediată, concretă, indiferent de profesie: Căutarea lui Dumnezeu și a lui Iisus Hristos. Și ar mai trebui să știm că moartea este o naștere lângă Divinitate, moartea este acces la viața adevărată, moartea este o poartă... Lumea Împărăției Cerurilor este reală, palpabilă, dar toate acestea nu le simți, nu le ai în tine decât dacă poți fi credincios. Dacă știi să crezi.

Leon Dănilă, medic primar neurochirurg, profesor universitar, membru al Academiei Române. Până în prezent a efectuat circa 27.000 de intervenții chirurgicale pe creier.

Fragment din volumul *Sculptură în creier*, de Leon Dănilă și Dora Petrilă, 1998

beau. Alții mor mai greu, și acolo este durere, se vede cum sunt încruntați, se zbat. Este ceva extraordinar - suferă precum Iisus Hristos. Acesta este paharul morții. Dar nu e vorba de mișcări ale trupului, ci de zbaterea sufletului.

- Ne vine greu să înțelegem cum un medic ginecolog, care îngrijește copilul în perioada în care este cel mai fragil, în pântecul mamei și la naștere, este de acord cu luarea vieții copiilor prin avort.

- Dacă nu există o educație religioasă și nu pornești de mic să înțelegi că omul este creația lui Dumnezeu și că

nu ai drept de moarte asupra lui, când vei crește așa vei face. Baza este familia, deoarece copilul copiază părinții. După aceea urmează școala. Dacă nu dai propriul tău exemplu nu poți să educi. Dacă nu există această educație, este foarte greu să stai de vorbă.

Cauza avorturilor este că nu avem trăirea prezenței lui Dumnezeu, nu avem „frica de Dumnezeu”, acea frică care nu este o boală, nu este o stare bolnăvicioasă, ci este semnul unei legături cu sfințenia. De asta ne-am îndobitocit!

- Un călugăr a trebuit să ofere explicații despre mănăstire unui grup

de doctori. Când a aflat că sunt ginecologi, s-a blocat.

- Mai mult trebuia să spună și să înmoaie inimile. Dacă măcar unul se întorcea era suficient. Sunt mulți medici ginecologi, pe care Dumnezeu îi știe, care nu fac întreruperi de sarcină. Trebuie să revărsăm aceeași dragoste asupra tuturor. E suficient unul să scăpăm și se duce vorba. Să spună de o sută de ori și poate că îl încălzește și o să își dea seama că nu e bine ceea ce face.

- Ați avut în cariera medicală cazuri care v-au întărit în credință, vindecări pe care nu le-ați putut explica științific?

- Se întâmplă multe minuni. Am văzut bolnavi care au venit în come profunde, fără nicio șansă de supraviețuire, care au supraviețuit. Mulți pacienți mi-

a trebuit să închid bolnavul repede, în câteva minute, ca să poată fi întors cu fața în sus și să se continue manevrele de resuscitare. Să știți că acest copil trăiește și în ziua de astăzi. Pur și simplu a fost o minune dumnezeiască, pentru că nu se citează cazuri în care să reziste pacientul. Probabil că Dumnezeu a vrut ca acest copil de 17 ani să trăiască. Acum este la facultate.

- Oamenii care se vindecă se schimbă?

- Da, boala te înobilează, te face mai bun, mai altruist.

- În afara meseriei și a familiei, ce faceți?

- Îmi place foarte mult să ascult muzică simfonică, să citesc și să fac pelerinaje la mănăstiri. Acolo este o lume de liniște și probabil aceasta caută sufletul, liniște.

- În viața fiecărui om există momente de tensiune mare, fie de tulburare mare, fie de eșecuri. Având experiența unei meserii foarte tensionate, cum să ne raportăm la astfel de clipe?

- Dacă nu ai frică de Dumnezeu nu poți să depășești stările dificile sau eșecurile.

Trebuie să ai credință în Dumnezeu. Am citit mult din viața și învățăturile Sfântului Siluan Athonitul. El spune, de fapt Dumnezeu i-a spus aceasta: „Ține mintea în iad și nu deznădăjdui!” Am căutat să urmez acest îndemn. Am trecut prin multe încercări și am reușit numai cu credința, cu speranța că va fi bine. Am tăcut, nu am spus nimic, m-am smerit și, până la urmă, Dumnezeu a învins, credința a învins.

- În momentele acestea de cumpănă obișnuiați să vă duceți la spovedanie?

- Da, categoric. În momente de tulburare asta fac. Nu le-aș putea depăși cu bine dacă nu aș avea suportul acesta duhovnicesc.

Nimic nu este întâmplător în toată viața noastră. Să nu dăm înapoi în fața suferinței, să nu ne împușinăm în credință. Când trecem în lumea imaterială, atunci ne dăm seama cât de mult am greșit că nu am cunoscut purtarea de grijă a lui Dumnezeu, chiar și în necazuri. Căci suferința este o șansă spre mântuire, spre proslăvirea lui Dumnezeu, spre sfințenie.

au spus că, deși erau în comă, îmi auzeau glasul și mi-l recunoșteau. A fost un copil care a stat în comă 3 luni, pe aparate. Toți spuneau că e un caz pierdut și că trebuie să scoatem aparatele și i-am zis: „Marius, vezi că nu te mai putem ajuta, trezește-te odată!” După ce s-a trezit, și-a adus aminte și îmi spunea: „Zbierați spre mine, vorbeți foarte poruncitor”. Auzea, însă nu putea mișca.

Noi intrăm în sala de operații, dar nu știm ce surprize ne pot aștepta intraoperator. Fiecare bolnav este un univers. Mi-aduc aminte de alt copil care a făcut stop respirator pe masa de operație în timp ce domnul profesor Dănăilă făcea ablația unei tumori de trunchi cerebral – sunt cele mai grele tumori. A trebuit să fie resuscitat și eu

- Cum credeți poate să Îl trăiască pe Dumnezeu un tânăr care nu are începutul bun ca dumneavoastră și nici părinți credincioși?

- Atunci când se va lovi cu capul de ceva, atunci Îl va căuta pe Dumnezeu. În momentul când a trecut prin toate fazele, de deznădejde, de descumpănire, de tentativă de suicid, îl aduce Dumnezeu la credință. Tânărul Îl găsește pe Dumnezeu într-un moment crucial, providențial în viața lui, nu trebuie să descumpănească, tot Îl va găsi. Să fie sincer, să caute.

- Nu ați fost tentată să mergeți să lucrați în altă țară?

- Iar mă întorc la educație. Dacă ai fost educat să respecti credința și să slujești poporul tău, nu mai ești tentat să pleci, nu mai contează banul. Depinde ce predomină în această balanță a vieții: banul, orgoliul, sau smerenia. Dacă ai fost educat bine, te înveți cu mai puțin. Viața pe care am dus-o eu este un fel de călugărie, călugărie albă - să slujești pe aproapele ca pe tine însuși. „Ce vrei să îți faci ție oamenii fă-le și tu lor” - întotdeauna mă pun în poziția asta. Să nu predomine banul, ci să te înveți cu mai puțin. Așa vine împăcarea cu sine însuși, împăcarea cu Dumnezeu.

Mă întorc mereu la educație, pentru că totul depinde de ce vrei de la viață. Acum nu se mai face la fel de mult sacrificiu pentru copii cum făceau părinții noștri; acum toată lumea muncește, chiar școala nu își mai face datoria pentru că lecțiile de religie sunt foarte superficiale. În multe cazuri nu există dăruire din partea profesorului, a preotului; sunt multe neajunsuri pe linie duhovnicească, nu mai suntem noi aceiași oameni ca la început. Dacă am trăi credința care a fost la primii creștini am avea o revigorare a poporului român din punct de vedere spiritual, însă la noi e decădere. Suntem răspunzători în fața lui Dumnezeu pentru ce am făcut cu sufletele copiilor noștri, nu pentru zidurile bisericilor construite.

Să ne apropiem mai mult de sufletul copilului. Dacă de mic nu începi lucrul acesta, ca la un ogor, cum poți să ai rezultate mai târziu?! Nu l-ai săpat, nu l-ai udat din punct de vedere duhovnicesc, ce crezi că va rodi? I-ai dat numai mâncare, dar omul nu trăiește numai cu mâncare.

- Credeți că este posibil un viitor bun, aproape de Dumnezeu, al poporului nostru?

- Sigur, sigur! Sunt mulți oameni cu credință, nu îi știm noi - doctori, judecători și mai ales oamenii de la țară, care nu și-au uitat credința, care au rămas statornici. Acele „babe bătrâne”, acei bătrâni cu frica lui Dumnezeu, trebuie respectați. Cu cât înaintezi în viață, cu atât ai mai multă experiență și poți să dai sfaturi celorlalți. Trebuie să ne adăpăm de la aceste izvoare pe care le-a lăsat Dumnezeu să trăiască.

- Dacă ar fi să transmiteți un cuvânt către medici, care ar fi acela?

- Să ne întoarcem la Dumnezeu. Învierea sufletească este mare lucru.

- Și un sfat pentru tineri?

- Să iubească pe Iisus Hristos, din toată inima și din tot sufletul și din tot cugetul. Fără Iisus nimic nu se poate face. Și să o iubească pe Maica Domnului. Toate mamele să fie ca Maica Domnului. ■

Interviu realizat de Ioana Pârnu

Acoperământul
Maicii
Domnului.
Icoană de
la sfârșitul
secolului al
XV-lea

Întrebări ale tinerilor

DE CE ATUNCI CÂND ÎNCEPI SĂ MERGI LA BISERICĂ ÎȚI PIERZI DIN OPTIMISMUL CARE TE CARACTERIZA ÎNAINTE? DE CE NU POT SIMȚI CU PUTERE HARUL SLUJBELOR?

Unora li se întâmplă tocmai contrariul: cu cât se adâncesc în viața liturgică, cu atât capătă mai mult optimism. La tine văd că lucrurile stau exact invers. Este posibil ca optimismul tău dinainte să fi fost întreținut de o stare de superficialitate în care coexistau păcatele cu părerea de sine. Sau poate provenea dintr-o trăire sinceră a frumuseții vieții, atât cât reușeai să o percepi atunci. Când te-ai apropiat de viața Bisericii, dintr-o dată perspectiva ta asupra lumii a căpătat dimensiuni nebănuite. Acum Dumnezeu așteaptă de la tine să te împlinești în ceea ce numim viața întru Hristos. Ștacheta este actualmente mult mai ridicată. Poate că acum nu ai mai reușit să ai acea dăruire de sine pe care o aveai înainte pentru niște lucruri de nimic. În privința slujbelor, îți aduc în fața ochilor și a inimii un cuvânt al starețului Macarie de la Optina: „pe cei smeriți Dumnezeu îi mângâie”. ■

UNII NE SPUN CĂ SUNTEM TINERI ȘI CĂ TREBUIE SĂ NE TRĂIM VIAȚA, NU SĂ ASCULTĂM IDEILE IRAȚIONALE CARE SE SPUN PRIN BISERICI ȘI CARE SUNT BUNE DOAR PENTRU BABE. CE SĂ LE RĂSPUNDEM?

Le puteți răspunde că Hristos este adevărata Viață și că El este Rațiunea întregii creații. De aceea, viața în Biserică nu ține de domeniul iraționalului, ci ea reprezintă de fapt normalitatea, regăsirea de sine, împlinirea într-o veșnică tinerețe. Sfinții sunt în realitate oamenii cei mai raționali, întrucât ei s-au unit cel mai mult cu Rațiunea supremă prin Care și pentru Care s-au făcut toate (Coloseni 1, 16-17). ■

NU ESTE CAMANACRONIC SĂ LE CEREM TINERILOR DE ASTĂZI SĂ-ȘI PĂSTREZE FECIORIA PÂNĂ LA CĂSĂTORIE? MULȚI TINERI SE CĂSĂTORESAC ACUM PE LA 25-30 DE ANI. POT RĂMĂNE CUMINȚI PÂNĂ LA VÂRSTA ASTA?

Pot rămâne cu o condiție: să ia în serios faptul că sunt creștini. Cunosc mai multe perechi de tineri de acest fel. Aceștia au descoperit credința după 1989. Ei s-au obișnuit să se spovedească des, s-au atașat de Sfintele Taine, de rugăciune. Știu că sunt și tineri care au căzut, însă ei nu trebuie să deznădăjduiască și nici să înceapă să se justifice. Trebuie să se ridice, cu pocăință și cu nădejde de îndreptare, cerând ajutorul lui Dumnezeu care ne cheamă pe toți, în permanență, la o nouă viață. Pentru a ști cum să lupți cu diavolul desfrânării este bine să îți minte două învățături: dacă te străduiești să aduni în suflet lucruri frumoase, atunci întreaga ta viață va fi frumoasă chiar și în necazuri și vei putea depăși ispitele; dacă te vei complăce să strângi în mintea și inima ta multă mizerie, atunci vei aluneca în noroi și, la un moment dat, îți va părea foarte rău că nu ai vrut să te lupți cu tine însuși. ■

POATE FI PERICULOASĂ APROPIEREA PEA MARE FAȚĂ DE DUHOVNIC (ÎN SENSUL DE DEPENDENȚĂ)?

Îndrumarea pe care preotul o dă în Sfânta Taină a Spovedaniei nu este deloc un lucru ușor. De aceea, în Grecia, este un lucru bun faptul că această Taină este încredințată îndeosebi doar anumitor preoți care pot să și-o asume cu responsabilitate și competență. Marii duhovnici, ca unii care au gustat din har, fac tot ce-i posibil ca fiii lor duhovnicești să devină în primul rând nu proprii lor ucenici, ci ucenicii lui Hristos. Acești părinți își dau seama că, într-o asemenea relație de paternitate duhovnicească este foarte important să se îndeplinească armonios dragostea,

libertatea și autoritatea întru Hristos (care este diametral opusă autorității întemeiată pe orgoliu, părere de sine și dominare). Ei îi ajută pe creștini să stea pe propriile lor picioare, într-o comunicare cât mai deplină, cât mai vie cu Dumnezeu. Legătura noastră cu duhovnicul este esențială pe drumul mântuirii. Când îl odihnim pe duhovnic prin viața noastră înnoită, atunci Îl odihnim pe Dumnezeu. Asta nu înseamnă însă că trebuie să fim într-o dependență bolnăvicioasă față de preotul la care ne mărturisim, că trebuie să ne facem din el un fel de idol. Nici duhovnicul nu trebuie să cultive o astfel de mentalitate care duce la o împușinare a vieții duhovnicești. ■

CE CONTEAZĂ CEL MAI MULT ÎN RUGĂCIUNE?

Să o spunem cu umilință, cu pocăință, cu dăruire și, bineînțeles, să o spunem cu atenție. Dacă nu am fost atenți, să repetăm rugăciunea. Este necesară în primul rând calitatea, nu cantitatea. Degeaba parcurgem zeci de acatiste și paraclise, dacă nu suntem atenți la rândurile pe care le citim. Nici noi nu ne folosim, nici la Dumnezeu nu ajunge ofranda noastră. Mai bine repetăm rugăciunea, până simțim că am fost atenți și, mai mult decât atât, ar fi bine să reușim să pătrundem în miezul duhovnicesc al fiecărui cuvânt. Să avem pururea în minte o scurtă învățătură filocalică: „dacă dorești să te rogi, leapădă-te de toate, ca să moștenești totul” (Evagrie Ponticul). ■

AM CITIT CĂ SFÂNTUL ȘTEFAN CEL MARE A NUMIT PUTNA „MĂNĂSTIREA SA CEA DRAGĂ”. ESTE ADEVĂRAT ȘI DACĂ DA, ȘTIȚI DE CE?

Aceste cuvinte se găsesc în Cronica Byhovec. Sunt cuvintele unui negustor rus care consemnează faptul că, în timpul invaziei din 1497 a Regelui Ian Albert al Poloniei, Voievodul Moldovei și-a strâns oastea în zonele muntoase din jurul Sucevei. Cronicarul folosește ca reper

mănăstirea care era foarte cunoscută și atunci: „a intrat în munți, în locuri înguste și de nepătruns, unde are și mănăstirea sa dragă, numită Putna”. Că într-adevăr Sfântul Ștefan a iubit mult această mănăstire se vede și din faptele sale: a fost prima mănăstire pe care a zidit-o; aici și-a făcut mormântul lui și al familiei lui; ei i-a făcut cele mai multe dani. De ce a îndrăgit Măria Sa aceste locuri? Probabil l-a cheamat duhul locului, sfințit de nevoițele sihaștrilor care au trăit aici cu cel puțin un secol mai înainte de zidirea mănăstirii. E greu însă să înțelegem de ce Sfântul Ștefan a iubit Putna dacă nu înțelegem de ce, în general, marii conducători ortodocși au avut ca sfătuitori călugări cu viață sfântă. Ca ei toți, Sfântul Ștefan îi numeau pe călugări „rugătorii mei”. La ei se apela în cele mai dificile momente ale țării, așa cum ne-a transmis Ioan Neculce despre spovedania și sfătuirea Sfântului Ștefan cu Sfântul Daniil Sihastrul.

Raportarea voievodului la Putna și la călugări va fi fost precum cea a împăratului bizantin Alexie Comnenul (1081-1118): „Nu cred că am împlinit vreodată voia lui Dumnezeu și, de aceea, sunt convins că tot ceea ce mi-a dat Dumnezeu în viața de față mi s-a dat datorită cucernicelor rugăciuni ale sfinților mei monahi și încrederii pe care o am în ei”. ■

Frumusețea și riscurile libertății

„Și veți cunoaște Adevărul, iar Adevărul vă va face liberi”

(Ioan 8, 32)

Acum peste 20 de ani, tinerii din decembrie 1989 au strigat: „Vom muri și vom fi liberi!”. Părintele Constantin Galeriu observa că în nici o altă revoluție europeană importantă nu s-au rostit asemenea cuvinte care mărturisesc, într-un duh creștin, despre jertfa ce duce la adevărata libertate.

De peste 20 de ani, noile generații din România au în față frumusețea unei libertăți care nu exista în perioada comunistă și care a fost obținută prin sângele eroilor-martiri. Pe de altă parte însă, tinerii se lovesc și de uriașele riscuri care apar atunci când se confundă libertatea cu libertinajul. În ultimul timp tot mai mulți români

se întreabă dacă nu există pericolul să ne pierdem din nou libertatea exterioară, ca o pedeapsă îngăduită de Dumnezeu pentru propriile noastre păcate, pentru întrebuițarea greșită a libertății.

Într-adevăr, în ceea ce privește problema libertății, Dumnezeu are o pedagogie aparte cu popoarele drept-slăvitoare, ca unele care au primit neprețuitul talant al adevăratei credințe. În anumite intervale istorice neamurile ortodoxe sunt lăsate în libertate pentru a se apropia mai mult de Dumnezeu și pentru a depune o mărturie vie a propriei lor moșteniri spirituale. Când acestea se abat prea mult de la o asemenea chemare, atunci Dumnezeu îngăduie să apară constrângerile

exterioare ce nu sunt altceva decât o continuare firească a răului pe care l-au ales drept-credincioșii creștini în deplină libertate. Ne spun Părinții filocalici: „Dacă nu vrei să pătimești răul, să nu vrei nici să-l faci, pentru că lucrul dintâi urmează neapărat celui de al doilea. Căci ce seamănă fiecare, aceea va și secera (Galateni VI, 18)”.

Este ușor să verificăm aceste învățăminte în zbuciumatul secol XX românesc, precum și în zilele noastre. Nu a fost oare venirea comunismului o pedeapsă binemeritată de noi? Câți dintre români – mai ales dintre cei cu funcții de răspundere – au fost recunoscători Tatălui ceresc pentru anii interbelici de libertate, trăiți în granițele firești ale României?

Uitându-ne la ceea ce se întâmplă astăzi în țară, ne putem întreba: tot acest povârniș pe care alunecă acum România, nu a apărut datorită împietririi noastre sufletești și a îndepărtării de la calea mântuirii? Este nevoie să mai amintim că în anii 1990-1992 am fost prima țară în lume la avorturi? Este nevoie să mai vorbim de milioanele de pruncucideri care au avut loc în continuare în România, după 1992? Mulți români nu vor să vorbească despre asemenea probleme delicate. Însă nu ne ajută cu nimic să ne îngropăm capul în nisip și să ne facem că nu vedem că o altă Românie a fost practic îngropată de către români, după Revoluție.

Unde este pocăința noastră pentru uciderea a peste 15 milioane de prunci nevinovați? Dacă ar exista o astfel de pocăință s-ar vedea în primul rând prin faptul că românii ar lăsa mai mulți copii să se nască. Dimpotrivă însă, nașterile în România sunt într-o continuă scădere după 1990. Mai mult decât atât, ca un semnal în plus de alarmă, România a ajuns prima țară din Uniunea Europeană în ceea ce privește mortalitatea infantilă.

Dacă ar exista o pocăință, atunci majoritatea tinerilor ar lua în serios creștinismul și s-ar spovedi.

Dacă ar exista pocăință, atunci s-ar înființa mai multe centre ortodoxe pentru copiii abandonați și ele ar fi asaltate de mulțimea ajutoarelor din partea instituțiilor statului, a diverselor fundații umanitare și a persoanelor particulare. Să nu uităm că aceste centre acționează nu numai pentru o simplă recuperare socială a copiilor nedoriți, ci încearcă și o integrare a acestora în comunitatea Bisericii.

Dacă ar exista o pocăință, s-ar vedea de asemenea și prin eforturile legislative de ocrotire a vieții de familie și de stopare a pornografiei. Atâta timp cât nu există semnele pocăinței, să nu ne mirăm **când ne vom pierde treptat tot mai multe** drepturi. Ni le-am refuzat singuri atunci când ne-am întors cu fața de la Dumnezeu, **Care așteaptă mai întâi îndreptarea noastră, după care va urma și îndreptarea țării**. Tinerii trebuie să fie atenți la învățămintele istoriei: neamurile ortodoxe care nu vor să se nevoiască pentru libertatea întru Hristos, sunt sortite sclaviei. Când însă tinerii aleg să viețuiască după libertatea harică, atunci ei devin mărturisitori ai învierii neamului lor.

Am putea spune, parafrazându-l pe unul dintre personajele lui Dostoievski, că fiecare este vinovat pentru starea jalnică în care se află acum România. Suntem vinovați măcar și pentru faptul că nu ne-am rugat îndeajuns pentru neamul românesc și țara noastră. *Atotputernice, Împărăte Ceres, ajută-ne să ajungem la liman, căci știm că ceea ce este cu neputință la oameni, la Dumnezeu este cu putință. Doamne Iisuse Hristoase, pentru rugăciunile Prea Curatei Maicii Tale și ale tuturor sfinților români, ajută-ne pe cât mai mulți dintre noi să devenim fii ai Adevărului. Amin.* ■

Ierom. Teofan Popescu

Începând din prima zi a grevei, eu eram atât de ocupat încât nu mai aveam timp să mă duc acasă. Prin mijlocirea studentului Mureșan, profesorul Traian Pop de la Facultatea de Drept mi-a pus la dispoziție cheia și cabinetul său de lucru din clădirea centrală a Universității, unde am făcut un fel de cartier general al grevei. Acolo mă sfătuiam cu membrii Comitetului, acolo primeam toate informațiile, acolo mi se aducea mâncare și tot acolo dormeam, pe o canapea, acolo îmi petreceam și ceasuri de singurătate, târzii, când mă gândeam la toată tragedia neamului românesc și plângeam cu fața în palme. Nimeni nu știa, nimeni nu trebuia să știe că eu pot să și plâng; eu eram și trebuia să rămân conducătorul încrezător în sine, inspirator de curaj și îndrumător pe căile cu desăvârșire drepte. Nu, eroii nu au dreptul să plângă, dar eu plângeam cu fața în palme și nu mă știa nimeni.

Extrase din volumul de memorii al mitropolitului Bartolomeu Anania, referitoare la greva studenților din Cluj din 1946, împotriva agenților șovinismului maghiar, grevă condusă de autor, pe atunci tânăr ierodiacon și student la medicină.

Oare nu toți căutăm fericirea?

Persoana care a scris aceste rânduri este bolnavă, în scaun cu rotile. Boala s-a declanșat în timp ce era în liceu. Și, deși știa ce implică boala și că o să ajungă în scaunul cu rotile, s-a luptat și a terminat Facultatea de Cibernetică. Pentru că așa vede viața: „o luptă pentru mântuire”. De 20 de ani își duce această cruce grea cu dragoste și cu bucurie, așa cum transpare și din scrisoarea ei. Să-i urmăm exemplul.

Oare nu toți căutăm fericirea, pacea în suflet, bucuria? Este atât de ușor să le găsim pentru că Prietenul nostru drag dorește să ne dea acestea toate, dar noi suntem tot timpul grăbiți și nu observăm că la ușa inimii noastre se află cel mai drag Prieten care bate și așteaptă să-I deschidem.

Regret timpul pierdut, am plâns când mi-am dat seama că am pierdut timpul pentru deșertăciuni, de aceea vă spun, ca mai târziu să nu regretați...

Să nu ne încredem în puterile noastre, căci fără Dumnezeu nimic nu putem face. Suntem vulnerabili, suntem ca un fulg în vânt, dar în momentul în care Îl descoperim pe Bunul nostru prieten Iisus Hristos, nu ne mai este frică de nimic, suntem în mâinile Lui și știm că orice vom reuși, pentru că suntem cu El. Când Îi vom deschide ușa inimii noastre vom fi atât de fericiți și vom rezolva atât de repede toate problemele, căci El ne ajută atât de discret și nu ne cere nimic, decât iubire.

În viață vom întâlni multe obstacole. Dacă Îl căutăm pe bunul nostru Prieten, nădejdea noastră, vom trece ușor peste ele; dacă nu-L cunoaștem, ne zbatem ca peștele pe uscat și atunci tinerii, în disperarea lor, se refugiază în alcool, în droguri și, mai grav, își iau viața care le-a fost dăruită pentru a se pregăti pentru viața veșnică în raiul Bunului nostru Dumnezeu.

Nu trebuie să ne îndoim de iubirea pe care ne-o poartă Domnul nostru Iisus Hristos, ne iubeste atât de mult, mintea omenească nu poate înțelege această iubire, dar dacă ne gândim că

Bunul Dumnezeu Tatăl Și-a dat Fiul pentru noi și Bunul Domn Iisus Hristos a acceptat suferințele pentru noi, poate vom înțelege.

„Lasă-ți grijile în mâinile Domnului și El te va hrăni” este scris în psalm și vă spun: adevărat este. Cu tot sufletul lăsați-vă în mâinile Lui și n-o să vă vină să credeți cât de ușor se vor rezolva problemele și câtă pace și bucurie veți avea în suflet. Contactul cu Dumnezeu imprimă în sufletul omului pacea care

apoi radiază în el și se difuzează pretutindeni. El ne mângâie în clipele grele, ne ajută să ne ducem crucea când noi nu mai putem. Dacă L-am cunoaște cu adevărat, nu ne-am mai despărți de El niciodată. „Cu Dumnezeu voi birui și El va nimici toți vrăjmașii mei”, spune psalmistul.

Trebuie să ne curățim inima ca să-L primim într-o casă curată pe Bunul nostru Domn, de aceea, așa cum spune părintele Teofil Pârâian, trebuie să ne luptăm cu caracterul nostru ca să ajungem la cota zero de răutate și apoi să începem lupta pentru a crește bunătatea. Eu îmi doresc să ajung la dragostea desăvârșită despre care vorbește Sfântul Apostol Pavel.

Dacă-L cunoști cu adevărat pe Dumnezeu, nu mai trebuie să cauți fericirea, iubirea și tot ce este mai frumos și mai bun, pentru că toate îți sunt oferite de Cel ce ne iubeste, și lăsându-ne umpluți de iubirea Lui, inima noastră va revărsa toată această dragoste în jurul nostru, vom emana entuziasm, optimism, bucurie.

Bucurați-vă neîncetat, Domnul este cu noi! ■

Tinere, trezește-te!

Era o binecuvântată dimineață de primăvară... timp liniștit și zi senină; soarele care a început să trezească la viață primele firicele de iarbă; cu munții din jur încărcăți de zăpadă. Mă duc să dau mâncare la păstrăvi. Mîntea îmi era absorbită de frumusețea din jur. Cu ochii ațintiți spre mișcările iuți și zglobii ale peștilor, parcă niciodată nu am simțit bucuria așa de puternică de a împrăștia mâncarea acestor guri avide, hulpave. În apa ca de cristal plesnetul cozilor, forfota, înghesuiala de a prinde cât mai multă hrană, punctele roșii, galbene, verzi, jucăușe ale păstrăvilor, duhul vieții, îmi fac inima plină, mulțumită. După slujba de dimineață, parcă și Liturghia se prelungește cu aceste clipe. Gîndurile curg odată cu liniștea ce izvorăște din suflet într-o armonie

deplină cu zgomotul plăcut al poienii...

Sună telefonul. Tresar. „Alo? Da!”. „Părinte, sunt doamna Gabriela din Dorna Candrenilor. S-a întîmplat ieri o nenorocire... Băiatul vecinei a avut un accident foarte grav cu mașina, s-a lovit la cap și este în comă la spital. Medicii nu îi dau șanse de supraviețuire. Ea n-a îndrăznit să vă sune dar vă roagă să îl pomeniți la rugăciune pe fiul ei, Paul Andrei”. Doamne?!... Câtă suferință are biata mamă, când stă la căpătâiul fiului ei și se roagă Ție ca să-i dai viață. Durerea ei dă aripi și rugăciunii mele. Doamne, dacă n-a murit în acest accident, dă-i vreme de pocăință...

Am vorbit după o lună cu această mamă și am aflat că băiatul ei venea de la o petrecere cu alți băieți de vârsta lui. Erau amețiți și la o curbă s-au

răsturnat cu mașina peste pod în apă. „Vai! și tocmai băiatul meu, care era cel mai cuminte dintre ei, a pățit-o. Ceilalți au câteva zgârieturi”. Am liniștit-o și am îndemnat-o la răbdare și la rugăciune către doi sfinți la care am mare evlavie: Sfântul Nectarie de Eghina și Sfântul Mare Mucenic Pantelimon...

După alte două luni m-am întâlnit cu ea la Suceava, la spital, unde era internat fiul ei. M-a chemat să-i fac rugăciuni. Este prima dată când intru într-un spital să citesc rugăciuni unui bolnav. Aici vezi imaginea omului trecut prin încercări, ce-și ispășește păcatele cu boala, cu suferința. Doamne?!... Cât de mult har este aici... Cred că mulți bolnavi se roagă cu căldură. Ajung în salonul unde era, la reanimare, Paul Andrei. Mai mulți bolnavi cu chipul schimonosit de durere se uitau spre mine. Erau conștienți. Parcă cereau milă, viață. Numai Paul m-a primit nemișcat. „Puiul meu, a venit părintele. Te rog arată-mi că înțelegi ce vorbim. Mișcă măcar un deget”. Privesc și-mi dau seama că doar puterea credinței și așteptarea milei lui Dumnezeu mai pot face ceva. Descurajarea mamei mă descumpănește. Citesc rugăciunile și-l împărtășesc. Mama strecoară printre dinții încleștați seringă cu ceai și clătește gura. Să stai lângă patul lui zi și noapte... Nu se poate să nu deznădăjduiești când starea bolnavului nu se îmbunătățește deloc. „Roagă-te

Sfântului Nectarie mai departe. Nu-l va lăsa pe fiul tău”. Doamne?!... Spitalul îmi dă fiori. Aș putea fi aici în locul lui. Oare sunt mai puțin păcătos decât oricare altul de aici? Doamne?!... Ai milă!... La patru luni de la accident a trebuit să părăsesc spitalul, tot în comă, cu diagnosticul „legumă”.

După alte două luni, i-am făcut Sfântul Maslu de mai multe ori acasă, la Dorna Candrenilor, cu preotul paroh. Era atât de slăbit... Totuși, gândul îmi spunea să stăruim în rugăciune căci este nădejde de însănătoșire.

După alte două luni, în plină iarnă, tot într-o dimineață, pe când mă grăbeam să arunc obișnuita mâncare peștilor deoarece vântul sufla cu putere și spulbera zăpada iar gerul îmi biciuia fața, mă sună tot doamna Gabriela. „Părinte... Știi că Paul Andrei... și-a revenit?! Vorbește mai greu, se poate mișca, dar este anchilozat. Face recuperare. Primele lui cuvinte au fost: „Aseară l-am văzut pe Sfântul Nectarie, care mi-a zis: «Tinere, trezește-te!» După care a închis ușa camerei și a plecat”.

Mulțumesc, Sfinte Nectarie, că ai ascultat rugăciunile acestei mame îndurerate. Toate aceste opt luni ale acestui tânăr au fost ca o singură noapte. Ulterior am vorbit cu el și mi-a confirmat că ceea ce își amintește este doar viața lui până la accident. L-am îndemnat ca după ce se va însănătoși deplin să meargă la Mănăstirea Putna, unde se află o părticică din sfintele moaște ale Sfântului Nectarie, și să i se închine cu recunoștință.

Sfinte Nectarie, caută și spre alți tineri răătăciți de la căile vieții adevărate și roagă-L pe Hristos Domnul să-i întoarcă cu judecățile Sale cele nepătrunse la calea mântuirii. Amin. ■

Ierom. Filotei Tifniuc

Cutia cu sfinte moaște care conține și o părticică din moaștele Sfântului Ierarh Nectarie

După trei ani de căsnicie

O prietenă dragă nouă m-a rugat să scriu câteva vorbe despre Taina Căsătoriei. O să vă povestesc cum am trăit eu și soția mea taina căsătoriei în cei trei ani de când ne-a unit Dumnezeu, și cum am simțit-o real în viața noastră.

Cele mai frumoase momente ale noastre le-am trăit în timpul căsătoriei, deși „gura lumii” zicea că suntem prea tineri, că ar trebui să mai stăm să ne bucurăm de viață și apoi să ne „legăm la cap”. Am stat patru ani împreună, și n-am vorbit niciodată că vrem să ne căsătorim dar simțeam asta, știam asta, era ceva normal... venea de la sine, ne vedeam împreună, făceam planuri de viitor...

Ne doream foarte mult să stăm mai mult unul cu altul și tocmai asta ne-a făcut să ne căsătorim. N-am fi ajuns unde suntem astăzi dacă nu-l aveam pe părintele duhovnic, am fi luat-o pe alături, ne-am fi dat și noi după obiceiurile lumii și poftele lumii. Cel mai frumos moment în ziua nunții a fost în biserică, unde a slujit chiar părintele nostru duhovnic. Era ceva tainic, el care ne știa și cu bune și cu rele, acum stătea în fața noastră și se ruga lui Dumnezeu pentru noi ca să ne unească; slujea încet și cu luare aminte, ca un tată grijuliu, pentru ca totul să iasă bine, pentru ca Dumnezeu să ia aminte la fiecare cuvânt al rugăciunii.

După ce ne-a unit Dumnezeu cu harul Său, am băut împreună din

„paharul mântuirii”, paharul care simbolizează gustarea din aceleași bucurii și necazuri. Părintele ne-a zis puțin mai înainte de acest moment al slujbei: „să vă rugați să vă dea Dumnezeu viață bună și frumoasă” și apoi să gustați din pahar. Ne-am rugat cu putere, mai mult cu frică, cu emoție, să nu pierdem un moment așa de important. A trecut cu bine, am ieșit din biserică, era frumos afară, toți ne așteptau și se bucurau pentru noi, ne simțeam ușurați, parcă ni se luase o piatră de pe inimă, am urcat în mașină și stăteam și ne uitam unul la altul și nu ne venea să credem că suntem soț și soție.

Dumnezeu a fost lângă noi tot timpul, ne-a ajutat enorm, ne-a dăruit foarte multe, mult mai mult decât ne-am închipuit și decât merităm. N-am făcut nimic special să merităm atâtea, doar că ne rugăm unul pentru altul, îi cerem ajutorul când dăm de greu, ne mărturisim cât putem de des păcatele, ne împărtășim, în câteva cuvinte: stăm în curțile casei Lui, ne bucurăm că suntem oarecum casnici ai Lui.

Au fost și momente mai grele, au fost și supărări, dar au trecut repede. Am evitat mereu să ne spunem cuvinte

urâte, mai ales când eram supărați, am încercat să nu ne certăm deloc pe seama părinților și să-i iubim așa cum sunt. Am încercat să ne iertăm și să ne rezolvăm problemele în fața părintelui duhovnic. Iulia când vede că nu mă mai poate convinge cu ceva zice: lasă că te zic eu părintelui! Când am simțit că răul și supărările se adâncesc am strigat la Măicuța Domnului și am rugat-o să ne aducă pace în casă, și ne-a liniștit.

Dar într-o zi totul s-a schimbat. Iulia a rămas însărcinată. Sofia, fetița noastră dragă, ne-a schimbat viața, ne-a adus lumină, ne-a învățat să ne bucurăm și de cele mai simple lucruri. Când ai o minune de copilăș lângă tine începi să vezi viața altfel, și să privești lumea cu alți ochi.

Cununia e o taină nu numai în Biserică când se săvârșește, ci pe tot parcursul vieții. Dumnezeu îi unește așa de mult pe bărbat și pe femeie încât le vin aceleași gânduri în același

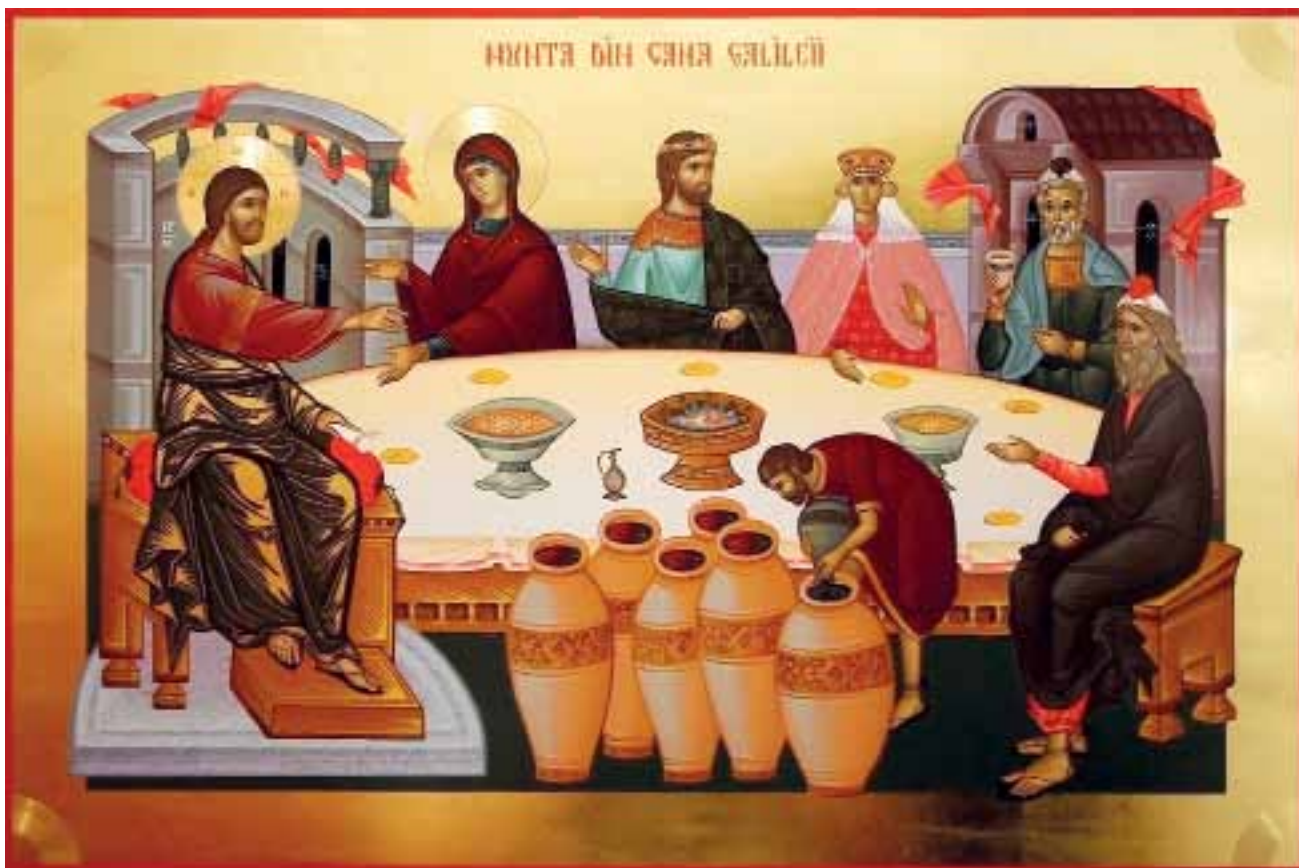
timp, încep să aibă aceleași sensibilități și aceleași preferințe, se împărtășesc reciproc de gusturile celuilalt, ajung să semene și la față. Nimeni nu se poate gândi la Claudiu fără Iulia, și nimeni nu poate aduce vorba de Iulia fără să pomenească și pe Claudiu. Taina și mai mare este că cei mici cresc, se fac mari și se duc la casa lor, iar noi rămânem tot unul cu altul.

Căsătoria e o frumoasă excursie către Dumnezeu! ... către împărăția cea prea luminată!

Dumnezeu este înțelegerea și liniștea noastră, sănătatea și nădejdea noastră. El ne-a unit, El ne ține împreună.

Zis-a Domnul: „Pentru aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup. Așa încât nu mai sunt doi, ci un trup. Deci, ce a împreunat Dumnezeu omul să nu despartă.” ■

Claudiu B.

Dăruire

În calea vieții oprește-te pentru o clipă și lască glasul lui Dumnezeu din inima ta. Primește untdelemnul bucuriei cu care vrea acum să te ungă mireasă prin Taina Sfântă a cununiei, în Biserică. Nu fugi de la fața lui Dumnezeu, Care, așa cum te-a creat din iubire, tot astfel, în dragostea Sa nemărginită, te binecuvintează spre însoțirea cu persoana iubită și spre nașterea de prunci.

Poți fi mama unui copil, care e darul lui Dumnezeu pentru tine, în acest moment. Acum este timpul să-ți afirmi vrednicia în fața părinților tăi, a soțului ales de tine, a societății care te-a primit, de asemenea, când ai venit pe lume. Poate consideri condiția ta inacceptabilă pentru creșterea unui copil acum. Este un „element” pe care nu l-ai prevăzut. Te crezi stăpână pe tine însăși, iar acest „element” îți încurcă socotelile. Dar ești stăpână pe tine sau ești doar tributară mentalității celorlalți? Gândește-te: societatea care are reguli morale ce duc la obținerea confortului individual, nesocotind viața aproapelui, este ea o societate care poate avea pretenția că oferă omului sentimentul propriei sale valori? Avem bunuri materiale, dar, când se vor pierde, tot ce va rămâne nu va fi decât relația dintre noi și aproapele, bună sau rea.

Această morală individualistă este sortită pieirii, ea nu poate dăinui. Câți oameni care au încercat să-și impună în fața umanității propriile idei au acum un nume bun? Doar dragostea este cea care dăinuie, pe când egoismul nu duce decât la dezbinare, la descompunerea civilizațiilor, dar mai ales a propriei persoane. Construiește-ți relația cu soțul tău pe baza iubirii și a Cuvântului lui Dumnezeu, și atunci nu vei mai fi dezamăgită în vreme de încercări, deoarece fundamentul dragostei are valoare eternă.

Nu-ți chinui conștiința cu omorârea unui copil, prin avort sau pilula contraceptivă, ci oferă-ți prilejul de a da mărturia propriei tale demnități în fața unei societăți dezumanizate și fără Dumnezeu. Crede că, așa cum Dumnezeu

ți-a făcut acest neprețuit dar, tot așa te prețuiește pe tine, care acum porți această binecuvântare în pântecul tău. Odorul acesta, viața copilului tău, este înscris în veșnicie și oricum tu nu poți să-l ștergi, ci poți doar să-i valorifici potențialul, sau, dimpotrivă, să-l privezi de bucuria împlinirii sale în societate și, mai ales, de a deveni Dumnezeu după asemănarea cu Creatorul său. Nu te teme: Dumnezeu va avea grijă de copilul tău și de tine, care poate nu crezi suficient în pronia Lui.

Îndrăznește să crezi în Dumnezeu și atunci se vor risipi toate angoasele tale. Alege-ți un părinte duhovnicesc, un povătuitor care te va ajuta prin rugăciune și prin propriul său exemplu să-L cunoști pe Ziditorul tău, Iisus Hristos, Dumnezeuul nostru. Crede că El este Părintele nostru și Cel Care ne iubește dintru început, crede că viața veșnică există și că, trecând pragul morții, vom moșteni, iarăși, ca fiii ai Săi prea iubiți, Împărăția cea Veșnică. ■

Monah Sebastian, Medic de familie

O cunoștință de-a ta se gândește să facă avort? Dăruiește-i din dragostea ta, ajută-o să dăruiască mai departe dragoste. Pe lângă alocația pentru copil, Statul Român acordă încă un ajutor în cazul în care femeia însărcinată este elevă, studentă sau din oricare alt sector de activitate prevăzut de Legea nr. 240/2009 pentru completarea alin. (2) al art.1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005 privind susținerea familiei în vederea creșterii copilului. Biserica Ortodoxă Română vine în ajutorul mamelor prin parohii și organizațiile sale, precum „Asociația Pro-Vita pentru născuți și nenăscuți” (www.provitabucuresti.ro).

Colocviile Putnei

În perioada 14-17 iulie 2010 la Mănăstirea Putna a avut loc ediția a IX-a a Simpozionului de istorie „Colocviile Putnei”. La invitația Centrului de Cercetare și Documentare „Ștefan cel Mare” au participat cu comunicări științifice cadre didactice și doctoranzi de la universitățile „Al. I. Cuza” (Iași), „Ștefan cel Mare” (Suceava), „Babeș-Bolyai” (Cluj-Napoca), cercetători de la Institutul de Istorie „N. Iorga”, Institutul „Sever Zotta”, Institutul de Studii Politice de Apărare și Istorie Militară, Direcția Județeană Iași a Arhivelor Naționale, Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu” din Iași, Centre d’Études des Mondes Russe, Caucasiens et Centre-Européen din Paris, viețuitori ai mănăstirilor Putna și Dragomirna.

„O continuitate de 9 ediții înseamnă foarte mult” – a spus unul dintre participanți, profesorul Ștefan Andreescu. „S-a creat aici o simbioză care a servit drept model și în cazul simpoziunilor de la Sucevița și Dragomirna. Nu pot decât să doresc ca aceste Colocvii să dureze în continuare, să atragă în continuare alți tineri care să continue

această operă de mare valoare pentru ambianța culturală românească. Întreaga țară are nevoie de asemenea exemple și presiunea vremurilor este atât de mare încât asemenea întâlniri reprezintă o replică absolut necesară față de ce se întâmplă astăzi în țară”.

În prima parte a zilei de joi au fost susținute comunicări privind dobândirea puterii princiare în epoca ștefaniană, relațiile moldo-otomane și moldo-polone în secolul al XV-lea, alte aspecte privind domnia lui Ștefan cel Mare. Cea de-a doua parte a zilei a fost dedicată unor comunicări care au avut ca subiect patrimoniul religios al Mănăstirii Putna.

În ziua următoare, dimineața, participanții s-au dedicat unor alte subiecte: începutul cinstirii ca sfânt a Cuviosului Daniil Sihastrul, daniile mitropolitului Iacov Putneanul, inventarele bisericilor din Bucovina, amintirea lui Ștefan cel Mare în Iași, precum și aspecte din viața mănăstirilor Dragomirna și Putna.

După amiaza zilei a fost dedicată unor analize privind cultul sfinților locali în vremea lui Ștefan

cel Mare, apoi imaginea acestui domn receptată de contemporani și urmași, legende și observații genealogice privind nobilimea din Moldova. De o importanță deosebită a fost prezentarea în premieră a unor pomelnice din arhiva Mănăstirii Hilandar (Muntele Athos) descoperite de domnul Radu Păun. În aceste acte sunt menționați membri ai familiei domnitoare precum și numele lui Ștefan cel Mare.

*

Cea de a zecea ediție a Simpozionului de istorie Colocviile Putnei a avut loc în Iași, în ziua de 24 februarie 2011, și a avut ca invitați profesori, doctoranzi și masteranzi ai Facultății de istorie, precum și alți specialiști.

Prima parte a simpozionului, intitulat „Oameni și cărți”, a fost dedicată cercetării unor manuscrise și tipărituri care au aparținut sau încă se găsesc în Mănăstirea Putna. Cu această ocazie a fost identificat un egumen necunoscut, Petroniu, care a trăit la cumpăna veacurilor XVI-XVII. Totodată au fost aduse precizări privind sinuoasa istorie a unei Psaltiri din veacul al XI-lea, s-au prezentat câteva manuscrise putnene interesante prin aceea că ele conțin diferite Pravile, lucru ce relevă statutul extraordinar al mănăstirii în materie de juridică, în Evul Mediu.

O altă temă prezentată a fost legată de cele patru tipărituri ale mitropolitului Dosoftei, de curând regăsite, după o lungă perioadă de înstrăinare. Concluziile desprinse au arătat că două din cele patru cărți, anume Molitvelnicul (1681) și Liturghierul (1683), reprezintă variante inedite tipărite de mitropolitul Dosoftei al Moldovei. De asemenea, a fost accentuat faptul că ultima carte a coligatului, Octoihul (nedatat), a cărei existență a fost pusă la îndoială de unii cercetători, reprezintă cea mai veche traducere a acestei cărți în limba română, făcută în penultimul deceniu al veacului al XVII-lea.

Un alt subiect a fost biografia unui fost stareț al Mănăstirii Putna, Teofil Patraș. Prin însemnările de jurnal, prin scrisori și prin consemnarea unor știri cu răsunset în epocă, acest manuscris se constituie într-o istorie vie a începutului de secol XX în Bucovina austriacă, o istorie care aduce în fața noastră aspecte inedite din viața prințului Carol al II-lea, în primă vizită la Putna în 1909, și din consecințele primului Război Mondial asupra Bucovinei.

Partea a doua a simpozionului a purtat titlul „Gesturi și imagini” și a adus în discuție aspecte din viața trecută a Mănăstirii Putna și a Moldovei, în general. Mai întâi, au fost prezentate câteva hrisoave și acte ale mitropolitului Moldovei, Iacov Putneanul. Pe baza acestora s-a discutat apoi despre demisia ierarhului în contextul relațiilor sale

cu domnul țării.

Mai departe, în desfășurarea secțiunii, au fost prezentate mai multe imagini ale Mănăstirii Putna, din veacurile XIX și XX, în marea lor majoritate demult uitate. Pe baza acestora, au fost aduse în discuție chestiuni legate de arhitectura incintei și a bisericii, baldachinul de la mormântul lui Ștefan cel Mare, precum și păstrarea unor odoare în interiorul bisericii.

O altă comunicare a avut ca temă prezentarea generală a arhivei de fotografii a Mănăstirii Putna, accentul căzând pe perioada de sfârșit a veacului al XIX-lea și începutul celui următor. Subiectul a acoperit o arie largă de interes - patrimoniul religios și cultural al mănăstirii, evenimente importante din istoria modernă, personalități care au vizitat mănăstirea, părinți duhovnicești ai locului sau care au avut legătură cu acest așezământ.

Ultima comunicare a seriei a avut ca subiect dania unei monahii, descendentă dintr-o cunoscută familie de boieri moldoveni (Miclescu) care au dat Bisericii doi mitropoliți, un monah și șapte monahii. S-a atras atenția cu acest prilej asupra bogatei istorii ce se poate găsi în spatele unui simplu obiect de cult, a cărui valoare este dată, mai întâi, de amintirea donatorului și numai după aceea de calitățile artistice. Observația făcută s-a transformat și într-un îndemn adresat cercetătorilor, de a pune în lumină mai întâi oamenii și memoria lor. ■

Fertilitatea mitului

În perioada 25 - 28 august 2010 a avut loc la Mănăstirea Putna a patra ediție a simpozionului dedicat academicianului Zoe Dumitrescu-Buşulenga - maica Benedicta de către fundația „Credință și Creație”. Comunicările acestei ediții au avut ca temă raportul societății contemporane cu marile evenimente, personalități și construcții formatoare ale culturii și spiritualității românești și europene și au fost reunite sub titlul „Fertilitatea mitului”.

Deschiderea simpozionului a avut loc miercuri, 25 august 2009, la ora 16.00, cu slujba Te Deum-ului oficiată de Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Pimen, urmată de o slujbă de pomenire la mormântul Maicii Benedicta.

Lucrările au fost însoțite de expoziția „Întoarcere și ascensiune” a lui Constantin Flondor, artist plastic care trăiește în Timișoara, dar ale cărui rădăcini sunt în Bucovina, în familia Flondorilor, deosebit de importantă pentru viața acestei părți de țară. S-a proiectat un film realizat de pictor în anii '80, „Întoarceri”, pornind de la câteva fotografii ale tatăl său, instantanee care se sfârșesc cu imaginea căii ferate de la Ulma întreruptă de un gard, pe granița care a despărțit Bucovina de nordul ei, incorporat în URSS, aflat acum în Ucraina.

Zilele de joi și vineri au fost dedicate comunicărilor. Au prezentat contribuții științifice academicieni, cadre universitare și cercetători din București, Iași, Cluj, Timișoara, Chișinău, Bălți, Piatra Neamț, Craiova.

Constantin Flondor, Hram la Putna 1943

Închiderea lucrărilor a avut loc vineri, în cadrul ei prezentându-se numărul 3 al revistei „Caietele de la Putna”, ce reunește comunicările simpozionului „În căutarea absolutului: Eminescu”, desfășurat în 2009 la Putna. De asemenea, a fost proiectat filmul „La aniversare. Zoe Dumitrescu-Buşulenga 75”, realizat de Grigore Ilisei în 1995.

Într-un cuvânt concluziv, acad. Dan Hăulică a făcut legătura dintre importanța științifică a temei și drumul românilor în istorie: „Puterea de rezistență implică suferință, suferință care poate să însemne o asumare complexă a realului. Trebuie să știm să ne apărăm în continuare identitatea. Să cultivăm în acest popor o mândrie legitimă pentru valorile sale. Nu e un lux al cunoașterii, ci ne simțim înrădăcinați aici, într-o vocație luptătoare pentru adevărul culturii și pentru vocația profundă a poporului nostru”.

Zilele de dezbateri s-au împlinit cu o excursie de studiu la Probota, Dragomirna, Arbore și Sucevița. Cuvintele Înaltpreasfințitului Pimen, cu a cărui binecuvântare se desfășoară acțiunile fundației, de la închiderea colocviului, au sintetizat înțelegerile acestor zile: „Mitul arată frământarea oamenilor în drumul lor spre Adevăr. Cum știm, cuvintele adevăr, frumos și bine au aceeași rădăcină. Ele încep și se termină în Creatorul cerului și al pământului. La Putna găsim o cale, dacă am rătăcit-o”. ■

Tabăra de iconografie

Devenit deja o tradiție în spațiul monahal al Moldovei, spațiu al tradițiilor care se hrănesc din Viața-Hristos, Cel mereu viu aici și acum prin însăși definiția tainică și morală a Ortodoxiei românești, organizarea aparținând Sfintei Mănăstiri Putna, cu sprijinul financiar al Organizației Tinerilor Ortodocși din Balcani (*Balkan Orthodox Youth Association*) și cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Pimen, Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților, Campusul iconografic internațional, deja ajuns la a VIII-a ediție, a reunit un număr de 12 participanți, alături de doi lectori, sub patronajul duhovnicesc al Slăvitului Voievod Ștefan cel Mare, cel care a zidit și a înfrumusețat Moldova întru veșnicia Ziditorului tuturor.

Această manifestare a înfrățit iconografi, studenți, cadre didactice, artiști din Bulgaria, Coreea de Sud, Grecia, România și Serbia, care, împreună, în aceeași atmosferă de pace lăuntrică, rugăciune și muncă, au realizat un mănunchi de studii iconografice și icoane, avându-l ca și îndrumător artistic pe părintele arhidiacon Anastasie Robu.

Deprinderea zugrăvirii de icoane presupune un exercițiu spiritual, dar și de ordin tehnic, îndeosebi dublat de o bună cunoaștere a Erminiei picturii bizantine și a tradiției picturii medievale moldovenești, în acest context.

Moștenirea Bizanțului atât de prezentă în amplele ansambluri monastice, precum cele de la Voroneț, Humor, Moldovița, Sucevița, Pătrăuți, Probota, Arbore etc., stă mărturie peste veacuri a credinței ortodoxe, a păstrării și transmiterii ei și prin intermediul zugrăvirii de icoane.

Asemenea lui Dionisie din Furna, care își dedică cartea sa „Erminia picturii bizantine”, Născătoarei de Dumnezeu și noi, prin această lucrare, aducem slavă și mulțumire lui Dumnezeu pentru acest dar minunat pe care ni l-a dat fiecăruia dintre noi, făcându-ne vrednici de a fi părtași în acest spațiu definitiv și relevant pentru pictarea icoanelor, cel al Sfintei Mănăstiri Putna.

La acest eveniment, din partea Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, au participat lect. univ. dr Marcel Muntean, care a susținut o prelegere legată de pictura murală din Moldova, și masteranda Andreea Susa.

La încheierea acestui Campus iconografic internațional fiecărui participant și lector li s-au oferit o diplomă de participare din partea părintelui stareț, arhimandrit Melchisedec Velnic, care a însemnat pentru fiecare în parte încununarea strădaniilor personale și o binecuvântare spre sporirea talanților în meșteșugul pictării de icoane. ■

Lect. univ. dr. Marcel Muntean

Au câștigat limba română și dreapta credință

În procesul definirii identității culturale românești, în spațiul cultural al Europei contemporane, literatura și religia configurează ansamblul trăsăturilor arhetipale. Creația literară reprezintă sursa fundamentală pentru cunoașterea mentalităților, a genului proxim și a diferenței specifice dintre ființa națională și cea universală. Marile mituri universale care stau la baza creației artistice derivă din elementele de cultură religioasă. Prin urmare, cultura și spiritualitatea românească definesc profilul antropologic al românului trăitor în spațiul valorilor universale.

Concursul interdisciplinar „Cultură și spiritualitate românească”, aflat la prima ediție, a fost inițiat și coordonat de către Inspectoratul Școlar al Județului Suceava și s-a adresat elevilor de gimnaziu și de liceu capabili de performanță în domeniul interdisciplinar literatură română – religie.

Desfășurat în conformitate cu precizările din Calendarul concursurilor naționale școlare cu finanțare M.E.C.T.S. – anul școlar 2010-2011, concursul a fost proiectat pe două secțiuni, cea dintâi adresându-se elevilor claselor a V-a – a VIII-a, având ca tematică „Lumea între sacru și profan”, iar cea de-a doua secțiune, pentru clasele a IX-a – a XII-a, cu tema „Hermeneutica textelor sapiențiale – culte și folclorice”.

Sub geniul tutelar al lui Mihai Eminescu, a înflorit, în mai, la Putna, odată cu explozia mugurilor, un climat spiritual, în lumina căruia existența participanților și-a căpătat adevăratele sensuri. Putna a iradiat lumină și a primit lumina curată a celor prezenți la Concurs. Tăcerea a devenit muzică și toate lucrurile au căpătat formele gândurilor participanților. În Țara lui Eminescu

La etapa națională, ce s-a desfășurat în perioada 13-15 mai a.c. la Putna, au participat 135 de elevi și profesori din următoarele județe: Iași, Vaslui, Brăila, Tulcea, Ialomița, Ilfov, Dolj, Sălaj, Alba, Harghita, Arad, Prahova, Vrancea și din județul gazdă, Suceava.

Cultura rezonază în timp, este trăită, re-creată și creată în și prin exercițiul paideutic. Concursul interdisciplinar Cultură și spiritualitate românească a fost un exercițiu de trăire autentică. Ne-a ținut într-o stare de trezie intelectuală, de încordare plăcută și ne-a transmis ceva din experiența paideică a vechilor pustnici, pentru care a trăi înseamnă a învăța mereu, a învăța presupune a ști să asculti, a asculta înseamnă a înainta răbdător spre înțeleșuri, iar a înțelege presupune a te mișca în orizontul valorii.

Prof. Rita Cîntiuc
Inspector școlar pentru limba și literatura română, Suceava

și Ștefan cel Mare, clopotele s-au spovedit în acele zile în limba cea mai dulce, vremea parcă nu se mai îndura să mai treacă și floarea gândului a trăinicit nemurirea. Pildă de adevăr și frumos le-a fost istoria, plaiul și cântecul fără seamăn ale Bucovinei.

Prof. Sextilia Crăciun
Școala Nr. 3 „Mihai Eminescu”, Rădăuți

În dimineața zilei următoare, am mers la mănăstire, unde am cântat cu toții „Hristos a înviat din morți” - un moment special atât pentru mine, cât și pentru ceilalți, cu siguranță; un loc pe care nu îl voi uita niciodată, un loc în care m-am simțit atât de împlinită și fericită. Părea că sunt numai eu în frumoasa mănăstire, cântând cântece de slavă pentru Domnul nostru. Au fost clipe și înălțătoare, în care fiecare s-a simțit mai aproape de Dumnezeu.

Alexandra-Ștefana Achihăiței, clasa a VIII-a
Școala Nr. 3 „Constantin Parfene”, Vaslui

Și totuși... Unde este granița dintre cultură și spiritualitate? Personal, cred că nu există. S-a pierdut atunci când am trecut de porțile mănăstirii și am scris un paragraf pe o pagină a istoriei.

Așadar, pot spune despre Concursul „Cultură și spiritualitate românească”, ce își are începutul la Putna, că este o experiență unică, menită să schimbe cu totul concepția despre noua generație, care nu este deloc lipsită de sentimente sau imaginație, așa cum încearcă prezentul să o descrie. Poate că nu suntem perfecți, nu la fel de buni ca generațiile trecute, dar suntem deschiși către cunoaștere, dornici să luăm parte la orice manifestare culturală; suntem conștienți de importanța premiilor, dar știm că cel mai important lucru, într-o competiție, este să participi.

Teodora Elena Vîrlan, clasa a IX-a
Colegiul Național „Cuza Vodă”, Huși

Am beneficiat de o găzduire demnă de locul în care ne aflăm. Din când în când, dangățul clopotelor și toaca ne însoțeau gândurile îndreptate către Dumnezeu.

Prof. Elena Paicu
Școala Nr. 9 „Ion Creangă”, Suceava

Câte emoții de neuitat mă copleșeau în acea atmosferă divină ce-mi mângâia sufletul! O trăire ce nu o voi uita niciodată și o experiență ce s-a așternut ușor în mintea mea, în toate acele momente petrecute alături de ceilalți frați și surori din întreaga țară.

Îmi amintesc și acum, când vă scriu aceste rânduri, născute din gândurile mele, câte emoții m-au încercat în ziua de 14 mai 2011, la proba scrisă a concursului. Am încercat pe acea foaie de hârtie să pictez slove cu sufletul și nu cu mintea. Rândurile scrise curgeau din prea plinul sufletului meu, căci subiectul îți permitea acest lucru.

Ioana Maciuc, clasa a VII-a
Școala Nr. 9 „Ion Creangă”, Suceava

În acel loc dintre munți, într-acea Grădină a Raiului, s-au strâns, în luna lui mai 2011, cele mai

bune tinere condeie, cele mai curate suflete și cei mai religioși oameni, totul stând în armonie cu natura și cu Sfânta Treime.

Concursul „Cultură și spiritualitate românească” ne-a introdus într-un univers al credinței, ne-a făcut să înțelegem că doar prin muncă și voință putem deveni mici lumini în această lume întunecată și plină de tenebre.

Cosmin Brumă, clasa a V-a
Școala Nr. 9 „Ion Creangă”, Suceava

Mă învrednicisem să intru în spațiul sacru al Bucovinei. Timpul parcă s-a oprit în loc și am gustat din potirul veșniciei.

Biserica străbună, cu întreaga sa vrajă, cu o încărcătură spirituală profundă, te impulsionează să te rogi din ce în ce mai puternic. Aici m-am întors, din adâncul oceanului de lucruri lumești, efemere, la Dumnezeu. Am pătruns cu totul în fascinanta lume a Bucovinei, am simțit mai mult ca niciodată vibrațiile din inima Moldovei, urmând pașii lui Eminescu și tropsotul aprig al oștilor lui Ștefan cel Mare și Sfânt.

Georgiana-Maria Moroșanu, clasa a VII-a
Colegiul Național „Octavian Goga”, Miercurea-Ciuc

Lăsând liniștea să-mi învâluie mintea și sufletul, m-am întâlnit pe mine într-o lume nouă și am aflat că nimic nu mă pasionează mai mult decât literatura română.

Maria Frăseniuc, clasa a VIII-a
Școala „Petru Mușat”, Siret

Bucovina rămâne Bucovina, un loc binecuvântat de Dumnezeu! Vă mulțumesc pentru tot!

Cristian Stelian Grecu, clasa a V-a
Școala „Mihai Eminescu”, Brăila

Lucrările elevilor au dovedit că, prin cuvânt, cultura și spiritualitatea fac o perpetuă sărbătoare a neamului, trăită, nu întâmplător, la Putna cea sfântă.

Prof. Emilia Lucaci
Școala „Petru Mușat” Siret

Se cunosc, învață, împart gânduri, se contraciz, citează nume mari, târâsc împreună bagaje grele în gări aglomerate, șoptindu-și unul altuia din când în când: „Mai e puțin!”. Toate acestea ne-au fost dăruite într-o dimineață răcoroasă de vineri, treisprezece, ce purta cu ea mireasma ci-reșilor de mai și mireasma de mir a unui drum până la Putna! Un grup de patru elevi și un profesor din Brăila plecam încredzatori spre Putna, unde urma să se desfășoare un concurs special. Locul de desfășurare a fost tot atât de inspirat ales, pe cât aveau să fie și celelalte elemente ale concursului: organizare impecabilă, oameni cu suflet mare și generos, ospitalitatea la ea acasă.

Iată-ne în gară, nerăbdători. Orele au trecut repede, iar pe la timpul prânzului păseam emoționați pe peroanele sucevene. Ciobul de drum ce ne mai rămăsese până la Putna a fost unul odihnitor. Deodată am tresărit cu toții când culorile Putnei s-au zărit de după o chilie veche. Am crezut că răsare soarele, atât de puternic am resimțit impactul cu paleta de pictor a voievodului Ștefan. Timpul s-a scurs repede în clepsidra acestui Ierusalim până la momentul mult așteptat al concursului. Emoțiile au pus stăpânire pe toți: profesori, elevi, părinți. Era un moment unic, nemătrăit, pentru că restul concursurilor la care luaseră parte elevii noștri erau doar de literatură, de creație. Nu știam ce ne așteaptă, dar știam că va fi ceva frumos, înălțător. Nu ne-am înșelat. Coordonatorii acestui concurs s-au gândit la toate. Am simțit pentru trei zile că suntem răsfățați

și iubiți de Dumnezeu!

Mulțumim lui Dumnezeu pentru că a făcut posibilă o întâlnire de sărbătoare a elitelor, restituindu-le demnitatea proprie românilor!

Prof. Angela Oлару și eleva Adela Brezuiică
Școala „Ion Creangă”, Brăila

Nu le-aș numi zile de concurs, ci mai degrabă zile de întâlnire rară cu noi înșine și cu ceilalți.

Andreea Boariu, clasa a VIII-a
Școala Nr. 3 „Mihai Eminescu” Rădăuți

Ca fiecare concurs și acesta a fost un exercițiu de voință, perseverență, stăpânire de sine. Și cu toate acestea, în zilele petrecute la Putna, am reușit să observ numai zâmbete pe chipurile colegilor veniți din toate colțurile țării.

Pentru mine acest concurs a fost ca un dar al primăverii, al luminii. Mă întorc cu gând de mulțumire către doamna mea profesoară de limba română, pentru că m-a susținut printr-o pregătire temeinică, dar mai ales m-a susținut prin acel „ceva” ce e greu de definit în cuvinte: dragoste pentru lacrima limbii române, pentru foșnetul tulburător al copilăriei. Nu știu de ce îmi vin în minte versurile Ninei Cassian: „Chiar de voi fi îngropată/într-o străină țărână,/tot învia-voi odată/în limba română.”

Sper din tot sufletul să mai am posibilitatea să repet o asemenea experiență.

Mirela Coroamă, clasa a VI-a
Școala Nr. 3 „Mihai Eminescu” Rădăuți

Trecerea dintre ani la Mormântul Sfântului Ștefan cel Mare

Pelerinajul la mormântul Sfântului Ștefan de la Mănăstirea Putna, organizat cu prilejul întâmpinării noului an, s-a desfășurat între 31 decembrie 2010 și 3 ianuarie 2011, și a avut drept scop reuniunea tinerilor și a studenților din ASCOR și LTCOR pentru a petrece prima zi din an într-un mod plăcut lui Dumnezeu și folositor pentru sufletele noastre. Astfel ne-am adunat cu mic cu mare 10 filiale. Au fost prezenți reprezentanți ai filialelor ASCOR București, Târgu. Jiu, Iași, Brașov, LTCOR Lugoj, Galați, Bacău, Târgoviște, Suceava și Timișoara.

În timpul acestui scurt, dar memorabil pelerinaj, am parcurs drumul ce duce spre Chilia Sfântului Daniil Sihastru, străbătut de atâtea ori de Marele nostru Voievod și Sfânt Ștefan cel Mare. Apoi am vizitat Mănăstirea Sihăstria Putnei ce ne-a încântat prin frumusețea și sfințenia ei, după care am vizitat Muzeul Mănăstirii Putna, loc ce adăpostește atâtea și atâtea izvoare vii care atestă încă o dată sfințenia și importanța istorică a locului.

Seara Anului Nou am petrecut-o în biserică, unde s-a desfășurat Sfânta Liturghie și rugăciunile Sfântului Vasile cel Mare. A fost un adevărat praznic împărătesc în care am simțit mângâierea Domnului Iisus Hristos și a tuturor sfinților, pe care nu-l vom putea gusta decât atunci când ne vom lepăda de toate lucrurile deșarte ale lumii.

Momentul culminant ce ne-a umplut

sufletele de bucurie a fost acea zi în care am colindat obștea mănăstirii îmbrăcați în costume populare. Deși frigul de afară ne pătrundea prin tot corpul, bucuria de a slăvi Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos atât de aproape de mormântul Sfântului Ștefan ne-a dat curaj și ne-a încălzit vocile. Colindele tradiționale românești precum „O, ce veste minunată”, „La poartă la Ștefan Vodă”, „Oaspeți cu azur în gene”, „Legănel” și multe altele au fost cântate de filialele Asociației Studenților Creștini Ortodocși Români, fiecare aducând câte o notă reprezentativă pentru fiecare regiune. Serbarea colindelor s-a încheiat prin binecuvântarea Părintelui Stareț Melchisedec și prin cuvintele de folos rostite de Sfinția sa privind drumul drept și demn în viață.

Sfântul Ștefan ne-a dăruit această frumoasă mănăstire, în speranța că ne vom odihni sufletele în ea și vom transmite mai departe învățăturile deprinse aici.

Mulțumim Bunului Dumnezeu pentru toate și obștii mănăstirii Putna că ne-a învrednicit să petrecem cu toții începutul anului și un nou început duhovnicesc. ■

Dinu Doroftei

Gânduri de pelerin

Ce simți că trebuie să faci pentru a fi o lume mai bună în jurul tău?

Să îngădui, să iubesc. (Georgeta M., 22 ani, Inginerie Alimentară)

În primul rând cred că schimbarea ar trebui să înceapă cu mine; atâta timp cât eu pot fi un exemplu demn de urmat pentru ceilalți consider că aș realiza un lucru bun și pentru cei din jur. (Emanuel G., 20 ani, Teologie)

Să fiu eu mai bună cu oamenii care mă înconjoară: mai deschisă, mai binevoitoare, mai blândă, mai caldă, mai sinceră. (Anca-Maria P., 19 ani, Jurnalism)

Pentru a fi o lume mai bună în jurul meu trebuie mai întâi să mă schimb eu. Datorită păcatelor mele vad lumea așa rea. (Dinu-Bogdan D., 22 ani, Inginerie Electrică)

În timpul studenției mele la Iași, în sala unde se țineau conferințele ASCOR, era un citat mare de Sf. Serafim de Sarov: „Găsește pacea dinlăuntrul tău și o mie de oameni se vor mântui în jurul tău.” (Dan M., 25 ani, programator)

Fiecare are în sufletul său bunătatea sa. Un om este bun dacă își oferă bunătatea sa celorlalți - prin atitudinea sa, prin faptele sale, prin ideile sale prin care aduce un plus moral celui din jur. (Dorin I., 24 ani, Drept)

Cea mai bună armă este dragostea de aproapele, care aduce raiul pe pământ celui care o dăruiește și celui care o primește. (Ecaterina L., 20 ani, Jurnalism)

Ceea ce simt că trebuie să fac pentru o lume mai bună în jurul meu este să-mi iubesc mai mult aproapele și să mă rog pentru el. (Gabriel P., 37 ani, economist)

Singurul om pe care îl pot schimba sunt eu, de aceea încerc să fiu eu un exemplu pentru alții. (Mihai O., 22 ani, Teologie)

Un gând pentru tinerii din România în anul 2011.

Încercați să păstrați gândul cel bun, să vă bucurați frumos și conștient de tinerețea voastră! Nu

ii judecați pe cei care nu sunt ca voi, ci căutați-le circumstanțe atenuante! (Alexandra B., 22 ani, Medicină)

Să se gândească la faptul că își vor întemeia o familie, că vor fi soți sau soții, că vor avea copii, și faptele lor de acum vor mutila sau înfrumuseța viitorul lor, al familiei lor și al copiilor lor. (Dorin I., 24 ani, Drept)

Fraților, pe Hristos Îl întâlnim în Biserică! (Emanuel G., 20 ani, Teologie)

Fiți demni de numele „român” și „ortodox” și nu-i uitați pe frații voștri din Basarabia, Bucovina de Nord și din toate colțișoarele lumii, care vă invidiază pentru simplul fapt că la voi acasă nimeni nu vă neagă identitatea. (Ecaterina L., 20 ani, Jurnalism)

Sa nu pierdem nici o ocazie de a-I mulțumi lui Dumnezeu pentru tot sprijinul și răbdarea pe care o are cu noi. (Elena B., 23 ani, Inginerie Alimentară)

Pentru tinerii din România de azi, cel mai duhovnicesc gând este de a rămâne mereu tineri în suflet prin iubirea întru Hristos și în spirit prin dobândirea Sfântului Duh ca scop final mântuitor. (Gabriel P., 37 ani, economist)

Oriunde-ați fi și orice ați face, gândiți-vă că aveți un rost pe lumea asta. Dacă nu l-ați găsit, căutați-l! Căutați-l sincer și-l veți găsi! (Ionuț J., 22 ani, Hidrotehnică)

Ce reprezintă pentru tine credința ortodoxă?

Un mod firesc, frumos de viețuire. (Ionuț J., 22 ani, Hidrotehnică)

Acel colț de rai unde mă împlinesc sufletește, unde dispar granițele dintre

oameni din punct de vedere material. (Georgiana G., 20 de ani, Litere)

Năzuința spre Mântuire. Dacă lumea înseamnă afundare, atunci năzuința spre Mântuire înseamnă ridicare. (Anca-Maria P., 19 ani, Jurnalism)

Singura cale de bucurii reale și de durată dintre alternativele care există la ora actuală. (Cătălin P., 27 ani, Consilier)

Primul cuvânt care mi-a venit în minte a fost hrană, apoi mângâiere, bucurie și nădejde! (Alexandra B., 22 ani, Medicină)

Este „locul” în care născându-mă, am crescut și, crescând, m-am renăscut. (Dorin I., 24 ani, Drept)

Ortodoxia a fost, este și va fi mama românismului, căci prin această credință au rezistat adevărurile istorice despre neamul nostru și

despre limba pe care ne-a învrednicit Dumnezeu să o vorbim. (Ecaterina L., 20 ani, Jurnalism)

Un complex de „obligații” care, chiar dacă inițial par greu de realizat, ulterior ajungi sa nu poți trăi fără ele. (Elena B., 23 ani, Inginerie Alimentară)

Am încredere că urmând-o pot să îmi găsesc liniștea, rostul. (Georgeta M., 22 ani, Inginerie Alimentară)

Ce soluții (religioase, economice, politice, sociale, morale) vezi pentru rezolvarea crizei de astăzi din România?

Consider că această criză mult mediatizată este mai degrabă una morală iar soluția constă în schimbarea și întoarcerea noastră spre Dumnezeu. (Emanuel G., 20 ani, Teologie)

Cea mai bună soluție ar fi smerenia. Toți zeii au dorit să fie dumnezei, însă numai Dumnezeu a dorit să fie om. Toate pornesc de la mândrie, de la dorința aceasta de a stăpâni pe toată lumea, de a deține puterea, de a-și împlini interesele, indiferent de mijloace. (Georgiana G., 20 de ani, Litere)

*Ţi mulțumim lui Dumnezeu că am ajuns pe lucrurile sfinte la frații noștri români.
Anca-Maria P. Colegiu 2.4f. Mădăraș, Hunedoara
03.10.2010.*

Din criză n-o să ne scoată niciun guvern, dacă nu ne scoatem mai întâi noi înșine... dacă nu ne smulgem din starea de criză, fiecare pe sine și unii pe alții. Prin dragoste, prin credință, prin nădejde. (Anca-Maria P., 19 ani, Jurnalism)

România de astăzi nu va ieși niciodată din criză atâta timp cât noi nu știm ce vrem. Nu știm fiindcă niciodată nu suntem mulțumiți de ceea ce avem. (Dinu-Bogdan D., 22 ani, Inginerie Electrică)

Rezolvarea crizei interioare a fiecăruia dintre noi. (Alexandra B., 22 ani, Medicină)

Fiecare să-și facă treaba acolo unde este. Mama să fie mamă, copiii să fie copii. (Georgeta M., 22 ani, Inginerie Alimentară)

În primul meu an de studenție la Iași, în Fundație era un afiș mare pe o clădire pe care era poza lui Einstein și pe care scria „nu încerca să ajungi om de succes, ci om de valoare.” (Dan M., 25 ani, programator)

Rugăciunea și iubirea de aproapele sunt cele mai bune soluții pentru criza de astăzi din România. (Evelina G., 21 ani, Șt. Economice)

Întoarcerea de la încrederea în puterea banilor la credința în puterea Domnului, sau de la iubirea egoistă de sine la iubirea duhovnicească a aproapelei. (Gabriel P., 37 ani, economist)

Care sunt principalele provocări la care trebuie să răspundă tânărul creștin astăzi?

Alegerea între bine și rău. (Roxana N., 20 ani, Farmacie)

Tânărul creștin astăzi este invitat la toate noutățile de pe piață, are multe căi și uși

deschise. Toate îi propun ceva mai bun. Dar în spatele acestor propuneri sunt niște minciuni. Doar Dumnezeu știe adevărul, și din iubire ni-l arată și nouă și ne păzește. (Dumitrel I., 20 ani, Teologie)

Cred că cea mai mare provocare la care trebuie să răspundă e să... nu răspundă la toate provocările din jur. (Anca-Maria P., 19 ani, Jurnalism)

Păcatele proprii. (Cătălin P., 27 ani, Consilier)

A avea o familie cu copii. „Mai întâi să mă realizez și după aia mai vedem”. Mie părinții mi-au oferit în primul rând dragoste, apoi toate celelalte. Tata încă nu-și terminase studiile și era navetist când am venit pe lume. Amândoi proveneau din familii simple, de la țară. (Dan M., 25 ani, programator)

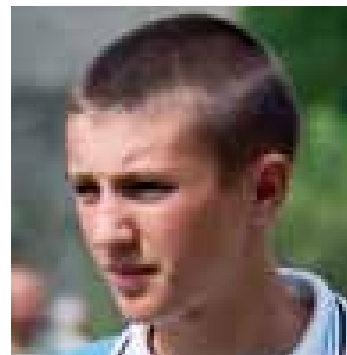
Internetul și liberul acces la informație, la orice informație, fără scop constructiv. De aici încep cărările derapante. De aici începe lipsa de moralitate. (Dorin I., 24 ani, Drept)

Rezistența la stres, timp îndelungat petrecut la serviciu în detrimentul familiei... (Gabriel P., 37 ani, economist)

Provocarea de-a rămâne normal, într-o lume anormală; provocarea de-a trăi așa cum îi place lui Dumnezeu. (Ionuț J., 22 ani, Hidrotehnică)

Lipsa idealurilor, altele decât cele materiale. (Irina P., 31 ani, arhitect)

Mini-culturile de tot soiul și îndemnurile lor de „carpe diem”. (Radu Alex) ■

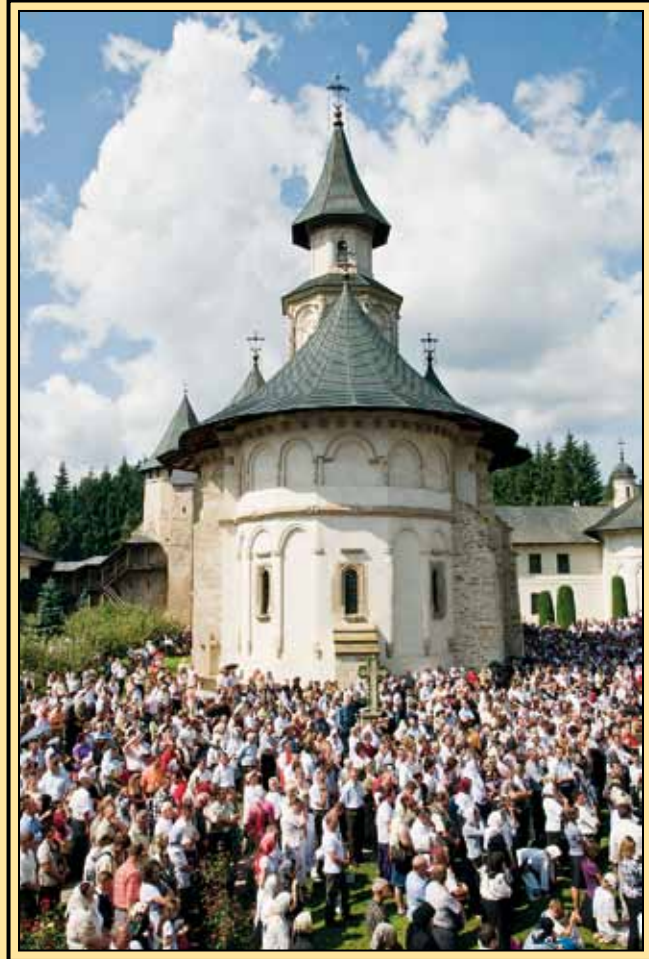

Școala este o casă de lemn pentru fiecare suflet. Un loc special unde poți să-ți adăuci gândurile și să mergi uca' departe...

*Organizația Studenților Bisericii
din București
01.01.2011*

Peste toate, cel mai important este cuvântul și viața lui Hristos. Trebuie să fim foarte atenți, căci credința în Hristos este mântuirea.

Țineți aproape de Hristos. Siliți-vă să cunoașteți învățătura Lui, Cine este El, pentru că toate câte le-a făcut, le-a făcut ca un Dumnezeu.

La Putna ar trebui să venim în fiecare
an, ca să nu uităm să plimăm rouănește,
31.08.1988

Vitan